NR 3 2014
50:-

Tema: Demokrati

Brand

Illustration: Anja-Lisa Rudka

MANI SHUTZBERG OCH ATHENA FARROKHZAD

En riktigt dålig idé

Feminism utan socialism är som apotek utan medicin

Medicin utan biverkningar är som åtstramning utan strypmärken

Strypmärken utan sex är som nittiotalet utan AFA

AFA utan tjejer är som vad som helst utan tjejer

Tjejer utan killar är som katter utan klockor

Klockor utan visare är som Sverigedemokrater utan järnrör

Järnrör utan YouTube är som klassfred utan socialdemokrati

Socialdemokrati utan skitsnack är som Game of Thrones utan vinter

Vinter utan depression är som skatteavdrag utan Caremaskandaler

Skandaler utan Carl Bildt är som kolonialism utan Columbus

Columbus utan kompass är som bolagsstyrelser utan demokrati

Demokrati utan socialism är som en riktigt dålig idé

Brandtal

DEMOKRATI. TIO PUNKTER.

1.

Demokrati, gärna! Men trots att alla pratar sig varma om demokratin och höjer den till skyarna har vi svårt att se den någonstans. Hur deltar vi?

2.

Demokrati inte en färdig form. Den är inte ett uppnått tillstånd, en färdigformaliserad struktur eller institution. Det finns ingen Demokrati, bara mer eller mindre demokrati. Demokratin kan alltid fördjupas. En diskussion om demokrati som inte handlar om hur demokratin ska expandera, växa och omfatta fler är inte värd något. Demokratin måste alltid sträva mot att bli absolut. Demokrati som inte är i rörelse stagnerar snabbt och vänder sig mot sig själv. Då kommer snart inskränkningarna i demokratin i demokratins namn.

3.

Demokratin utgår från folket. Utgår innebär inte att den lämnar folket, att folket bara deltar i ett grundande. Folket är demokratins källa, konstant. Därigenom kan folket alltid återkalla sitt stöd till varje regim, när de vill. Det är när folket möts, beslutar och agerar om gemensamma angelägenheter som demokratin föds. Demokratin är därigenom ofta illegal, eftersom den föregår legaliteten. Därför finns inga odemokratiska demonstrationer, odemokratiska möten, odemokratiska sociala rörelser eller odemokratiska revolutioner – eftersom det är i dessa praktiker som demokratin uppstår.

4.

Demokratin kan inte reduceras till en fråga om representation. Eller handla om att maktpositioner ska vara jämställt fördelade efter olika identiteter. Demokratin handlar om utöka vårt självstyre. Att lära oss styra oss själva, gemensamt. Utan representanter, om det går. Demokratin kan bara utövas genom deltagande, inte överlåtande.

5.

Demokrati handlar inte bara om vad som beslutas, utan lika mycket vad som inte beslutas. Vilka områden täcks inte av demokratin? Varför ska demokratin inte gälla på arbetsplatser, inom ekonomin? Demokratin får inte reduceras till en *demokratitvätt*. Symboliska dialoger där vi får komma till tals i struntfrågor, medan de stora frågorna som berör våra liv tas bakom stängda dörrar utan vår påverkan. Demokratin handlar därför om att bryta sig in i alla dessa stängda rum, föra ut den till alla delar av våra liv. Demokratiseringen måste gälla hela livet.

6.

Demokratin handlar inte bara vilka som får besluta, utan lika mycket om vilka som inte räknas in. Vilkas röster räknas inte, vilka har inte möjlighet att delta? Demokratins historia, den form demokratin utökats genom, har alltid varit intimt förbunden med de oräknades och de uteslutnas krav på att få delta. Redan den antika grekiska demokratin utestängde slavar och kvinnor, den utövades bara av de fria manliga medborgarna. Arbetarrörelsens och suffragetrörelsens krav på rösträtt har varit demokratins bärare. Vi måste föra deras kamp vidare, genom inkludera de som inte räknas idag – de papperslösa.

7.

Demokrati är inte bara en fråga om beslut. Demokratin är en process som inbegriper planering, beslut, utförande. Demokratin kan inte bygga på en separation där vissa beslutar och andra utför. Varje utförande och praktik innehåller mängder av små beslut och korrigeringar som behövs fattas, ansvar som behövs fördelas, gemensamma uppgifter som behövs göras och oförutsedda situationer som behöver lösas. Demokratin är en alltid öppen process som bygger på att gemensamt delta.

8.

Demokratin är inte en fråga om majoritetens styre över minoriteten. Demokratin är ett sökande efter det gemensamma intresset, som inte är homogent utan heterogent. Hur kan vi förbinda olika intressen underifrån att respektera varandra, se ett gemensamt intresse i att upprätthålla varandras särart och partikulära behov. Kan vi genom att lyfta de som har det sämst förbättra för alla? Demokrati inget nollsummespel, där någon måste vinna och någon förlora.

9.

Demokratin är gemensamt beslutande, gemensamt förvaltande och gemensamt brukande. Demokratin är därför lösningen på *allmänningens dilemma*; gemensamma resurser och tillgångar riskerar att utarmas och plundras om de inte förbinds med demokrati: det gemensamma förvaltandet, brukandet, skötseln och vårdandet. Allmänningarna skiljer sig därför från offentlig välfärd eller privata egendom genom att varje allmänning är förbunden till ett demokratiskt kollektiv.

10.

Demokratin har även ett annat namn. Det namnet är kommunism.

Brandredaktionen

Illustration: Albin Törnberg

STÖD PESHMERGA

På peshmergaclothing.com kan du köpa schyssta tröjor med solidaritetstryck. Allt överskott från klädförsäljningen går till Peshmerga och deras frihetskamp för ett fritt Kurdistan, mot Islamiska staten. ”Genom att bära trycket så visar vi även solidaritet med folket och peshmerga. Det ska bäras med stolthet”, säger initiativtagaren och rapparen Lilla Namo.

VAD HÄNDER AYMAN OSMAN, GALA FÖR GAZA

SOLIDARITET FÖR TVÅ ÅR

Varför är just en gala för Gaza viktig?
För att en på ett väldigt enkelt sätt kan visa sin solidaritet med det palestinska folket och dessutom blir delaktig till att ha skramlat ihop medel som kommer räcka till minst två års arbete på plats för ISM, *International Solidarity Movement*.

Vad innebär det att ett av Sveriges största uteställen samt landets största artister backar er i detta?
Att artisterna ställer upp på den korta varsel som varit är ovärderligt då man visar på att solidariteten inom den svenska musikscenen är närvarande. Att svenska artister förstår vikten av solidaritet och ställer den före risken att bli smutskastade i media är stort. Det har vi även fått erfara då många stora artister öppet stödjer Free Joel-kampanjen. Det är tyvärr mer än vad man kan säga om politiska partier och organisationer som oftast är snabbare än borgerlig media när det kommer till avståndstagande. Sen att Trädgården i Stockholm är med och arrangerar betyder otroligt mycket i dessa tider då alltfler av våra offentliga rum privatiseras och kommersialiseras. Då känns det fint med ett ställe som vill ge tillbaka lite och ställer upp för ett det här ändamålet.

Varför väljer ni att ge pengarna till ISM?
För att vi vill stödja deras radikala och konfrontativa ickevåldsmetoder, och för att de är våra kamrater. Det är också en av få organisationer som är palestinskstyrd. Om inte vi stödjer dem, vem ska då göra det? Summan pengar vi får in kommer dessutom relativt sett göra mer nytta hos ISM än om de skänks till större organisationer, såsom Röda Korset eller Amnesty, som redan har många miljoner. För dem skulle det inte bli mer än eventuellt en symbolisk grej. För ISM är bara det vi får in på inträdet mycket pengar, en summa som enligt dem kommer räcka i två år.
Se mer: ism-sweden.org

HUR GÅR DET, ERIK PERSSON FRÅN ALLT ÅT ALLA UMEÅ

VI SKAPAR DEMOKRATINS RUM

Varför revs Apberget?
Apberget var en stentrappa mitt i Umeås centrum, en populär mötesplats där folk satt å titta på folk och käkade kebabrulle. Ovanpå trappan fanns en talartribun, vilket gjorde berget till den naturliga slutdestinationen för de flesta protester i Umeå. Officiellt revs den för att dra kabel in i gallerian Utopia som skulle öppna precis bredvid. Vad som emellertid framkom när umebor började protestera och gräva i frågan var att fastighetsägarna ville ha bort Apberget eftersom den ansågs vara en ”stoppkloss” för handeln. De omfattande lögnerna och de intima samarbetena med fastighetsägarna gjorde Apberget till en viktig symbol för hur demokratin urholkas i stadsrummet genom nyliberal stadsplanering.

Hur har kommunens dialog sett ut under Kulturhuvudstadsåret?
Kulturhuvudstadsåret föregicks av en enormt ambitiös dialog med framförallt kulturutövare. Tanken var att man inte skulle göra samma misstag som andra kulturhuvudstäder gjort med ett stort jippo utan tvärtom skapa en situation där det lokala kulturlivet gynnades långsiktigt. Men någonstans i processen drog det ändå iväg i en helt annan riktning, vars främsta uttryck blivit en massiv stadsomvandling vari de stora fastighetsägarna är de tydliga vinnarna, och paradoxalt nog, små kulturföreningar de stora förlorarna. Allt eftersom kritiken växt har också kommunens dialog blivit allt mer obefintlig. Man kommunicerar i tillrättalagda pressmeddelanden som passar idéerna bakom stadsmarknadsföringen.

Vad gör ni nu?
De senaste åren har, som sagt, varit allt mer konfliktfyllda. I kölvattnet av detta har en stadsrörelse växt fram med flera olika noder som allt oftare kommer samman i partikulära sammanhang. Det intressanta med detta år är hur rörelserna kommit att fokusera på vilka behov och begär man själva har, och hur man kan vinna mark i staden för att tillgodose dessa. Sedan maj har två icke-platser ockuperats i olika stadsdelar och gjorts om till folkparker, och sedan början av augusti har ett gammalt lokstall tagits över och öppnats upp som gemensamt kulturhus.

Läs mer på alltatalla.com/umea
Illustrationer: Emma Tryti

VI GÖR DET GENAST!

DEMOKRATISK EKONOMI – HUR SVÅRT KAN DET VARA?!

Lider du av en brist på valfrihet i ditt liv?

Denna fråga är inte hämtad från moderaternas nya valkampanj, utan är en relevant fråga att ställa. Det är för lätt att svara ja. Livet under kapitalismen är ett villkorat liv. Det kommer med massa finstilt, massa dolda avgifter. Hela tiden framställs en viss typ av liv som levbart för alla, när det i själva verket är levbart bara för somliga.

Valet du ges: arbeta eller dö. Den frihet som bjuds: sälj din arbetskraft och få lön. Sälj din tid och få en bestämd mängd fritid. Om du inte är nöjd med det konsumtionsutrymme som är dig givet får du chansen att var fjärde år rösta på hur mycket eller lite du ska betala i skatt.

Ärligt talat, det är en dålig deal. En demokratisk ekonomi handlar om rätten att få bestämma över produktionen. Om det överhuvudtaget ska vara möjligt måste villkoren för produktionen ägas gemensamt.

Det kan/måste/borde vara omöjligt för någon att leva på en annan människas arbete.

Det första/största uppgiften: att frikoppla rätten till liv från prestation. Att aldrig säga att någon förtjänar att leva på grund av någonting annat än att hon är just människa. Ingen ska behöva jobba in sitt eget livsvärde.

Varje människa har rätt att existera utifrån det själva faktum att hon lever. Hon har ingenting att bevisa. Hon finns och det räcker så. Hon ska inte behöva ha vassa armbågar, inga karriärstips, och ingen egoboost. Hon ska inte behöva stå framför spegeln och öva in ett säljande leende, träna ett fast handslag som är första steget till en fast anställning.

En demokratiskt organiserad ekonomi handlar om att avskaffa lönearbetet. Att sluta dra en skarp linje mellan konsumtion och produktion. En produktion som är baserad på behov. Att göra det som behövs.

(Medan jag skriver detta slås jag av tanken hur extremt grundläggande detta är. Hur svårt kan det vara? Kom igen, vi gör det. Vi gör det genast!) Den ekonomiska demokratin framstår som en utopi. Inte på grund av dess omöjlighet, utan för att den är något radikalt annorlunda än kapitalismens ofrihet.

Alternativet är inte en stark välfärdsstat som kallar det offentliga för det gemensamma, som försöker hålla människor vid liv när de inte kan sälja sin arbetskraft.

Alternativet är det verkligt gemensamma, det sant allmänna. Detta blir inte verklighet om vi accepterar nationsgränser, om vi accepterar partipolitisk representation. Detta blir verklighet när vi talar med varandra, när vi organiserar oss, när vi går ihop och står i bredd.

Vare sig vi vill det eller inte är vi beroende av varandra. Vi upplöses av varandra. Vi är gemenskapen med varandra. Det är dags att erkänna det nu.

Ärligt talat, det här håller inte. Att en viss grupp människor har makten över andra, det funkar inte.

Att ta makten från ett fåtal är att säga: Detta fixar vi. Tillsammans. Allt ska vara vårt, allt ska bli ditt.

Linn Spross

Linn Spross är författare, aktivist och doktorand i ekonomisk historia vid Uppsala universitet.

Nätskymning. Finns det någon poäng att försvara internet längre? Vi kan återupprätta nätets politiska kraft.
Läs mer på sid. 24

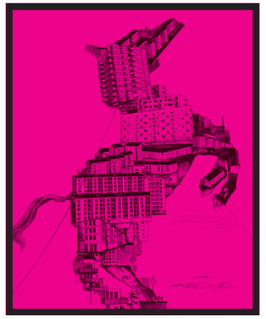

Spelad demokrati. Alby inte till salus demokratikamp har flyttat in i teatern och skolornas värld.
Läs mer på sid. 27

Dialog eller monolog? Medborgardialogerna har blivit monologer. Så fejkar man ett demokratiskt stöd..
Läs mer på sid. 31

Postdemokrati. Demokratins vinst är också demokratins död. Wendy Brown om demokratin efter demokratin.
Läs mer på sid. 40

INNEHÅLL

"STADENS REPRESENTANTER DEKLARERADE ATT DET INTE VAR DEN TYPEN AV FRÅGOR DE ÖNSKADE." **BOENDEDIALOGEN SID 35.**

INNEHÅLL BRAND NR. 3 2014

Mani Shutzberg och Athena Farrokhzad – En riktigt dålig idé 3
Brandtal – Demokrati. Tio punkter 4
Intervju med Gala för Gaza – Solidaritet för två år 6
Intervju med Erik Persson – Vi skapar demokratins rum 7
Linn Spross – Vi gör det genast 8
Johanna Hillerbrand Rune och Indra Linderoth – Snart skjuter vi 10
Europa Europa – För alla namn vi inte får använda 12

I RÖRELSE

Lotta Rydén – Du kan inte utvisa en rörelse 13
Krigsmaskinen – Vilda vinsten 14
Lovisa Kasström – Den vapenlösa revolutionen 16

TEMA: DEMOKRATI

Redaktionen – D som i demokrati 18
Malcom Kyeyune – Teori och praktik på bara knän 20
Hanna Höie – Hemmet och andra hemska arbetsplatser 22
Rasmus Fleischer – Nätskymning 24
Emma Dominguez och Nina Jeppsson – Spelad demokrati 27
Intervju med Sofia Wiberg – En dialog måste ge utrymme för konflikt 31
Ulrika Dahl – Boendedialogen – ett skendemokratiskt jippo 35
Daniel Strand – Bortom den liberala demokratins horisont 38
Wendy Brown – Vi är alla demokrater nu 40
Klara Meijer – Att lova allt 44
akcg – Bild 48
Jack Bågenhammar – Dikt 56
Erik Lathi – Dikt 56
Troja Scenkonst – Den svenska demokratins historia är ingen stor sak 57
Lara Reddy – One world och Democracy fools 58
Ur arkivet 60
Samira Ariadad – Vad gör vi efter granskningarna? 62
Kajsa Ekis Ekman – Bokbål 63
Rebela Punkgirl – Ungdom i Europa 64
Anders Granö – Rätt man på rätt plats 65
Ian Matt – Ay Carmela 66

JOHANNA HILLERBRAND RUNE OCH INDRA LINDEROTH

SNART SKJUTER VI
MED ALLA HJÄRTSLAG SOM STULITS FRÅN OSS GENOM HISTORIEN

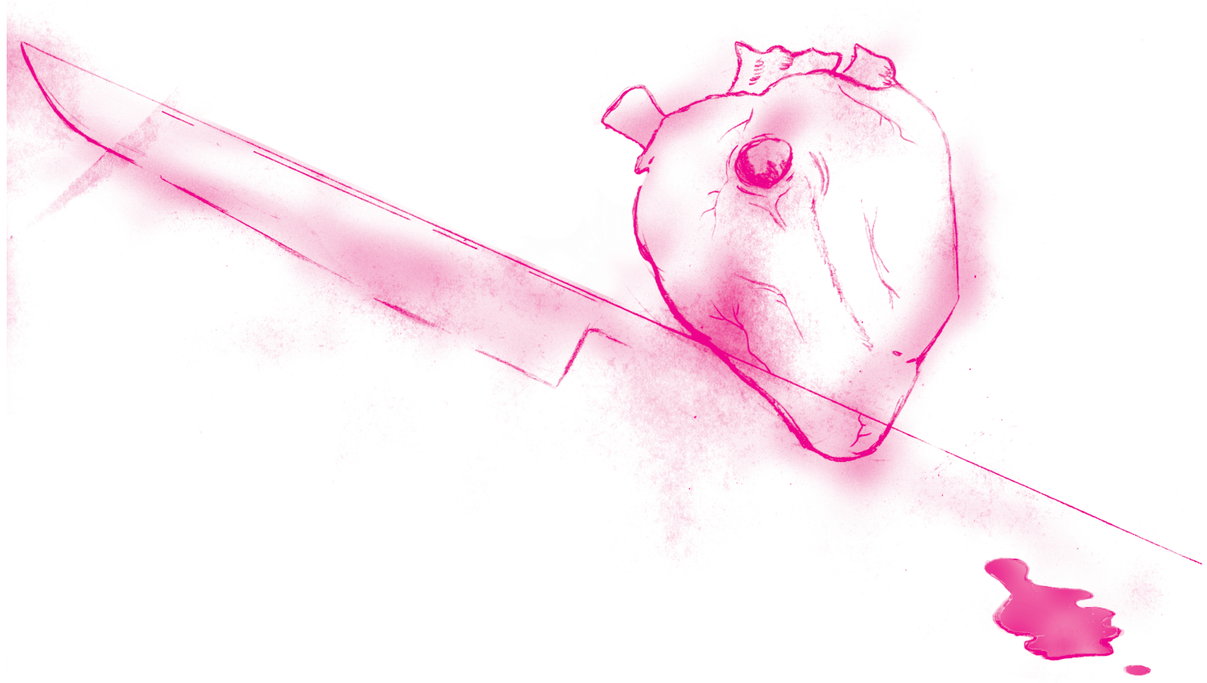

Deras spel – inte vårt. Vi ser det kanske inte klart, men anar det nog ibland, i en känsla av klaustrofobi.

De pratar om våld om avstånd som ska tas om hot mot demokratin och vi tänker våld är SPÄRRAR GRÄNSER SPRUCKNA HJÄRTAN en REVA i samhällskroppen hur du rör dig i staden VASSA KLOR VÅLDTÄKTER och avstånd är något som finns mellan de som har och de som inte har och ett ord för att mäta hur långt det är till en plats bortom våldet AKUTTILLSTÅND och vi tänker vilka kroppar tar konsekvenserna av ett odemokratiskt samhälle vi tänker HUR RÖR *DU* DIG I STADEN vi tänker HAR DU LÄNGTAT EFTER ATT ÅTMINSTONE FÅ ÄGA DIN KROPP?

STADEN Springer över gatorna. Asfalt och nätstrumpbyxor. Jag vill kidnappa något. Har du sprungit omkring i staden? Motorvägar genom bröstet. Jag vill kidnappa tiden. Rusa utanför systemet.

Knack, knack. Vi är här för festen och samhällsomstörtningen! Vi är här för gräddtårtorna, för att busa med kattungarna, för att vara de jobbiga feministerna på kalaset. Vi flätar samtal tillsammans, kramas, torkar varandras tårar. Och vi skriver, vill skriva, måste skriva, den här texten med läppstift, minnen, fittsaft, rosa små blommor. Smetar med (regnbågs) färgerna, målar över, siktar bortom.

* * *

STADEN Våldsam, otillgänglig, privatiserad. Upphackad mellan olika ägare. KAPITALISMEN ÄR ETT PATRIARKALT SYSTEM. Staden spänner musklerna, hånflinar, markerar med blicken vem som äger vem. Säger Ensam är stark. *Jag är inte intresserad av mig själv.* Ekonomin och staden hyllar maskulinitet: älskar att äga, att konkurrera, att kontrollera. I ett system som hatar känslor och omtanke är FEMININA POSITIONER LIKA MED POLITISKT RADIKALA. Att värdera femininitet är att fokusera relationer, kärlek, gemenskaper, att ta hand om varandra.

SOLIDARITET Vill du låna mitt läppstift?

* * *

Hey mister manarchist, den här texten är inte till dig. Den här texten snackar inte med någon som kallar sig själv för antifascist och sedan kallar tjejer för fittor. Eller med någon som misstror eller förminskar berättelser om sexism. Nix, den här texten snackar inte med dig som hatar brudar, som hyllar hegemonisk maskulinitet, som romantiserar bilder av vita, skötsamma arbetarmän, som inte fattar att FEMINISM ÄR ANTIFASCISM. Bye mister manarchist, den här texten skiter i dig.

* * *

GEMENSKAPANDE Kan du fläta mitt hår?

* * *

STADEN Möter två män. Märker att min kropp reagerar genom att spänna sig… eller inte spänna sig. Kroppen noterar att… måste hålla min plats. Fäster blicken mellan deras huvuden. Ansiktet stängt, låst, visar ingenting. Jag känner mig inte utsatt. Det är bara det att jag noterar att jag kommer behöva passera utan att bli sedd som ett byte. Jag måste markera att det här är lika mycket min plats som deras plats.

ERFARENHET Att känna med kroppen, huden. Att flyta omkring i glassplitter och krossad sammet.

STADEN Ett minne från en vän om en tunnelbanevagn, en nazist och en kniv. Och så han, ensam, på sätet mittemot. Första gången (av alla dessa gånger) han trodde att han skulle dö. Dödas. Hans minne, bara ett av alla minnen i staden om fascister och knivar.

BERÄTTELSER Att röra sig under ytan i, röra vid, fler historier än dina egna.

* * *

– Vad vill ni säga med den här texten?
– Vi? Vi har säkert ingenting alls att säga. *Vad räknas som en giltig politisk erfarenhet?* Silly silly girls. Vi bara ställer frågor, minns, drömmer. Sjunger om sminkade små hästar som skriker högt när de fastnar i taggtråden.
– Skulle inte den här texten handla om Demokrati? Vad *menar* ni egentligen?
– Vi menar: Någonting måste hända.
– Vad är det som ska hända?
– Allt. Dans och våta kyssar. En värld utan taggtråd. Hallå där herr skitsamhälle, upp med händerna! Snart skjuter vi. Med alla hjärtslag som stulits från oss genom historien.
– Va?
– Överallt. Alla revolutioner samtidigt. Under en rosa himmel, som inuti ett pastellfärgat ecstaspiller. Ta min hand. Ingen är fri förrän alla är fria.

* * *

STADEN Delas upp. Mellan de kroppar som betraktas som de farliga och de som behöver skyddas. De som är smutsiga och de som är rena.

KÄRLEK Vi längtar bortom, spränger för att öppna för gemenskaper. En längtan efter att få ge till staden / människorna i den / världen.

UPPROR Alla ord i ett andetag. Smaken av fitta i min mun. Hud, stjärnfall, översvämning. Hennes fingrar inne i mig.

* * *

OKEJ. ANDAS IN. FEMINISM är feminismer FEMINISM är utan gränser FEMINISM måste hata gränser FEMINISM är lika med praktiker FEMINISM är att förstå att olika kamper pågår och korsar varandra hela tiden FEMINISM är att ha fel, att säga förlåt, att gråta, skratta, knulla FEMINISM kallas attitydproblemet FEMINISM är schizofrenin i att bli förbannad på kvinnorna i rummet för att de inte pratar högre FEMINISM är att försöka se sin egen position FEMINISM är att veta att feminism är något helt annat än den vita, straighta medelklassens strävan efter att få leka jämställda mammapappabarnleken FEMINISM är att vägra skittråkig jävla skitlek FEMINISM är kunskaper om att leva på gränsen FEMINISM är att kunna hålla käften
och lyssna FEMINISM är ifrågasättandet av hierarki FEMINISM är inte feminism om den inte ifrågasätter ALLA hierarkier

* * *

Första lektionen i att inte vara, ses som, en smutsig, olydig:

Jag vill inte

Hallå där! Tänk på ditt rykte. Stopp där! Ät inte för mycket. Sminka dig inte för mycket. Begär inte för mycket. BEHÄRSKA DIG!

NÄÄÄÄÄÄÄEEEEEEEEEIIJ: BEJAKA DINA BEGÄR. RUSA UT I GATAN. VAR OLYDIG. BEGÄR ALLT. ÅT
ALLA.

KROPPEN Har allt med makt att göra. Är den plats där förtryck markeras. Den “respektabla” kroppen är vit, heterosexuell, “funktionell”, medelklass och har historiskt definierats som disciplinerad och ansvarsfull genom att “Andra” kroppar konstruerats som vulgära, okontrollerade, smutsiga, sexuella. SÖK EFTER SPRICKORNA. Det borgerliga idealet är måttfullhet, återhållsamhet, renhet. Good girls, bad girls. Det rasistiska, kapitalistiska heteropatriarkatet älskar gränsdragningar, ordning och reda, fack för bra och dåliga kroppar.

POLITIK I det mest intima, vardagliga.

STADEN Klädd i rustning. För höga klackar. Kort. Kort. Kort. Vässade klor i skinande färger. Ansiktet som en glittrande regnbåge. Lyser i mörkret. De långa flätorna som en piska i natten. I’m a bird now.

STADEN När han passerar den punkten efter mörkrets fall vet att han måste ta ut guldfjädern ur örat, ta på och dra upp huvan så långt det går. Blicken rakt fram, fast bred gång, inte prata med nån. Det är bara två kvarter men det är helt avgörande.

KROPPEN En plats för motstånd, begär, lust, omförhandling. Gränsförskjutning. Risker och livsfara.

* * *

STADEN Våra skratt ekar mot himlen, natten blev just vår. “Vi ställer oss upp på tre”. Ett. Två… Gludklackade amazoner sträcker sig mot taket, glittrande sprakande systrar och älskarinnor. Vi ställer oss
upp och han backar ut ur vagnen. Vi är våta trosor, klibbiga fingrar. Hemligheter bortom heteropatriarkatet.

* * *

STADEN Vi klottrar alltid med våra läppstift. (Ja, den här texten överanvänder läppstift. Vi överanvänder läppstift.) På toalettväggar, speglar, i vartenda jävla gathörn. Rosa, smetiga bokstäver som säger JAG STÅR BREDVID DIG. VI MÅSTE ORGANISERA OSS.

Hur kan liv, tid och relationer se ut bortom det här KONSTANTA AKUTTILLSTÅNDET bortom det här KONSTANTA VÅLDET? Hur ser världen ut bortom självförsvaret?

Vad drömmer du om?

* * *

STADEN En ö av elektriskt ljus. Sväljer mig, håller om mig.
Vi skriker högt. Vi skriker morgon till kväll: [något om längtan]

Johanna Hillerbrand Rune är ett skavsår, en kram, ett fuck you-finger och alltid på bristningsgränsen. **Indra Linderoth** kärlekskännande amazon och beskyddarina; en av grundarna till TIR och Jordbro Stadsteater.

Illustration: Amalthea Frantz

i rörelse

DU KAN INTE UTVISA EN RÖRELSE

ORGANISERINGEN AV FLYKTINGAR I EUROPA OCH BELÄGRINGEN AV OHLAUER

Istället för att gömma sig börjar asylsökande i Europa organisera sig och protestera. I Berlin blev det tydligt under sommaren, när några kvarter i Kreuzberg förvandlades till en militärzon över en natt. 1700 poliser sattes in i det som skulle bli en av de dyraste polisaktionerna någonsin i staden. Under åtta dagar stod ett 40-tal flyktingar på taket till en skola och krävde den grundläggande rätten till ett värdigt liv.

”We are here and we will fight, freedom of movement is everybody’s rights!” ropar folkmassan som snart har vuxit till ett tusental. Den trycker på mot kravallpoliserna och skriker så högt att det ska höras förbi avspärrningarna, ända upp till det belägrade skoltaket.

Inom asylaktivismen har rörelsefrihet vuxit till ett bredare begrepp. Från att främst ha handlat om rätten att röra sig mellan länder, handlar kampen i Tyskland idag lika mycket om rätten att röra sig inom länder, att bosätta sig där en vill och ta del av samhället på det sätt en vill.

På Ohlauergatan i Kreuzberg ligger den övergivna Gerhard-Hauptmannskolan. För ett och ett halvt år sedan ockuperades den då tomma skolbyggnaden av asylsökande. Snart var skolan hem till uppemot 400 flyktingar, papperslösa och EU-migranter. Många av dem kom dit efter att ha lämnat flyktingförläggningar, eller ”lager” som de kallas på tyska. Där placeras människor långt utanför samhället, både fysiskt och socialt. I vad som ibland beskrivs som fängelseliknande förhållanden förvaras flyktingar i väntan på uppehållstillstånd. I många fall är det i väntan på att skickas tillbaka till ursprungslandet, enligt Dublinförordningen.

Den 24 juni i år beordrade plötsligt de lokala politikerna att skolan skulle vräkas. Utåt sett skulle det vara en fredlig aktion. Det sades att flyktingarna frivilligt skulle lämna den överbefolkade skolan och flytta in till nya bostäder ordnade av stadsdelen. Trots den avdramatiserade tonen möttes de boende av över 900 kravallpoliser som skulle genomföra vräkningen.

Flera hundra människor lämnade skolan den dagen, men inte alla. Ett 40-tal flyktingar gick upp på taket och ställde krav på arbetstillstånd, rätten att få stanna och på rörelsefrihet. De hotade att hoppa om polisen skulle storma in efter dem.

– Jag dör hellre än återvänder till Lampedusa, säger Adam, en av personerna som befann sig på taket under belägringen. Han har varit i Berlin i snart två år och kämpat för rätten att stanna sedan dess. En utveckling han har sett är att flyktingar har börjat driva sin sak själva, ”vi för vår egna talan nu”.

Det är inte bara mot Berlin som folk rör sig. I Freedom March vandrade flyktingar till Bryssel, i Sverige gick Asylstafetten till Almedalen – båda med målet att tvinga upp asylfrågan på beslutfattarnas bord. Med vandringarna kommer nya krav. Det räcker inte att bara få vara i ett land, även rätten till skolgång, sjukvård, jobb och bostad måste garanteras. På så vis förenas deras kamp med många andra rörelser i Europa.

De fyra kvarteren runt skolan i Kreuzberg spärrades av i samband med vräkningen. Plötsligt fick bara de som kunde bevisa att de bodde innanför avspärrningarna tillträde. Även pressen hindrades från att rapportera från skolan och intervjua flyktingarna på taket. Mer än fem miljoner kostade den massiva polisinsatsen, vilket skulle bli en av Berlins dyraste någonsin. Genom att omringa ett område med en armé av poliser, synliggjordes den diskriminering och det våld som flyktingar möter dagligen i Europa. Det chockade många, men det fanns också snabba reaktioner, motståndshandlingar och solidaritet – inne i skolan, i grannskapet och över hela stan. Protesterna växte från aktivister och pressen. Till slut var skandalen så stor att politikerna fick lov att gå med på en kompromiss för att undvika politiskt självmord. De på taket fick stanna på skolan.

Av de 400 personer som hade bott på skolan, var det bara runt 250 som fick tillgång till de nya utlovade boendelösningarna. I många fall är de tillbaka på flyktingförläggningar, eller på något annat temporärt boende långt utanför staden. Resten har fått förlita sig på att asylrättsaktivister, självorganiserade grupper och privatpersoner gör det arbete som politiker och samhället borde göra, att försöka hitta sovplatser till de uppemot 200 flyktingar som blivit hemlösa.

– Det var en liten framgång, även om vi gick med på en dålig kompromiss så visade vi politikerna att de inte bara kan göra som de vill, säger Berenice Böhlo, asylrätts- och flyktingadvokat, några veckor efter belägringen av Ohlauer.

För hur mycket de än pressar på, fängslar och jagar, så kan man inte utvisa en rörelse.

Lotta Rydén

Lotta Rydén är aktiv i asylrörelsen i Berlin. Läs mer om belägringen av Ohlauer på asylstrikeberlin.wordpress.com.

Illustration: Europa Europa

VILDA VINSTEN

Sekostrejken på Öresundstågen visade hur en underjordisk, vild arbetarkamp kan tvinga ett trögt fack att röra sig. Den lärdomen är kanske ännu viktigare än vinsten med ”trygga jobb”.

Den mycket hyllade och stödda strejken på Öresundstågen var ett resultat av en längre tids “underjordisk” organisering, bland annat med hjälp av en blogg.[1] 7 mars varslades 200 anställda på Veolia, och samma dag skrevs *Så här fungerar en vild strejk*. Det var alltså ett initiativ utanför facket. Men facket hade ändå inga möjligheter att gå ut i strejk innan avtalet gått ut. Facket uppmanades dock att ta sitt ansvar, vilket de så småningom gjorde. Samtidigt fortsatte den självständiga organiseringen, pedagogiskt och konkret förklarat på bloggen.

Klockan 3 på natten den 2 juni bryter strejken ut. En stor del av diskussionerna som tidigare förekom på bloggen verkar från om med då flyttas till facebookgruppen *Stöd Sekostrejken*. Några dagar in varslar fack efter fack om sympatistrejk. 18 juni är strejken över. Seko kallar det en historisk seger och facken (och vänstern) tror på fler “trygga jobb”.

Vad hände egentligen? Rörelsen började underifrån och utanför facket, drog med facket – som såklart gjorde allt för att framställa det som deras kamp – och möjliggjorde och samlade ett brett stöd utan förmedlingar. Därmed kunder strejkvakter och resenärer samtala direkt med varandra utan att tolkas och omtolkas av flera mellanled av fackrepresentanter, journalister och andra. Organisationsform och taktik förklarar inte hela framgången dock. Konflikten bottnade i den osäkra arbetsmarknaden, vilket många kunde identifiera sig med. Bara det att en konflikt faktiskt ägde rum är viktigt i sig. Det bryter med den hopplöshet, isolation och tystnad som osäkerheten skapar. Att den tog de former och taktiker som den gjorde, det gjorde konflikten extra värd att stödja och ägna mycket uppmärksamhet.

Om själva avtalet egentligen var en seger eller inte kan diskuteras (vissa är kritiska). Den verkliga segern är erfarenheterna konflikten har gett. Det betyder inte att avtalen är ointressanta, men att de är sekundära. I det långa loppet är dock inte “trygga jobb” en seger. Facken vill ha det och vänstern vill ha det, för det är det enda de kan tänka sig. De är fast i en föreställningsvärld där industrisamhällets livslånga och fulla sysselsättning är norm. Att de materiella förutsättningarna för denna nostalgiska politik har vittrat bort har gått dem fullständigt förbi. Det är såklart patetiskt när sossar nu säger sig stödja strejker för trygga jobb. Det är ju samma politiker som sedan kommer tvingas försvara osäkra jobb därför att det enligt dem, såklart, är viktigare än allt annat att “skapa jobb”! För det är i själva verket de enda jobb politiker kan skapa idag. I det långa loppet vill vi ha trygga liv, och det kan inte åstadkommas (enbart) på arbetsplatser och med verktyg anpassade för industrisamhället.

[1] oresundstagsbloggen.wordpress.com

LO tror på fler konflikter.[2] Vi får hoppas på det. Att de är defensiva och att facken och vänstern utnyttjar rörelsen till sina i slutändan omöjliga mål spelar mindre roll. Vad som spelar roll är att dessa konflikter, eller “sprickor” som John Holloway kallar det, äger rum.[3] För det är i sprickorna, i de rummen, som berättelser och visioner och nya begär får kraft. Det är där radikaler måste vara. Det är där vi behöver lyssna, tala, undersöka, berätta. Öresundstågsbloggen gjorde detta, även om mycket mer skulle kunna göras. Se till exempel “krönikor” som *Att sedan bli såld* och *Bara en siffra*….[4] Underskatta inte betydelsen av sånt här. Det är något att inspireras av och utveckla.

I ett sista inlägg (19 juni) sammanfattar Öresundstågsbloggen mycket bra strejkens betydelse:

Vad som började lokalt spred sig som en löpeld och förenade och engagerade oerhört många fler än oss som arbetar på Öresundståg. Det är inte bara på grund av att dom utanför vår arbetsplats ser vår situation och vill stötta oss, utan det är också ett tecken på att andra människor, oavsett bransch, också är i vår situation och har fått nog. Arbetsmarknaden är stenhård och vinsterna går inte till de som utför arbetet. Den här kampen har förts många gånger förut och kommer att behöva föras flera gånger framöver på både vår arbetsplats och andra.

Det vi har med oss nu kan vi använda i framtiden, det är nog väldigt viktigt att vi ser vad vi faktiskt har åstadkommit. Vi har lyckats med det som från början var den här bloggens syfte och fått igenom två av de tre kraven vi formulerade från början. Det är mycket bra jobbat!

Bloggen vill tacka alla Öresundstågsarbetare som varit så starka, modiga och välorganiserade. Trots all ovisshet, panik, rädsla och stress som arbetsgivaren utsatt oss för så har vi vänt det till något konkret som kan ha räddat mångas arbetssituation. Vi organiserade oss blixtsnabbt här på bloggen och satte jättepress på facken direkt. Utan oss hade detta inte hänt! Glöm nu inte bort att strejken gav enorm sammanhållning och sammanhållning är bra. Alla behöver inte älska varandra men vi kan enas mot arbetsgivaren när vi behöver.

[2] http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5893515

[3] roarmag.org/2012/12/john-holloway-crack-capitalism-we-want-to-break/

Krigsmaskinen

Bloggen krigsmaskinen.tumblr.com ägnar sig åt böcker, teori och uppror.

[4] oresundstagsbloggen.wordpress.com/2014/03/09/kronika-att-sedan-bli-sald/ och oresundstagsbloggen.wordpress.com/2014/03/10/kronika-bara-en-siffra/

i rörelse

DEN VAPENLÖSA REVOLUTIONEN

Åtstramningarna som följde finanskrisen har lämnat Grekland i social och ekonomisk kollaps. Folk svarar med lokal självorganisering för att tillgodose sina behov. Lovisa Kasström berättar om solidaritetsnätverk och aktivistdrivna vårdkliniker som praktiserar en radikal demokrati – med målet att omstrukturera hela samhället.

”Demokrati? Hahaha. Det finns ingen”. Läkaren Olga sitter vid bordet på vårdkliniken som drivs av aktivister och volontärer i stadsdelen Peristeri, i utkanten av Aten. Hon är öron-näsa-hals-specialist och kommer hit efter sitt vanliga jobb på sjukhuset för att ge vård till dem som inte längre har råd med sjukvård. I den ekonomiska situation som råder i Grekland efter finanskrisen 2008 har varje del av samhället och livet politiserats, och för folket handlar det om liv och död. Av nödvändighet går människor ihop och skapar nätverk i solidaritet. Nätverk som blir en alltmer samhällsbärande kraft bortom den kapitalistiska logiken om profit och ekonomisk tillväxt.

”DRIVKRAFTEN ÄR DEN RADIKALA IDÉN ATT SJUKVÅRD SKA VARA TILLGÄNGLIG FÖR ALLA OCH GRATIS FÖR ALLA”.

Kliniken i Peristeri öppnade 2013 i bottenvåningen på ett bostadshus, och husets ägare tar ingen hyra. Alla inventarier är donationer och människor skänker sina överblivna läkemedel till klinikens medicinförråd. Vården och medicinerna är gratis, eftersom människor numer inte har pengar. Organisationen är platt och besluten tas gemensamt. Läkare, sköterskor och övrig personal, såväl som patienter och anhöriga, bestämmer på månatliga möten hur kliniken ska drivas för att bäst möta behoven. Alla får tala lika länge på mötena och man vill bryta upp det ojämlika maktförhållandet mellan läkare och patient. Drivkraften är den radikala idén att sjukvård ska vara till för alla, tillgänglig för alla och gratis för alla. Att de som berörs av besluten ska ha medbestämmande i frågor som rör dem. Deras motto är ”ingen ska vara ensam i krisen”.

Allt fler människor står utanför den allmänna sjukförsäkringen som är knuten till en anställning. Arbetslösheten är nu 27 procent, och för ungdomar hela 60 procent. Det innebär att av landets cirka 11 miljoner invånare, står mellan 1,9 och 2,4 miljoner utan rätt till gratis sjukvård, barn inkluderade. Detta är effekten av de enorma nedskärningar som parlamentet godkände för att få nödlån från den så kallade Trojkan – Europeiska Centralbanken, Europakommissionen och Internationella Valutafonden. I utbyte mot lånen har Trojkan krävt att Grekland sänker pensioner och arbetslöshetskassa, dumpar lönerna, minskar den offentliga sjukvården, höjer läkemedels- och universitetsavgifter, kraftigt inskränker fackföreningars makt och utökar företags rätt att avskeda folk. En privatiseringsvåg sköljer över landet och välfärdssystemet har i princip krossats. Många sjukhus har stängts ned. Förra året lades all statlig teve och radio ner, och de 2 500 anställda fick gå. Till och med den grekiska övärlden är till salu – i mars 2013 köpte en qatarisk emir sex joniska öar till sig och sin familj.

Åtstramningar trots protester

Av de mer än tjugo tusen protester som genomförts sedan det första åtstramningspaketet 2010, har de allra flesta bemötts med kravallpolis, tårgas och gummikulor. Och trots protesterna har ytterligare två åtstramningspaket röstats igenom, på ofattbara 23 miljarder euro. Ironiskt nog heter det i dagsläget största partiet *Nea Demokratia*, Ny Demokrati – i praktiken har Trojkan avskaffat demokratin i Grekland. Förre premiärministern, socialisten Papandreou, tvingades till och med avgå till följd av påtryckningar från europapolitiskt håll, när han föreslog en folkomröstning inför åtstramningspaket nummer två.

Nedskärningarna har medfört en nivå av humanitär nöd i Grekland som inte synts sedan andra världskriget. Man talar om en förlorad generation som enbart har arbetslöshet att vänta. Människor är desperata. Självmorden har ökat med 40 procent, trafficking och prostitution har ökat, hälsoekonomer har rapporterat om en ny HIV-epidemi, och tuberkulos och malaria härjar efter att hälsoministeriet lagt ned preventiva åtgärder mot infektionssjukdomar. Den grekiska grenen av NGO:n *Läkare i Världen* (LiV) har ställt in alla utlandsuppdrag och koncentrerar sig nu enbart på Grekland. Ordföranden för LiV, Anna Mailli, beskriver situationen som en hälsokatastrof. Barn och mödrar utan sjukförsäkring står utan rätt till gratis vård och en förlossning kostar 600 euro. Förra året vaccinerade Läkare i Världen över 7 000 barn vars föräldrar inte hade råd med vaccin. Ovaccinerade barn får inte börja skolan, vilket på ett cyniskt vis fördjupar och cementerar klassklyftorna.

Det är ur denna nöd som solidaritetsklinikerna har vuxit fram. Här ges basal vård med det som finns tillgängligt, och patienterna behandlas ibland med utgångna mediciner. På en klinik i centrala Aten arbetar Lena. Hon drev tidigare ett konstgalleri som fick stänga ner i krisen. ”Ingen köper konst i Grekland längre. Nu lever jag och min man på hans lön, som tur är har han kvar arbetet.”

Kliniken ligger i hjärtat av stadsdelen Exarchia. Här är gator och husväggar nedklottrade med antifascistiska budskap och på en mur finns en stor målning av *Killah P*, rapparen *Pavlos Fyssas* som i oktober 2013 blev knivmördad av nazister på grund av sina raptexter. Kliniken håller till i en vacker gammal lägenhet med mörka trägolv. Även här är utrustning och inredning donationer: EKG-apparat, ultraljudsmaskin och mediciner. En apotekare sorterar och katalogiserar medicinförrådet. Hon äger ett privat apotek men kommer till kliniken efter jobbet. På väggen hänger en stor banderoll med texten ”Sjukvård är en mänsklig rättighet”. Ett franskt teveteam tassar runt i den trånga lägenheten, de gör en dokumentär om solidaritetsklinikerna. I hallen sitter en familj som behöver hjälp med att fylla i papperen för uppehållstillstånd. Mamman i familjen har urinvägsinfektion. In stiger en chict klädd kvinna och tittar sig oroligt omkring, verkar besvärad av att folk ska se att hon måste begagna sig av gratiskliniken. ”I början kom mest papperslösa och flyktingar hit”, säger Lena, ”men nu är merparten greker”.

De olika solidaritetsinitiativen ersätter inte bara det stat och kommun misslyckats med – de vill skapa långsiktig hållbarhet där tillväxt inte mäts i pengar och göra det på ett sätt som inte exploaterar människor eller natur. Motståndet blir till praktik i form av självorganisering och olika former av direktdemokrati. Man organiserar sig antingen för en specifik social åtgärd eller på alla fronter samtidigt; för antirasism, feminism, ekologisk hållbarhet och antikapitalism, i en sorts övergripande revolutionär solidaritetsekonomi.

Självstyrda hälsokliniker

En stor del av gräsrotsinitiativen är hälsokliniker liknande dem i Peristeri och Exarchia. Det finns omkring fyrtiofem stycken i landet, alla med liknande platt organisering. Fram växer även mängder av andra sociala strukturer som sammanflätas till ett alternativt samhälle i samhället.

Små och stora städer, stadsdelar och kvarter organiserar sig genom sociala kaféer, folkkök, undervisning, gratismarknader och juridisk hjälp, såväl som insamling och distribuering av mat och mediciner. I stadsdelen Vironas i Aten försörjer ett solidaritetsnätverk 400 familjer med matpaket. Till skillnad från den matdistribution som nazistiska Gyllene Gryning genomfört, är gräsrotsinitiativen noga med att inkludera samtliga som uppehåller sig i Grekland, även de papperslösa.

I staden Troja bildades ett medborgarinitiativ när skatten på el gick upp. Man hjälpte varandra att koppla om kablarna runt elmätarna under mottot: ”Betala inte, vi är inte skyldiga dem något”. Målet är att ge människor möjlighet att organisera sina liv efter sina behov – inte efter utpressningen utövad av ECB och IMF.

Folk utbyter tjänster via *time-banking*, där man till exempel kan få en timmes måleri mot en timmes engelskundervisning, utan pengar inblandade. Det panhellenistiska nätverket ”Utan mellanhänder” arbetar för att kollektiv och självorganiserade grupper ska ta hand om produktion och distribution av varor över landet, utan inblandning från ”parasiterande mellanhänder”. Tanken är att horisontella nätverk av producenter och konsumenter ska strukturera om hela produktionsprocessen. Som i Thessaloniki, där arbetarna har tagit över den kända tvålfabriken VIOME. Deras drivkraft är att genom ändrade produktionsförhållanden skapa en annan ekonomi, ett annat samhälle.

”I BÖRJAN KOM MEST PAPPERSLÖSA OCH FLYKTINGAR HIT, MEN NU ÄR MERPARTEN GREKER”.

Verkligheten bakom besparningarna

På kliniken i Peristeri ska läkaren Olga och de andra gå hem för dagen. De har berättat för mig om den horribla verklighet som gömmer sig bakom besparingssiffrorna, och klinikens radikala och direktdemokratiska arbetssätt. Nikos som fick sparken från det tryckeri han arbetade på har hand om administrationen. Han bläddrar i tidboken för de kommande dagarna. ”Psykiaterns tidbok är alltid fulltecknad”, säger han och ler sorgset. Olga sammanfattar vad hon vill med kliniken. ”Vi är inte intresserade av välgörenhet”, säger hon, ”att människor från de övre skikten ger till de fattiga, det ändrar inte på relationerna i samhället”. De vill inte ha pengadonationer eftersom det finns risk för korruption i den ofattbara fattigdom många lever i. Praktisk hjälp i form av arbetade timmar, mediciner eller medicinsk materiel är däremot välkommet. Liksom informationsspridning om Trojkans inverkan på samhället. ”Vad ska hända nu?” frågar jag. Hennes blick är trött men förväntansfull när hon svarar: ”Revolution”.

Lovisa Kasström

Lovisa Kasström bor i Stockholm och är aktiv i Socialistiska läkare.

D SOM I DEMOKRATI

ANTAGONISM

Först när vi erkänner *det politiska* i dess antagonistiska dimension blir vi i stånd att ställa de frågor som är centrala för den demokratiska politiken. Med all respekt för de liberala teoretikerna handlar denna fråga inte om hur man bäst ska förhandla fram en kompromiss mellan motstridiga intressen, inte heller om hur man når en ”rationell”, det vill säga fullständigt inkluderande, konsensus, utan några som helst undantag. Oaktat vad många liberaler vill få oss att tro är den demokratiska politikens syfte inte att överbrygga klyftan mellan vi och de utan att finna olika sätt att etablera denna klyfta. Vad demokratin kräver är att distinktionen mellan vi och de stakas ut på ett sätt som går att förena med den pluralism som är en bestämmande egenskap hos den moderna demokratin.
Chantal Mouffe, *Om det politiska*, 2005

MAJORITETSSTYRE

Demokratin, flertalets makt, hör inte till det goda. Den är ett medel för att uppnå det goda som med rätt eller orätt anses fungera. Om *Weimarrepubliken* istället för *Hitler* hade beslutat att på strängt parlametarisk och laglig väg sätta judarna i koncentrationsläger och tortera dem till döds med utstuderade metoder hade dessa tortyrmetoder inte varit ett dugg mer berättigade än de är nu. Och något sådant är inte alls otänkbart. Endast det rätta är berättigat.
Brott och lögnen är det aldrig.
Simone Weil, *Om de politiska partiernas allmänna avskaffande*, 1943

REPRESENTATION

Småbönderna utgör en oerhörd massa, vars medlemmar lever under samma förhållanden men utan att komma i mångsidig beröring med varandra. Deras produktionssätt isolerar dem från varandra i stället för att bringa dem att umgås med varandra. Den jordlapp de brukar, *parcellen*, tillåter ingen arbetsdelning i driften, inget utnyttjande av vetenskapen, alltså ingen mångsidig utveckling, inga olikartade talanger, inga rika samhälleliga förhållanden. Parcellen, bonden och familjen; bredvid en annan parcell, en annan bonde och en annan familj. Några dussin av dem bildar en by och några dussin byar ett departement. På så sätt bildas den stora massan av den franska nationen helt enkelt genom addition av lika storheter, ungefär som en säck med potatis bildar en potatissäck. För så vitt det endast finns ett lokalt samband mellan småbönderna, för så vitt inte överensstämmelsen i deras intressen skapar någon gemenskap, någon nationell förbindelse och någon politisk organisation bland dem, bildar de inte någon klass. De är därför ur stånd att i sitt eget namn göra sitt klassintresse gällande, vare sig genom parlamentet eller genom ett konvent. De kan inte representera sig själva, de måste representeras. Deras representant måste samtidigt uppträda som deras herre och som en auktoritet över dem, som en oinskränkt regeringsmakt, som beskyddar dem mot de andra klasserna och sänder dem regn och solsken från ovan.
Karl Marx, *Louis Bonapartes adertonde Brumaire*, 1852

SJÄLVFÖRVALTNING

Med hänsyn till att det enda målet för en revolutionär organisation är avskaffandet av de existerande klasserna – på ett sådant sätt att det inte medför en ny uppdelning i samhället – betraktar vi som revolutionär varje organisation som konsekvent fullföljer det internationella förverkligandet av arbetarrådens absoluta makt. Antingen presenterar en sådan organisation en helhetskritik av världen, eller så är den ingenting. En sådan organisation antar vardagslivets avkoloniserande som första och sista punkten i sitt program. Av den anledningen är inte dess mål massornas självförvaltning av den bestående världen, utan denna världs ständiga förändring. Den innebär den radikala kritiken av den politiska ekonomin, upphävandet av varan och lönearbetet. I sin egen uppbyggnad förkastar en sådan organisation varje kopia av de hierarkiska förhållandena i den förhärskande världen. Den enda begränsningen för deltagande i dess totala demokrati är alla deltagares erkännande och egna tillägnande av sammanhanget i dess kritik: detta sammanhang måste upprätthållas både i den riktigt formulerade kritiska teorin och i föreningen mellan denna och den praktiska verksamheten.
Situationistiska internationalen, *Minimidefinition av en revolutionär organisation*, 1966

MEDBORGARDIALOG

Bomben sprang med brak och dån
Tystade en stund det hån,
Som den rika hopen gav
Åt en hungrig arbetsslav.
Anonym, *Brand*, 1908

FOLKVILJAN

Hur vet vi att de som säger emot och gör uppror representerar folkviljan på ett djupare sätt än folkets officiella representanter? Det vet vi aldrig, menar *Rancière*. Vi är fångade i en oändlig kedja av representationer som var och en gör anspråk på att vara folkröstens trogna tolk. *Vox populi*, folkets röst, finns strängt taget inte. Det finns röster – upprörda, anspända, polemiska och förtvivlade – som alltid tuktar och ramar in det folkväsen som de vill ställa fram. Folket övertar alltid den brytning som talas av dess språkrör. Ingen har någonsin hört folket tala rent. Vi är instängda i detta spel av representationer, av ramar som ligger inuti ramar som ligger inuti ramar, så att själva saken förblir övertäckt. Folkets land ligger där dessa representationer upphör, på den plats där folket vilar i sitt eget vara utan behov av att representera sig politiskt, estetiskt, vetenskapligt.
Stefan Jonsson, *Tre revolutioner*, 2005

SJÄLVBESTÄMMANDE

Punkt 1. Vi vill ha frihet. Vi vill ha rätt att själva bestämma över vårt svarta samhälle. Vi anser att svarta människor inte kommer att bli fria förrän vi har möjlighet att själva bestämma över vårt öde.
Svarta pantrarnas tiopunktsprogram

INSTITUTION

Originally this set up was to serve society
Now the roles have been reversed
That want society to serve the institutions
Stereolab, *Tomorrow Is Already Here*, 1996

SUPERVALÅR

Varför tycks det här vara ett så explosivt politiskt år? Därför att det är politikens år. Det är i år som alla vita politiker kommer till det svarta samhället. Man ser aldrig av dem utom i valtider. Man hittar dem inte förrän till valet. Då kommer de med sina falska löften och med sina falska löften ger de näring åt våra besvikelser. Detta kommer bara att förvärra situationen. [...] Ni och jag har aldrig sett demokrati. Allt vi har sett är hyckleri. När vi idag höjer blicken och ser oss omkring i Amerika ser vi inte på Amerika genom ögonen på någon som har njutit av frukterna av amerikanismen. Vi ser på Amerika med ögonen hos amerikanismens offer. Vi kan inte upptäcka någon amerikansk dröm, vi har bara sett den amerikanska mardrömmen.
Malcolm X, *Röstsedeln eller kulan*, 1964

FOLKMAKT

Den som noggrant studerar följderna av dessa tumult kommer inte att finna att de ledde till någon förvisning eller något våld som var till nackdel för det allmänna bästa, utan till lagar och institutioner som tjänade den allmänna friheten. Någon säger kanske att medlen var extraordinära, nästan barbariska, då man såg hur folket samlades för att skrika mot senaten, hur man i senaten skrek mot folket, hur män sprang besinningslöst genom gatorna, bodar stängdes och alla plebejer gav sig av från Rom – allt händer som minst sagt skrämmer alla som läser om dem. Till detta säger jag att varje stad bör försäkra sig om att folk kan få utlopp för sin ambition och särskilt städer som i viktiga frågor vill stödja sig på folket. Rom tillhörde de städer som gick till väga så. Om folket ville genomdriva en viss lag, begagnade de antingen ett av de sätt som redan nämnts eller också vägrade de att ta värvning för att gå i krig, så att det blev nödvändigt att i någon mån gå dem till mötes för att lugna dem. Fria medborgares krav skadar sällan frihetens sak, ty de beror antingen på att de är förtryckta eller är rädda för att bli det.
Niccolò Machiavelli, *Republiken*, 1531

DEMOKRATIHOTET

Antifascismens egentliga natur handlar om att bekämpa fascismen genom att försvara demokratin: man kämpar inte längre mot kapitalismen utan försöker hindra att kapitalismen gör bruk av sitt *totalitära val*. Eftersom socialismen anses vara äkta demokrati, och kapitalismen ses som en accelerande tendens mot fascism, glöms de verkliga motsättningarna bort. Nämligen de mellan proletariatet och kapitalet, kommunismen och lönearbetet, proletariatet och staten, istället för dessa pressenteras demokrati mot fascism som kärnan i det revolutionära perspektivet. [...]
När den sociala kritiken reduceras till antifascistiskt motstånd, engagerar sig den sociala kritiken högtidligt för allt, som den en gång kritiserade, och ger upp tanken om ett *bortom*. Revolutionen ersätts med gradualism, en variant av *den fredliga övergången till socialism* som en gång förespråkades av kommunistpartierna, och som förlöjligades för trettio år sedan av alla som var seriösa med att de ville förändra världen. Urartningen är påtaglig.
Gilles Dauvé, *När upprorn dör*, 1979

MASSAN

De tidiga artonhundratalets upptäckt av siffrornas makt ledde också till en intensiv debatt om massorna. Allt som behövs är en lätt vinkling av termerna och vi glider från föreställningen om att det demokratiska samhället styrs av *obegränsat antal* till påståendet att det regeras av de många, av mängden, av massorna. När franska revolutionen ägde rum tillhörde dessa termer matematikens fält. Det engelska ordet ”*mass*”, i likhet med franskans ”*masse*”, användes 1789 uteslutande för att ange en obestämd kvantitet av vilken substans som helst. Efter revolutionen började samhällsobservatörer och statsvetare använda samma termer när de hänvisade till den oräkneliga mängd av människor som plötsligt måste räknas in i politikens kalkyler. Det var förstås inte de demokratiska idéerna som frambringade massorna; tvärtom. Den moderna demokratin tycks ha uppstått därför att ett *obegränsat antal* människor gjorde sin närvaro känd för de styrande skikten och krävde politiska rättigheter.
Stefan Jonsson, *Tre revolutioner*, 2005

ACCELERERAD DEMOKRATI

Det överväldigande privilegierandet av demokratin som process måste lämnas bakom oss. En stor del av den ”radikala” vänsterns fetischering av öppenhet, horisontalitet och inkludering bereder idag väg för ineffektivitet. Även sekretessen, vertikaliteten och uteslutandet har alla sin plats i ett effektivt politiskt handlande (om än inte, så klart, uteslutande i en sådan). Demokratin kan enkelt definieras genom sina medel – inte via röstande, diskussion eller generalförsamlingar. Verklig demokrati måste definieras genom sitt mål, det vill säga ett kollektivt självbestämmande. Detta är ett projekt som måste liera politiken med upplysningens arv, eftersom det bara är genom att utnyttja vår förmåga att förstå oss själva och vår (sociala, tekniska, ekonomiska och psykologiska) värld bättre som vi kan komma att styra oss själva.
Alex Williams, Nick Srnisec, *Det accelerationistiska manifestet*, 2013.

DEMOKRATI

I demokratin, i demokratins historia, finner vi nämligen att en förtryckande praktik och ett projekt för frigörelse knyts samman – och de två momenten existerar alltid tillsammans, de är förenade. Under bestämda skeden (krisperioder, undantagstillstånd) hamnar dessa två dimensioner i konflikt med varandra. Under andra villkor (som i vår tid) är de integrerade. Men demokratins två dimensioner – den förtryckande praktiken och frigörelseprojektet – är inte två olika ansikten, de är demokratins enda *Janusansikte*. Beroende på hur maktbalansen mellan samhällets översta och lägsta skikt är etablerat, artikulerat och konstituerat, så är det ena ansiktet ibland mer synligt än det andra. Under nuvarande förhållanden tror jag att maktbalansen väger över på den ena sidan – den sida som är oss fientlig – till den grad att vi endast kan se ett ansikte. Det är orsaken till att demokratin inte längre ens är det bästa av de sämsta styrelseskicken. Demokratin är den enda ordning som finns. Det vill säga: det finns ingenting utanför demokratin.
Mario Tronti, *Till en kritik av den politiska demokratin*, 2009

MALCOM KYEYUNE

Teori och praktik på bara knän

Historien är slut, kapitalismen vann. Vänsterns enda svar är krav på representation. Malcom Kyeune om representation, dess problem och varför vänstern inte borde nöja sig med att stå på knä.

Likt många mänskliga aktiviteter så har politiken sina egna trender och moden. Med tiden faller vissa tankesätt och idéer bort och nya tillkommer i dess ställe; ibland sker detta hastigt och plötsligt, ibland är övergången långsam och svår att skönja. Då mycket av vår kunskap gör anspråk på att vara sunt förnuft och därmed ha karaktären av något som är sant och som alltid varit sant kan det ibland vara nyttigt att faktiskt fundera kring hur och varför dessa skiften sker. Kapitalismen och dess imperativ utgör som bekant mänsklig natur och har alltid gjort det, eller så får vi i alla fall höra från hjälpsamma tyckare och tänkare omkring oss. Vi talar dock om ett alltid med mindre än trettio år på nacken: fram till Sovjetunionens fall så fanns det åtminstone en konkurrerande berättelse om mänsklighetens natur och öde som gjorde anspråk på att vara sann och som sågs som övertygande av en ansenlig del av jordens befolkning. Dock så är det vinnarna som skriver historien, och det är enbart vinnare som får för sig att utropa att historien tagit slut och att mänskligheten äntligen nått en slutgiltig politisk och civilisatorisk höjdpunkt.

Kanske bör man här fråga sig vad det är som egentligen händer med förlorarna när väl vinnarna korats och börjat skriva på historien om sig själva? Kommunister, socialister och det som generellt kallas för vänstern har numera haft drygt två decennier på sig att lära sig leva med sitt historiska nederlag; vad för sorts bokslut kan vi idag göra över resultatet?

Likt kungahus runt om i Europa så tycks vänstern ha ingått en sorts faustisk pakt för att säkra sin överlevnad: genom att offra hela sitt innehåll till djävulen så har man i alla fall kunnat behålla själva formen. Bibehållna ritualer och riksvapen till trots så är det svenska kungahuset idag knappast samma kungahus som under Gustav Vasas eller ens Karl den tolftes tid, och kronprinsessan Victoria torde inte ha några större illusioner om chanserna att återerövra reell makt och inflytande åt den numera ganska kantstötta ätten Bernadotte. Samma sak kan och bör sägas om vänstern: ser man till vad som faktiskt sägs och de idéer som numera tas för givna så är det tydligt att man intagit en minst sagt fatalistisk attityd gentemot liberalism, marknadsekonomi och allt som följer på dessa storheter.

> "DET ÄR VINNARNA SOM SKRIVER HISTORIEN, OCH DET ÄR ENBART VINNARE SOM FÅR FÖR SIG ATT UTROPA ATT HISTORIEN TAGIT SLUT OCH ATT MÄNSKLIGHETEN GENOM NYLIBERALISM OCH MARKNADSEKONOMI ÄNTLIGEN NÅTT EN SLUTGILTIG POLITISK OCH CIVILISATORISK HÖJDPUNKT."

Denna nyvunna realism angående det nuvarande samhällets permanens är inte direkt någon hemlighet: exempelvis så har Jonas Sjöstedt vid flera tillfällen intygat att han inte förväntar sig att kapitalismen kommer försvinna eller ändras i grunden inom en överskådlig framtid. Kanske kan man inte direkt klandra honom för den diagnosen, men vi bör nog fråga oss vad som egentligen händer med en rörelse eller en politisk åskådning när den börjar internalisera tron på att den själv inte har någon (seriös) chans att lyckas. Ett exempel som väl illustrerar den sorts anpassning som förlorare ofta känner sig tvungna att göra är sättet som *representation* numera kommit att utgöra fokus och en sorts desperat fetisch för stora delar av vänstern. Självklart finns det mycket att säga om representation som koncept, dess praktiska och teoretiska implikationer, och så vidare. För stunden så kan vi dock begränsa oss till att ta ett exempel, plocka isär det, och fundera över dess implikationer; vad betyder egentligen de ord och tankar vi använder oss av idag, och varför använder vi dem?

Få politiska ämnen ger upphov till fler diskussioner om representation än rasism; låt oss därför utgå från följande beskrivning av boken *Afrofobi*: en kunskapsöversikt över afrosvenskars situation i dagens Sverige som exempel:

”Afrofobi kan ta sig uttryck i verbala kränkningar, rumsliga utestängningar och fysiska angrepp liksom i systematisk rasdiskriminering inom exempelvis arbets- och bostadsmarknaderna.

Afrofobi berör 180 000 afrosvenskar av vilka 40 % är födda i Sverige. Frågan om afrofobi och afrosvenskars situation är en grundläggande demokrati-, rättighets- och jämlikhetsfråga.”

Hur mycket av detta framstår som sunt förnuft idag? Troligen ganska mycket, men resonemanget ovan är trots dess uppenbarhet väldigt nytt; till för inte alltför länge sedan skulle det snarare ha framstått som idiotiskt och felaktigt. Kampen mot segregation och Jim Crow i USA beskrevs knappast som kampen mot afrofobi, och gissningsvis skulle användandet av begreppet mötts med en oförstående blick eller ett (antagligen ganska välförtjänt) kok stryk. Det som Amerikas svarta motsatte sig var inte någon fobi (det vill säga en definitionsmässigt *irrationell rädsla* för den andre); det var en institution, ett ekonomiskt och socialt system, en hel samhällsordning som sammanfattades i begreppet *white supremacy*. Utifrån detta perspektiv så var den virulenta rasism som genomsyrade det amerikanska samhället allt annat än irrationell, den var tvärtom en logisk och oumbärlig del av samhällskroppen, och det var detta faktum och denna samhällskropp som Amerikas svarta upplevde att de slogs mot!

Mot detta står alltså ett perspektiv där afrofobi sätts i förgrunden för en förståelse av de problem som präglar människor med exempelvis undertecknads hudfärg och efternamn. Implikationen är alltså att de ”verbala kränkningar, rumsliga utestängningar och fysiska angrepp” samt den systematiska rasdiskrimineringen inom olika samhällsområden som möter den *rasifierade* (åter en term utan särskilt många år på nacken) kan och bör spåras till samhälleliga/personliga fobier, till en helt irrationell rädsla för det annorlunda. Den andra sidan av detta mynt blir då logiskt nog att den rationella versionen av samhället inte skulle förlita sig på eller tillåta diskriminering!

> "FRÅN ATT EN GÅNG HA UTGJORT EN HEMSÖKANDE VÅLNAD OCH ETT FARLIGT, SAMHÄLLSOMSTÖRTANDE VIRUS SÅ UTGÖR VÄNSTERN IDAG INTE MYCKET MER ÄN DEN RÄTT SÅ MESIGA BAKTERIEKULTUREN I ETT PAKET FILMJÖLK. GE OSS EN PLATS, SKANDERAR VI, GE OSS EN PLATS I ER TARMFLORA OCH VI KOMMER ATT FÅ ER ATT MÅ ÄNNU BÄTTRE ÄN NI KUNDE PÅ EGEN HAND!"

Det absurda i att hävda att exempelvis Frankrikes beteende i Algeriet eller Vietnam, att Storbritanniens beteende i Indien eller Amerikas behandlande av svarta slavar i södern skulle ha med fobier att göra borde vara självklart för alla och envar. I en slavekonomi så är det rationellt att behandla slavar annorlunda än andra människor; i en koloni är det rationellt att behandla de koloniserade annorlunda, i Amerika på 60-talet var det likaså rationellt att behandla svarta annorlunda. Varken Frantz Fanon eller Martin Luther King talade någonsin om afrofobi som ett reellt problem; de började aldrig från antagandet att de samhällen de faktiskt levde i ens ämnade att behandla alla lika, och därmed behövde de inte se alla de exempel på hur samhället faktiskt inte gjorde det som misstag, irrationalitet eller buggar i systemet. Det är bara en historisk förlorare – någon som sedan länge tappat modet – som behöver förnedra sig själv på det viset.

Oavsett om vi talar om rasism, ekonomiska eller könsmässiga ojämlikheter så är attityden alltför ofta densamma: ojämlikheterna och orättvisorna är helt enkelt misstag som behöver rättas till; deras existens utgör en serie buggar i en liberal demokrati som egentligen behandlar alla lika och erbjuder rättvisa åt alla, eller skulle göra det om bara folk inte var så outbildade, om bara folk visade lite mer respekt, om bara vi hade lite mer kvinnor i toppbolagens styrelser, och så vidare. Det ständigt närvarande antagandet i modern vänsterdiskurs blir således att det samhälle vi lever i skulle kunna göras rättvist, jämlikt och helt demokratiskt om vi bara rättade till X, Y och Z.

Politik handlar inte längre om system utan om människor – om att utbilda bort rasism och kvinnoförtryck, om att göra parlament och bolagsstyrelser mer representativa. Visst går det att se både rasism och kvinnoförtryck som något annat än bara ett exempel på låg utbildning eller ett fobiskt beteende, men vem vill idag egentligen tala om en förändring av samhället – och alltså inte en förändring av enskilda människor eller bolagsstyrelser – i grunden, annat än som en intetsägande floskel som man själv inte längre tror på?

Från att en gång ha utgjort en hemsökande vålnad och ett farligt, samhällsomstörtande virus så utgör vänstern idag inte mycket mer än den rätt så mesiga bakteriekulturen i ett paket filmjölk. Ge oss en plats, skanderar vi, ge oss en plats i er tarmflora och vi kommer att få er att må ännu bättre än ni kunde på egen hand! Ge oss en plats i parlament och opinion och vi kommer dessutom att ge er ännu mer tillväxt, en ännu mer balanserad och ansvarstagande budget och en ännu mer rationell kapitalism!

Det är inte enkelt att vara en förlorare. Vissa ogillar det så mycket att de gör allt de kan för att de ska kunna återhämta sig och ta sin revansch någon gång i framtiden, andra anpassar sig till sin nya position och försöker att låta bli att tänka på allt man gått miste om. Dolores ”La Pasionara” Ibárruri ska enligt uppgift ha sagt att det är ett långt mer värdigt öde att dö på fötterna än det är att tvingas leva på knäna. Ännu en idé som sedan länge fallit ur modet.

Malcom Kyeyune driver bloggen Power & politics
tinkzorg.wordpress.com

HANNA HÖIE

Hemmet
OCH ANDRA HEMSKA ARBETSPLATSER

Vi kan inte diskutera lönarbete utan att prata om hemarbete, vi kan inte diskutera hemmet utan att prata om arbetsplatsen. Arbetsdelningen i samhället går bortom lönarbetet.

Det märkliga i skiljelinjen mellan lönearbete och fritid blir extra tydligt när man arbetar med vård och omsorg i någon annans hem. Jag slutade jobba inom vården flera år innan jag fick barn. Det gick lång tid från att jag avlönat lagade mat, gick på promenader, hittade på fritidsaktiviteter och såg till att folk kom i säng i tid, rena och med borstade tänder – tills jag gjorde samma sak hemma med mitt barn. Samma aktivitet, det ena avlönat, det andra inte. Jag är glad att det gick några år emellan, annars hade det nog känts smått absurt.

Alla de tusen göromål som måste göras. Vad du gör på ditt lönejobb och varför. Att städa toaletten. Att ge barnen mat. Att handla. Att följa till fotbollsträningen. Vad har det med demokrati att göra?

Jag menar allt!

Det är arbete som får hjulen i denna allt sjukare samhällskropp att snurra. Hur vi fördelar alla göromål och hur vi organiserar produktionen av allt som måste produceras, är en av samhällets grundbultar. Det är genom arbetets organisering som vissa blir rika på andras bekostnad. Det är genom att en del länder lyckats roffa åt sig av arbetets överskott, som de växt till imperier och förslavat stora delar av världens befolkning. Det är den orättvisa fördelningen av det reproduktiva arbetet som är såväl drivkraft som verktyg för patriarkatet. Och genom konstruktionen av kärnfamiljen som samhällelig enhet, men samtidigt en privat angelägenhet, har detta reproduktiva arbete hamnat på enskilda kvinnors axlar.

"NÄR VI INTE KOMMER MED KONSTRUKTIVA OCH KOLLEKTIVA LÖSNINGAR PÅ DEN SNEDA ARBETSFÖRDELNINGEN I HEMMEN LÄMNAR VI DÖRREN VIDÖPPEN FÖR NYLIBERALERNAS PRIVATISERADE LÖSNINGAR".

Organiseringen och fördelningen av arbetet är en av de minst demokratiska arenor vi har. På lönejobbet är det dina chefer som bestämmer vad du ska göra – inom familjen är det historiskt nedärvda könsroller som avgör vem som gör vad och hur mycket. Både globalt och här hemma är det rasistiska strukturer som styr över dina arbetsförhållanden och hur stor del av kakan du får. Strukturer skapade för att legitimera utsugningen av världens folk.

Kamp för inflytande över arbetets organisering är en politisk drivkraft som åstadkommit stora samhällsförändringar. Arbetarrörelsen är sprungen ur just nödvändigheten att kämpa för en jämnare arbetsfördelning, mer inflytande över arbetsplatsen och en rättvis fördelning av det överskott arbetet skapat. Den feministiska rörelsen har kämpat för att det arbete som anses vara en privat angelägenhet ska bli ett samhälleligt ansvar. I form av förskolor, skolor och en fungerande vård.

Trots att arbetets organisering är så central för våra liv så diskuteras den inte tillräckligt idag. Detta måste vi förändra: vi måste börja diskutera arbete igen, och göra det bortom kraven på lönehöjningar, medborgarlön, sex timmars arbetsdag eller tillräckligt många förskoleplatser. Vi måste diskutera hur vi vill organisera arbetet i grunden, allt arbete, för att sedan skapa fungerande praktiker. Vi måste se till helheten.

Allianser bortom arbetsplatsen

När vi diskuterar arbete måste vi ta med oss hemmen in på våra arbetsplatser, och våra arbetsplatser in i hemmen. Den fackliga kampen måste även handla om att det ska finnas bra barnomsorg när föräldrarna är på arbetet, om att det ska finnas gratis lunch till alla varje dag, så man slipper böket med att fixa matlådor. På samma sätt borde den feministiska kampen även handla om arbetsförhållanden, båda hemma och på jobbet.

Sällan eller aldrig diskuterar man i fackliga sammanhang annan arbetsdelning än den som regleras inom lönearbetet. Därmed missar man en mängd möjliga allianser bortom arbetsplatsen.

Tänk om vårdpersonalens organisering även omfattade anhöriga som ger vård i hemmet och drevs i samråd med vårdtagare och patienter. Patienter och personal är rimligen de som bäst vet vilka behov som finns och hur sjukhus ska drivas för att möta dessa behov.

Eller tänk om organiseringen av kollektivtrafikens personal även inkluderade alla pendlare, i vilkas arbetsdag också tiden på tåget eller bussen ingår.

Visst har det börjat uppstå sådana allianser redan, särskilt när det gäller fackliga konflikter. Men dessa allianser borde också användas för att ställa krav på själva arbetets organisering. I en verksamhet där de som arbetar och de som brukar i samråd bestämmer hur verksamheten ska utformas och vad eventuellt överskott ska användas till, kan det aldrig genereras en enda krona i profit till något riskkapitalbolags skatteparadiskonto. Då blir dessa allianser också en strategi för att stoppa den privatiseringsvåg som sköljer över oss.

Konsekvenserna av att vi sällan eller aldrig diskuterar arbete bortom de fackliga, strikt arbetsplatsanknutna sammanhangen är många. Vi har sett hur högerns feminister, näst intill oemotsagda, har kunnat lansera RUT-avdrag som lösning på en snedvriden arbetsfördelning i hemmen. När vi protesterat har det oftast varit med argumentet att det är en skattelättnad för rika, subventionerad av de som aldrig någonsin kommer ha råd att hyra in städhjälp.

Det är sällan vi berättar om hur vi kvinnor går på knäna, att vi knäcks av den dubbla arbetsbördan i att lönearbeta för ekonomins skull och hemarbeta för att familjen ska fungera. Att det är våra manliga vänner, partners, sambos och kollektivkamrater som skapar problemet. I stället skuldbeläggs de kvinnor som har möjlighet att köpa städhjälp. Jag förstår att välbemedlade kvinnor köper sig fria från den ständiga konflikten om arbetet hemma. Jag tycker inte det är rätt, men jag förstår det av hela min själ.

Lösningar – våra och deras

När vi inte kommer med konstruktiva och kollektiva lösningar på den sneda arbetsfördelningen i hemmen lämnar vi dörren vidöppen för nyliberalernas privatiserade lösningar. Där rika återigen kan köpa sig fria, på allas vår bekostnad.

Vi måste hitta nya lösningar. Ska vi ställa krav på att alla ska få städhjälp via skattesedeln? Att kommunen tillhandahåller städade hem för alla invånare? Ska vi skriva upp antalet timmar vi utför hemarbete, och kräva ledigt från jobbet motsvarande tid? Ska vi kräva att våra hem byggs om, att alla får tillgång till robotdammsugare en gång i veckan och att diskmaskinen är standard i varje lägenhet? Ska vi utkräva ekonomisk kompensation från våra manliga kamrater för den mertid vi lägger på arbete i hemmet, så vi kan lönearbeta proportionerligt mindre?

När vi som rörelse bedriver det vi kallar stadskamp måste vi fråga oss hur arbetet, såväl avlönat som oavlönat, organiseras i våra kvarter. När vi talar om allmänningar måste vi också tala om hur arbetet i våra allmänningar ska fördelas och organiseras.

Om vi inte gör det kommer den patriarkala arbetsfördelningen att bestå. Gemensamma strategier och praktiker är nödvändiga för att kvinnors arbetsbörda ska minska och deras inflytande över arbetets organisering öka.

"JAG TROR ATT NYCKELN TILL ATT SKAPA VERKLIG DEMOKRATI LIGGER I ATT OMORGANISERA DET ARBETE VI UTFÖR. DÄRI LIGGER OCKSÅ NYCKELN TILL KVINNORS FRIGÖRELSE."

Ett bra sätt att påbörja en rättvis och demokratisk arbetsfördelning kan vara att rotera arbetsuppgifter, skriva ner antalet arbetade timmar och göromål, för att sedan jämföra. Genom att kräva utrymmen som underlättar vardagen kan vi skapa mer fritid åt oss alla.

En sådan allmänning skulle kunna vara en skolmatsal som kvällstid används för att laga och servera mat till alla boende i området. Det kan också vara att vi hjälps åt med tvätten i gemensamma tvätterier, där vi tar ett pass någon gång då och då. Skolmatsalarna och tvättstugorna finns där redan – det enda vi behöver göra är att börja använda dem kollektivt.

Jag tror att nyckeln till att skapa verklig demokrati ligger i att omorganisera det arbete vi utför. Däri ligger också nyckeln till kvinnors frigörelse. Den dagen då allas tid och arbete värderas lika högt, när arbetet flyttat ut från våra hem och in i våra allmänningar och styrs gemensamt av de som jobbar där, då har vi kommit långt på vägen till verklig demokrati. Den dagen kommer också det som idag är lönearbete vara en naturlig del av allt annat arbete som utförs i samhället, en naturlig del av våra liv som ingen kan krama profit ur.

Att diskutera arbete och skapa politiska praktiker som redan här och nu underlättar vår vardag, är en outnyttjad kraft vi måste ösa ur för att växa som rörelse. Om vi rättvist fördelar det arbete som måste göras, analyserar och plockar bort det som inte behövs, kommer det frigöra tid för oss alla. Vi kommer skapa utrymme för liv, för politisk verksamhet, för nya allianser mellan människor, och framförallt kommer vi skapa konkreta exempel på hur vi här och nu kan börja bygga en annan värld.

Det är politisk dynamit. Vi måste börja leta efter tändstickorna så vi kan tända stubinen.

Hanna Höie är en utomjordisk krigarprinsessa som gillar glass, långa skogspromenader och revolution.
Hon är dessutom en arbetande småbarnsmor, boendes i Malmö med rötter i den utomparlamentariska vänsterrörelsen, och en av skribenterna bakom bloggen Om inte nu?

RASMUS FLEISCHER

Nätskymning

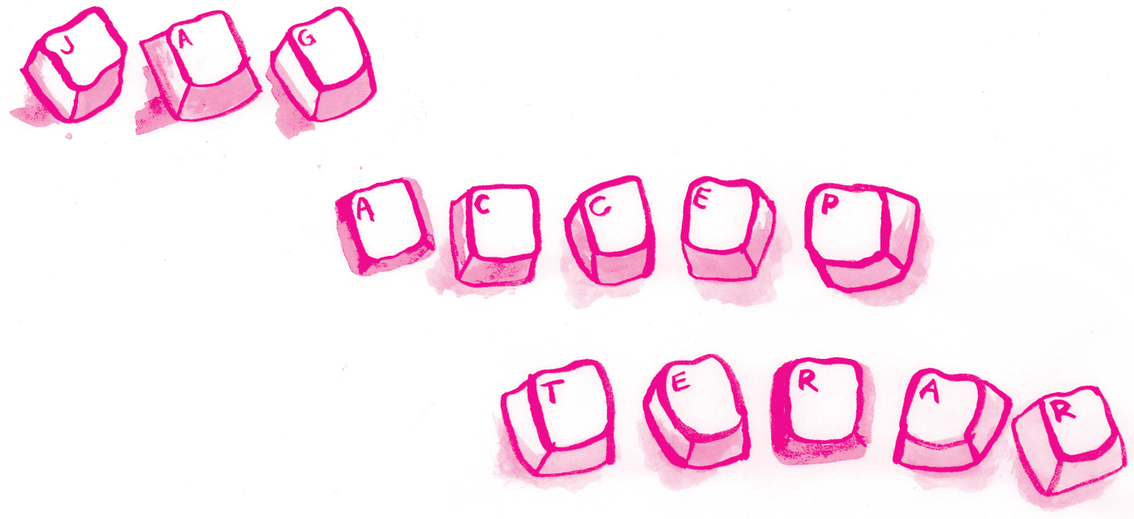

Internet har blivit ett slagfält mellan geopolitiska statsintressen och företag som säljer distraktion. Finns det ens en poäng i att tala om nätfrihet längre, eller försöka försvara den? Ett demokratiserande av internet kräver att vi slutar tänka utifrån liberala rättigheter och i stället sätter vår självkontrollerade och självorganiserade nätvaro i centrum.

Förra året släpptes bomben. *Edward Snowden* avslöjade att USA:s underrättelsetjänst NSA på senare år har byggt upp en ofattbar apparat, kapabel att detaljövervaka det mesta som vi gör på internet. Bland de aktiva medlöparna finns Facebook, Google, Apple och Skype. Följden blev såklart ett globalt ramaskri. Men indignationen ledde inte vidare till handling.

Redan kring år 2010 trodde sig många se en nätpolitisk massrörelse i startgroparna, men den rann ut i sanden. Visserligen sjunker nu förtroendet för Facebook och Google till allt lägre nivåer. Allt fler av oss har börjat betrakta dessa företag som fientliga väsen, men vi fortsätter att använda deras tjänster. Nya avslöjanden om övervakning och säkerhetsluckor kommer på löpande band, samtidigt som många stater stiftar nya lagar i syfte att ta kontroll över vilka budskap som ska kunna spridas via nätet. Vi svarar med att sucka. Skandalen är inte bara ett faktum – den har blivit ett normaltillstånd.

Förra årtiondet rymde trots allt en hel del kollektiva försök att finna alternativa former för att utbyta information via nätet: fildelning, bloggar och annat. Nu på 2010-talet har dessa kollektiv i hög grad funnit ett nytt hem i bekväma inhägnader som kontrolleras av kapitalet. Varje dag har vi att välja det mest praktiska sättet att upprätthålla kontakten med våra bekanta. Så länge vi fattar dessa beslut som individer kommer nätjättarnas monopol bara att bli starkare.

Distraktionen är lönsam

Uppgivenheten kan delvis förklaras av de kommersiella nättjänster som kallas för ”sociala medier”. Dessa nättjänster är konstruerade för att distrahera oss. Inte som led i någon orwellsk plan för att skydda samhällets makthavare, utan för att vi utsöndrar som mest information om oss själva när vi är ständigt distraherade. Företag som Google och Facebook har ingen annan affärsidé än att sälja vår uppmärksamhet till annonsörer. Därför måste de kartlägga oss som potentiella konsumenter, vilket sker genom att låta våra blickar svepa över en uppsjö av rubriker, varpå våra klick avslöjar vad som kittlar vår omedelbara nyfikenhet.

Som en ren bieffekt har den nya reklamindustrin även skapat möjligheter till politisk mobilisering. För alla slags rörelser har det blivit en självklarhet att eftersträva ett maximalt genomslag på Facebook och Twitter. Men när alla rusar åt samma håll, neutraliseras förmågan att skapa varaktig förändring.

All samhällskritik stöps i formen av ”debatter”, som hastigt byter av varandra. Därutöver serveras vi ett multimedialt smörgåsbord där det automatiska urvalet är inriktat på att stärka vår befintliga självbild. Apparaten är så effektiv att vi ofta inte längre kan säga om vi är inspirerade eller uttråkade.

Troligen är det meningslöst att diskutera om nätet har blivit bättre eller sämre på 2010-talet. Men något har hänt med själva drömmen om det fria nätet. För några år sedan gick det fortfarande att tala om internet som någonting värt att försvara. Hotet mot det fria nätet kom utifrån, från stat och kapital, som fruktade de fria flödena av information. Visst var det en grovt förenklad bild, men den var inte helt felaktig.

Parollerna om ett ”fritt och öppet” internet kunde på nollnolltalet förena tvärpolitiska allianser. På 2010-talet har allianserna spruckit, i takt med att parollerna börjat klinga allt ihåligare. Det är inte längre självklart vad för slags frihet som borde försvaras, eller om den någonsin har existerat.

Liberal nätfrihet

Oftast formuleras idéerna om nätfrihet med hänvisning till liberala ideal. Närmare bestämt två helt olika principer: skyddet av yttrandefrihet och privatsfär. Envar ska ha rätten att kasta ut sina åsikter i den så kallade offentligheten – en frihet från censur, men ingen rätt att bli lyssnad på. Samtidigt hävdar liberalismen att alla har rätt till en privatsfär, där de kan yttra sig utan att någon oinbjuden lyssnar – en frihet från övervakning. Dessa två principer krockar ibland med varandra och ständigt med andra liberala rättigheter, exempelvis rätten till privat egendom och rätten att ingå ”frivilliga” avtal (genom att klicka ”jag accepterar” varje gång en juridisk textvägg täcker skärmen). Därför blir den liberala nätfriheten lätt att tänja och tämja.

Retoriken om nätfrihet har nu tagits över av regeringar, som betraktar internet som ännu ett slagfält i konflikten mellan globala maktblock. Å ena sidan står USA som stödjer initiativ för att kringgå statlig censur i diktaturer, men samtidigt hävdar sin rätt att övervaka allt som planetens invånare skriver till varandra. Å andra sidan står Ryssland som spelar på indignationen över USA:s övervakning för att i stället underkasta nätet en större nationell kontroll. Enligt ännu ostiftad lag krävs att alla nättjänster som opererar i Ryssland ska underkasta sig rysk lagstiftning. Å tredje sidan bedriver Kina ett oerhört sofistikerat censurprogram där olika grupper medborgare kan få tillgång till olika flöden av information. Inspirerade av Kina satsar nu Turkiet på utbyggd nätcensur, riktad mot ”kränkningar” i allmänhet, särskild sådana yttranden som anses kränka den turkiska regimen. Samtidigt har EU stiftat en besynnerlig lag om ”rätten att bli glömd” som ska ge européerna en möjlighet att finputsa sina personliga varumärken genom att tvinga Google att dölja sökresultat. Och i vår mjuk- och hårdvara finns så många säkerhetsluckor att vi alla måste räkna med att någon stat eller maffia har möjlighet att övervaka allt vi gör. När alla dessa krafter sliter nätet i stycken, hjälper det föga att åkalla den diffusa idén om ”nätfrihet”.

Kollektiv nätvaro

Det finns alternativ till de liberala dogmerna. I stället för att försvara en abstrakt ”nätfrihet”, kan vi fundera på saken med utgångspunkt i de konkreta gemenskaper som inte vore tänkbara utan internet. Alltså i vår kollektiva *nätvaro*, vilket föreslogs av Christopher Kullenberg i *Det nätpolitiska manifestet* (2010). Men vår nätvaro är inhägnad av Facebook och Twitter, av Youtube och Spotify, av upphovsrätt och målgruppsanalyser. Våra gemenskaper växer fram i formar som vi inte själva har stöpt. Därför blir det allt svårare att tänka sig en nätaktivism som ett *nätets självförsvar*.

Det räcker inte längre att applådera och försvara allt som vi upplever som positivt med internet. Vi måste lära oss att säga nej, inte bara som individer utan som kollektiv. Det är ingen lätt uppgift. Varje kollektiv som agerar på nätet, som tar ställning mot det existerande nätet, är själv en produkt av samma nät. Alltså krävs en vilja till en annan nätvaro. En vilja att finna alternativa kommunikationer, som inte gör oss beroende av något företag, som ingen stat kan övervaka, som inte filtreras av distraktörer. Vi behöver formulera detta utan att falla tillbaka på en liberal rättighetsjargong och utan att sätta vårt hopp till någon rent teknisk lösning.

Ett annat internet är möjligt, men hur alternativet borde se ut, det kan vi inte säga. Vi kan säga att det inte ska präglas av censur och övervakning, men påståendet förblir vagt. Vi kan hävda att nätet borde bli mindre centraliserat, men det betyder inte att decentralisering är ett givet ideal för varje givet nätverk. Vi behöver inte bannlysa all distraktion, men vi kan fantisera om alternativa nätmedier som inte är byggda för att sälja individers uppmärksamhet till annonsörer.

Om det känns svårt att hitta en riktning, tänk då på att vi just nu lever i något som liknar en andra IT-bubbla. Företag som på olika sätt är anknutna till den nya, ”sociala” reklamindustrin anställer alla de kan, rusar åt samma håll och slukar alla resurser. Deras aktiekurser rusar i höjden, men det skapas sällan någon vinst. Frågan blir vad som händer om eller när bubblan spricker. Kanske skapas en ny öppning för ett alternativt nät, nästa gång som riskkapitalet flyr.

Rasmus Fleischer är doktorand i ekonomisk historia och har bloggen Copyriot.
Illustration: Anja-Lisa Rudka

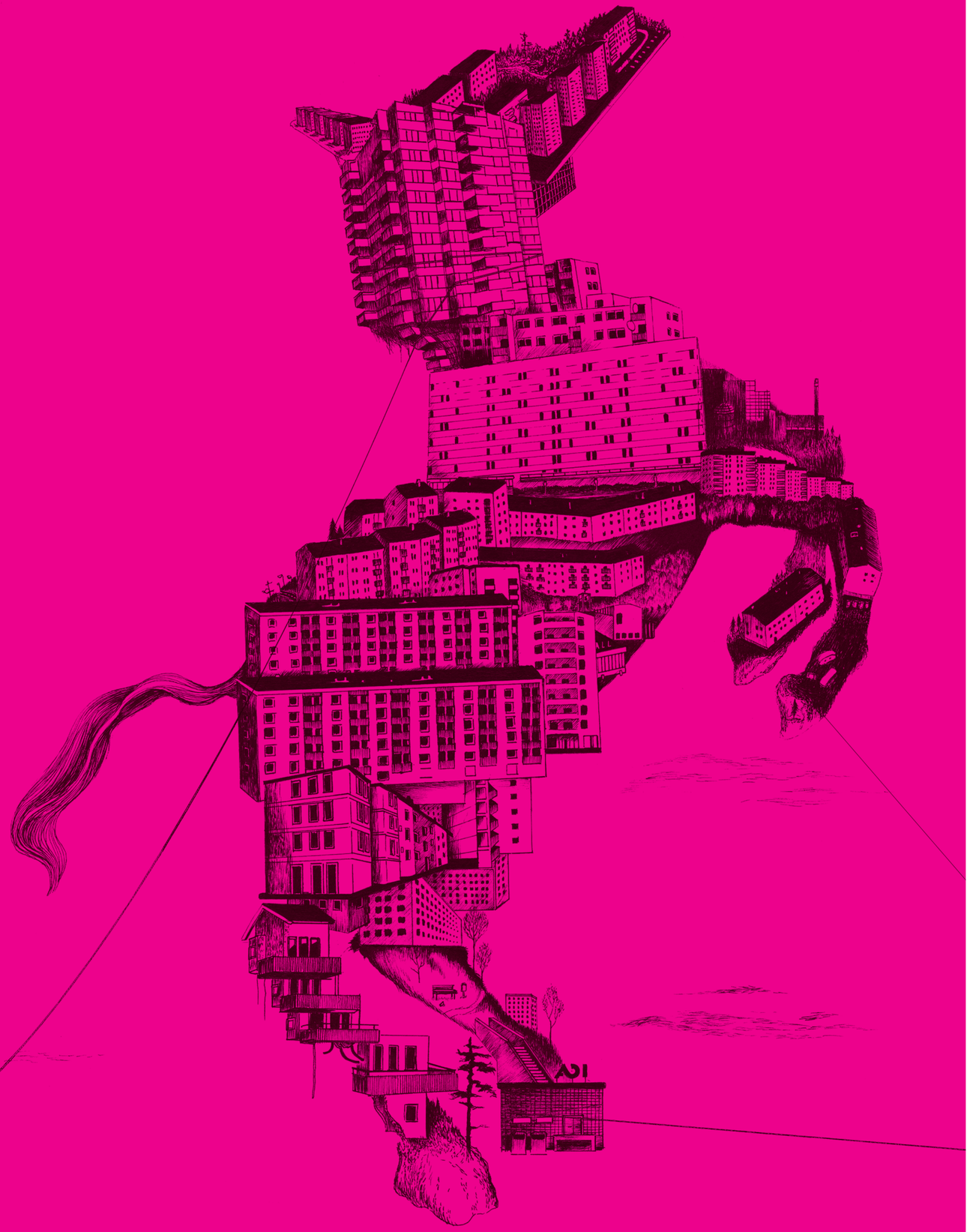

Spelad demokrati

Samtal mellan Emma Dominguez (nätverket Megafonen Norra Botkyrka och drivande i aktionen Alby är inte till salu) och Nina Jeppsson(Jordbro Stadsteater) om sina erfarenheter kring demokrati som praktik.

Alby är inte till salu är ett nätverk bildat av människor boende i Alby – en miljonprogramsförort söder om Stockholm – som organiserade sig mot utförsäljningen av de 1 300 lägenheterna på Albyberget. De genomförde aktioner och demonstrationer, och samlade in namnunderskrifter för att få igenom en folkomröstning. De 6 500 namn som krävs för att få igenom en folkomröstning samlades in, men Botkyrka kommun valde att ge avslag och sålde ut lägenheterna till en riskkapitalist.

Nätverket bildade *Megafonen Norra Botkyrka* för att fortsätta organisera sig. I juni ockuperade ett gäng ungdomar från Alby Botkyrkas kommunhus för att kräva den utlovade fritidsgård som de inte fått på åtta år.

Jordbro Stadsteater invigdes i augusti 2012 i Jordbro – en miljonprogramsförort på pendeltågslinjen söder om Stockholm – och är en manifestation för det gemensamma och en aktion mot såväl privatiseringspolitiken som hela det kapitalistiska systemet. Aktionsteatern drivs helt ideellt och är alltid gratis för publiken. Just nu spelas *Vi är skit – Stoppa rivningen av Jordbro kulturhus!*

Jordbroskolan

Nina: Jag kom till Jordbro med min performancegrupp för ungefär två år sedan. Vi fick repa i den nedlagda Jordbromalmsskolans lokaler, som tagits över av lokala grupper utan kontroll uppifrån. Det var perfekt för oss för vi hade inga pengar och för radikala konstnärliga idéer för att vilja söka några.

När jag kom till Jordbro minns jag att jag tänkte: ”Shit, *får* politikerna helt glömma bort att ta hand om vissa platser?”. Skolan hade lagts ner till följd av det fria skolvalet, kommunen kallade det för en ”problemskola”, så nu får massor av ungdomar åka pendeln till andra skolor.

Jordbro centrum ägs av en riskkapitalist, och pengarna förvaras på skatteparadiset Caymanöarna. Folk som har affärer i centrumet berättade om systematiska hyreshöjningar och flera affärer hade gått i konkurs. Vi förstod att den här riskkapitalisten vill ha bort folk.

Den senaste grejen är att kommunen vill riva hela den 6 000 km2 stora skolbyggnaden, som har blivit ett kulturhus med fritidsgård och olika föreningar, och sälja marken till andra kapitalister som ska bygga bostadsrätter. I Jordbro liksom. Så man förstår att det här inte är till för någon som bor i Jordbro. De försöker få in en annan befolkning...

Emma: Vad är det de säger? Kapitalstarka människor. Våra politiker i Botkyrka brukade säga: ”Vi behöver invånare med större plånbok”.

Nina: Vi gick på en medborgardialog i Jordbro för att fråga politikerna vad de menar när de säger att de vill ha kultur och mötesplatser och sen ska riva ett Kultur- och Föreningshus. Där träffade vi centrumägaren Audun Ribe och kommunstyrelsens ordförande i Haninge, Martina Mossberg. Båda två moderater.

När vi ifrågasatte och påpekade det odemokratiska med utförsäljningarna så sa Mossberg rakt ut: ”Nej, vi ska inte göra politik av det här! Medborgardialogen är inte till för att prata politik!”

Emma: Det är ju helt skevt! Det är det som är grejen med de här medborgardialogerna. Vi fattade att det bara är alibin för kommuntjänstemän. De har en liten checklista som de bockar av: ”Nu har vi jobbat med dialog”. Det är bara för synes skull. När man väl aktiverar sig, är demokratisk och vill föra dialog, då blir det jätteobekvämt. För det är inte DEN dialogen de vill ha, då försöker de istället skärma av en och stänga av.

Nina: Jag tänker att det är en väldigt konstig demokrati vi har i Sverige. Medborgardialogerna är inte några demokratiska plattformer utan ett sätt för makthavarna att legitimera sina affärsidéer. Både politikerna och ägaren pratade bara om att: ”Folk måste handla här!”. Riskkapitalisten satt till och med och snackade skit om Jordbrobor, sa att de inte har några åsikter och är lata som inte kommer på några intressanta idékoncept.

Proffs på dialog

Emma: I Botkyrka är kommunen ”experter” på dialoger. De har haft dialoger hela tiden, men inte i en enda dialog tog de upp att 1 300 lägenheter skulle säljas ut. Det vill de bara få överstökat, snabbt, bakom stängda dörrar. Deras syn är att de vet vad som är bäst för människor. Väldigt daltande och nedsättande: ”Ni förstår inte vår vision, vår

plan! Det här är det som är bäst för *er*!" Men folk här vet vad det är som händer, och om man inte vet så läser man på.

Nina: De säger: "Ni får vara med och tycka saker! Vill ni ha blå eller grön färg på väggen?" Och sen säljer de ut allt vårt gemensamma till riskkapitalister.

Emma: Jaja! De har utarbetat en metod för det. För så länge det *ser ut* som att folk är delaktiga, så håller de folk i schack.

"DE SÄGER: 'NI FÅR VARA MED OCH TYCKA SAKER! VILL NI HA BLÅ ELLER GRÖN FÄRG PÅ VÄGGEN?' OCH SEN SÄLJER DE UT ALLT VÅRT GEMENSAMMA TILL RISKKAPITALISTER."

Nina: Vi spelade in medborgardialogen i smyg och när vi lyssnade efteråt så hörde vi att det här är ju en pjäs redan! Alltså de *spelar* demokrati! Så vi bestämde oss för att göra en pjäs av deras pjäs som blev en slags verklighetsteater. Det är den vi spelar nu. För att det ska bli tydligt för folk i Jordbro, och på andra platser, den kapitalistiska konflikt vi redan lever i.

Vi samlar namn

Emma: Vi hade hört rykten om att våra lägenheter skulle säljas ut, vi gick på dialogmöten och blev alltid frustrerade och arga, kände oss maktlösa. Vi gick på ett möte som vi alla trodde var en dialog, men där utförsäljningen redan var bestämd. Det kändes som att det var kört. Men det som gjorde att vi startade var att vi hittade en spricka. Någon sa: "Man kan göra en namninsamling". Ungdomarna var jävligt drivna: "Vi gör det! Vi börjar samla namn!"

På nästa stora möte sa tjänstemännen igen: "Vi måste sälja ut", men då reste vi oss och sa: "Nej, fast vet ni vad, det behöver inte vara så här." Och så läste vi upp ett tal, och berättade att vi hade börjat samla namn istället. Och istället för att människor gick därifrån och var frustrerade igen så kände de att: "Shit, vi kan göra nånting!" Och så var det igång. Det andra steget var att informera, enkelt och tydligt. Såhär: Utförsäljning sker. Konsekvenser: Antingen blir det lyxrenoveringar som i Husby, och då kommer hyrorna att höjas. Eller så blir det slumvärdar som i Fittja och Vårberg. Vi gav exempel som folk kunde relatera till. Sen kom vi med en handlingsuppmaning: vi kunde samla namn. Vi gick ut stenhårt med det.

Vi stod ute, och mötte folk ansikte mot ansikte. Det tog lång tid, men när man pratar med folk, det är då det händer.

Politikerna sket i det och sålde ändå, men nu efteråt är de livrädda för att det här ska hända igen.

Nina: Ja, även om aktionen "misslyckades" på ett sätt, så gjorde ni något jävligt viktigt: Ni visade hur odemokratiskt det faktisk ÄR.

Lärdom en seger i sig

Emma: Det är det som är grejen! Om vi ska prata strategier. Det lärde vi oss. Vi gick i tron om att det finns demokrati, att det finns dialog. Vi hade hört att Tullingepartiet fick igenom en folkomröstning, så varför skulle inte vi få igenom vår? Vi är alla födda som lika människor, och hela den grejen. Men vi förstod att vi hade utgått från helt fel premisser. Och det som hände sen var att ungdomarna organiserade sig och ockuperade kommunhuset. För då hade vi fattat att de inte kommer att lyssna om vi gör namninsamlingar eller står och knackar dörr.

"OCH ISTÄLLET FÖR ATT MÄNNISKOR GICK DÄRIFRÅN OCH VAR FRUSTRERADE IGEN SÅ KÄNDE DE ATT: 'SHIT, VI KAN GÖRA NÅNTING!'"

Nina: Jag har läst en del i lokaltidningen, ungdomarna går direkt till journalisterna. En hel plats har radikaliserats, folk har blivit mer medvetna.

Emma: Man går vidare i sitt tankesätt. Det är intressant att se.

Nina: Ja

Emma: Som fan

Nina: Makten, kommunerna, jobbar ju stenhårt på att passivisera genom till exempel dialog. När ungdomarna ockuperade kommunhuset så sa Katarina Berggren, kommunstyrelses ordförande i Botkyrka: "Vi är jätteöppna för dialog!". Men hon vågade inte ens gå ner ett par våningar och prata med dem!

Emma: Hon var livrädd. Alltså, det finns en skendemokrati, det måste man utgå ifrån. Ibland är det medvetet, som jag kan tänka mig att det är hos er i Jordbro: De vill få bort fattiga för att de vill göra business och folk ska handla där. Sen finns det den här människosynen: att människor bara för med sig dåliga saker. Ett ovanifrånperspektiv där makthavarna utgår ifrån att ungdomarna är kriminella, arga och vill kasta stenar. Katarina Berggren trodde att de ville skada henne, i hennes värld var det overkligt att de ville hålla ett tal, att de ville prata.

Politikerna och tjänstemännen ville absolut inte ha ett nytt Alby är inte till salu. Det gör mig hoppfull: för även om det inte "lyckades" så har vi flyttat fram positionerna! Så ungdomarna sa att om de ville ha en *riktig* dialog så fick de komma till deras skola. En vecka senare kom alla politiker och tjänstemän och undrade: "Vad vill ni ha?!" Då hade ungdomarna själva hittat en lokal på åtta dagar, så politikerna gav dem den. Och sen sade ungdomarna: "Vi vill ha mer pengar till spontanfotbollen!" Då sade politikerna: "Ok! En miljon till fotbollen!"

Nina: Shit! Så jävla stressade de blev!

Emma: Jaja! Och sen sa ungdomarna: "Vi vill ha sommarjobb också!" Och politikerna sa: "Jaja! Ni får sommarjobb!" De hade kunnat be om en rosa ponny och de hade fått det!

Det är en långsiktig kamp man måste föra. Det här hade inte kunnat hända utan Alby är inte till salu.

Nina: Det visar tydligt att när man gör motstånd så får man fler bitar på sin karta och förstår vilken punkt man ska fortsätta agera utifrån. Nu vet vi att utgångspunkten inte är: "Alla människor är lika mycket värda".

Emma: Exakt.

Politikerförakt något hoppfullt

Nina: I Jordbro sade makthavarna: "Vi tycker att det är jätteviktigt med kultur, konst, teater och mötesplatser, så vi river alltihop, hela skiten, och slänger ut er." Men det är klart att mötesplatser, fritidsgårdar och teatrar utgör ett hot mot makten. Det vill säga om teatrar funkar som de ska, inte som sådan institutionsbullshit som Stadsteatern, utan som riktiga mötesplatser med teater som avhandlar det som händer, den verklighet som människorna lever i. När vi träffas och utbyter erfarenheter så tror jag att vi radikaliserar oss själva.

Emma: Jaja! Människor medvetandegör sig själva genom processerna. Och det läskigaste, tror jag, för de som vill behålla makten, är att deras invånare blir medvetna. Det är därför de inte vill prata politik med er, för de fattar att ni är medvetna, och de vill inte ens gå dit för de vet att de kommer bli överkörda.

Nina: Den här misstron mot politikerna, den är väldigt hoppfull!

Båda skrattar

Nina: Jag kan tänka mig att politiker och tjänstemän pratar om det som en kris i demokratin, men...

"DET VISAR TYDLIGT ATT NÄR MAN GÖR MOTSTÅND SÅ FÅR MAN FLER BITAR PÅ SIN KARTA OCH FÖRSTÅR VILKEN PUNKT MAN SKA FORTSÄTTA AGERA UTIFRÅN. NU VET VI ATT UTGÅNGSPUNKTEN INTE ÄR: 'ALLA MÄNNISKOR ÄR LIKA MYCKET VÄRDA'".

Emma: De har ju inte gjort sitt jobb.

Nina: Det är ju deras ansvar!

Emma: I Alby ville politikerna inte att vi skulle veta om utförsäljningen, det var därför de satte upp pyttesmå lappar med obegriplig info. De ville bara få det överstökat. Och hoppades att människorna inte skulle göra nånting.

Nina: I Jordbro satte de upp informationen om rivningen på en liten lapp inuti kulturhuset, texten var på byråkratisk svenska: planprocess, planprogram, samrådstid, vem fattar vad det är?

Emma: Vi var skitsnabba med att göra enkla texter med information, på olika språk. Första veckan visste ingen om utförsäljningen, men efter fyra-fem månader visste alla vad det var. Maktens metod var att undanhålla information och vår motstrategi var att berätta för folk vad som skulle hända.

Nina: Kapitalism och demokrati går inte ihop. Den kapitalistiska logiken går ut på att väldigt få ska äga allting. Och då behöver de ha en befolkning som inte är medveten, som inte vet eller som inte orkar bry sig.

Emma: Jaja, för att man måste laga mat och ta hand om barnen och jobba tredubbla pass och..

Nina: Men detta är ju verkligen inte den allmänna uppfattning som vi blir matade med. Nu pratar makthavare i hela EU om hotet från vänsterextremister och högerextremister. Den goda sidan är den liberala kapitalismen i mitten, det vill säga de som säljer ut alla våra gemensamma tillgångar och profiterar på hela befolkningen. Det är kapitalisterna som skönmålas med alla dom fina orden: demokrati, öppenhet, frihet.

Emma: Men vi är inte fria. Vi är inte fria nånstans!

Nina: Det är en smart strategi av makthavarna att ge saker till dom radikala krafterna, för att tysta ner dem. Haninge kommun tog ett steg i riktning mot rivningen när de invigde Jordbro Kultur och Föreningshus, de planterade sina maktstrukturer på platsen och placerade ut tjänstemän som kontrollerar utvecklingen. Nu är huset ofta låst.

Emma: Det som egentligen skulle vara fritt, öppet och kollektivt. De försöker sluka en. När vi startade Megafonen Norra Botkyrka så ville politikerna bjuda in oss till dialog och möten och massor av grejer. De vill få rörelsen under sin uppsyn för att kunna passivisera den. Det är jävligt farligt. Vi tänkte såhär, eftersom namninsamlingen inte funkade, om dessutom ockupationen inte hade funkat, då hade nästa steg varit att ta över ett hus, göra upp sina egna strukturer och driva det själva.

Nina: Ja!

Emma: Det är ju där man vill hamna.

Nina: Ja!

Emma: Man borde bara öppna dörrarna!

Samtalet är transkriberat och redigerat av Nina Jeppsson och Johan Hellis.

Illustration: Sebastian Larsmo

INTERVJU MED SOFIA WIBERG

EN DIALOG MÅSTE GE UTRYMME FÖR KONFLIKT

Det har gått inflation på medborgardialogmöten de senaste fem åren. Inför varje större stadsplan, byggprojekt eller omvandlingsprojekt kallar kommunerna till öppna dialogmöten där medborgarna får göra sig hörda. Men hur mycket dialog rymmer medborgardialogen? Brand pratar med Sofia Wiberg som arbetat med att arrangera dialogmöten.

För ungefär tio år sedan arbetade Sofia Wiberg med ett projekt om segregering och Stockholms framtid. Hon slogs av att många samhällsplanerare, arkitekter och politiker hade ”lösningar”, utan att ens ha varit på platserna de talade om. Samtidigt fick hon via en kurs besöka Indien och Brasilien och träffa gräsrotsrörelser som arbetade med att stärka invånares inflytande i bostadsområden. Med det i bagaget började hon år 2007 arbeta med medborgardialoger i planprocesser i olika svenska kommuner.

Men i takt med att hon genomförde drygt 20 dialoger blev Sofia Wiberg allt mer kritisk. I dag är hon i stället forskarstuderande i *Urbana* och regionala studier vid *Kungliga tekniska högskolan (KTH)*. I sin forskning belyser hon medborgarpåverkan kopplat till makt och demokrati.

Hur gick du från att arbeta med medborgardialogprojekt, till att bli kritisk mot dem?

– I början upplevde jag det som relativt okomplicerat, ”om invånare får tycka till om sitt område så kan det i alla fall inte göra planeringen sämre”.

– Men så började jag titta tillbaka på uppdragen och inse att inget hade förändrats utifrån vad som kom fram i dialogerna. Jag märkte också att jag blivit allt mer blasé när jag höll i samtalen och ”visste” vad som skulle komma upp i förväg. Formen för samtalen var väldigt styrande, frågorna handlade nästan alltid om hur. Hur ska vi förtäta på ett bättre sätt, hur kan vi skapa mer stadskänsla. Inte om det skulle göras.

Hur genomförde ni dialogerna?

– Ganska ofta ville kommunen ha öppna stormöten. Då var vi som arbetade noga med att dela in i mindre grupper, så att inte bara de mest vältaliga tog plats. När vi fick planera upplägget själva bjöd vi in runt åtta personer per tillfälle. Vi arbetade också uppsökande, eftersom de som själva söker upp dialogmöten ofta är äldre män med föreningsbakgrund. Vi gick till öppna förskolor, SFI-klasser, bibliotek, skolor och ungdomsgårdar.

– En vanlig önskan från politiker och planerare var att vi skulle stå i köpcentrum och låta folk svara på frågor eftersom det då var lätt att nå många. Dialogernas framgång mäts ofta efter hur många som deltagit, vilket jag alltid varit skeptisk emot. Jag skulle inte kalla något för en dialog om en bara svarar på några frågor i ett köpcentrum.

Vilka är det som kommer till tals, vilka medborgares ord väger tyngst?

– Trots att vi försökte motverka det så var det nästan alltid en eller

några personer, oftast män, som pratade mycket. Det blev lätt att dessa dominanta personers perspektiv blev till allmänna åsikter. Det här är det många som skrivit om, hur det offentliga rummet alltid är villkorat, att ett formellt sätt att tala premieras. Känsloyttringar, som ilska eller gråt, blir tecken på svaghet och brist på kontroll. Och de, liksom tystnader, syns inte i rapporterna.

– Dessutom hade många inte tidigare deltagit i liknande sammanhang och kanske inte hunnit formulera sig. Jag upplevde ofta att människor ville vara duktiga och svara ”rätt”. En vanlig fråga handlade om *blandade upplåtelseformer* – det brukade de flesta deltagare tycka lät bra. Men om det sedan tolkas som att invånarna är öppna för att ombilda sina hyresrätter till bostadsrätter, för att skapa denna blandning, så blir det något helt annat.

TROTS ATT VI ALLTID SADE TILL DELTAGARNA ATT DE INTE BEHÖVDE HÅLLA MED VARANDRA, SÅ BLEV DET LÄTT SNÄLLA, KONSENSUSINRIKTADE SAMTAL.

– Trots att vi alltid sade till deltagarna att de inte behövde hålla med varandra, så blev det lätt snälla, konsensusinriktade samtal. I de flesta rapporter jag har gjort finns det mest bilder på glada samtalande personer som ser ut att vara överens. Även om vi hade en medvetenhet kring att konflikter är viktiga, var vi beroende av att få fler uppdrag för att försörja oss och anpassade oss delvis efter vad vi tänkte att kommunen ville ha. Vi visste till exempel att för radikala idéer inte skulle tas på allvar.

Kan du ge några exempel?

– Det var ingen idé att ifrågasätta varför attraktivitet eller tillväxt ska vara mål. I alla kommuner, oavsett politisk färg, är det ett självklart grundantagande.

– När jag arbetade med dialogen kring en regional utvecklingsplan minns jag att det kom upp förslag på gratis kollektivtrafik. En tjänsteman blev upprörd när han fick det presenterat för sig, han menade att det var omöjligt att ta upp som idé.

Har du varit med om att konflikter ändå kom upp till ytan?

– Jag har varit med om motstånd bland invånare vid två tillfällen. När en kolonilottsförening var emot en plan, blev vi ombedda att inte kontakta dem inför dialogtillfället. Strategin blev alltså att undvika konflikten. Eller snarare skjuta fram och göra den större… En annan gång blev vi tillsagda att undvika att prata om en känslig fråga, och att om någon deltagare tog upp frågan skulle vi försöka avleda den.

– Men om det ska vara någon dialog så måste ju även konflikter få utrymme. Att involvera invånare betyder inte att de nödvändigtvis kommer få mer acceptans och förståelse för planerna, de kan lika gärna få inblick i vad som pågår och börja arbeta emot det! Det är också riskabelt att involvera personer och lova saker som sedan inte hålls.

– ”Medborgardialog” används i dag på ett förvirrande sätt, för allt som har med inbjudet deltagande att göra – från informationsmöten och enkäter, till att vara med i längre projekt som leder till någon sorts förändring.

Förändring – kan då invånare faktiskt påverka genom dialogerna?

– I bästa fall kan de leda till att områden blir en bättre livsmiljö för de som bor där. Men oftast handlar det om ganska små frågor. Det finns flera forskare som menar att dialoger helst ska handla om konkreta, avgränsade frågor – det blir lättare att påverka om ämnet är tydligt och en kan se ett resultat. Det är svårt att visa konkreta resultat från en dialog som handlar om en översiktsplan med ett 30-årigt framtidsperspektiv.

– Jag tror tyvärr också att många dialoger hamnat i skrivbordslådor. Att de satts igång utan att vara tillräckligt förankrade, och därför inte har någon tydlig mottagare att återkoppla till.

Det verkar som om medborgardialog har många andra syften än att de boende ska få påverka?

– Ja. Ett vanligt argument, förutom att planerare och politiker får kunskap och kan fatta bättre underbyggda beslut, är att deltagarna kan få politiskt självförtroende och börja engagera sig mer. Det kan stärka medborgarandan och minska politikerföraktet.

– Ett annat argument är legitimiteten och acceptansen för beslut. Risken för överklagande eller andra protester minskar om medborgarna involveras tidigt i processen.

– Det går att se det här på olika sätt. Min forskningskollega på KTH, Nazem Tahvilzadeh, brukar grovt dela in det i ett optimistiskt respektive ett pessimistiskt perspektiv. Utifrån ett optimistiskt perspektiv tolkas medborgardialogen som ett sätt att fördjupa demokratin.

– Utifrån ett pessimistiskt perspektiv handlar det snarare om skendemokratiska manövrar i syfte att legitimera en nyliberal ordning och lägga ett ökat ansvar för olika samhällsfrågor på individen.

Skulle det gå att skapa verklig förankring och faktiskt stärka demokratin?

– Haha, visste jag det skulle jag inte behöva göra något här på KTH!

– Men, det finns ju många som tänker kring detta. Forskarna Fung och Wright har tagit fram en modell för kollektivt beslutsfattande som de kallar för deltagande styrning. De har exempel från platser i världen där institutioner för medborgardeltagande har skapats, som enligt dem har lett till fördjupad demokrati.

– Vad gäller just medborgardialog kanske det inte ens är bra med kommuninbjudet deltagande, snarare kunde kommunen söka upp de verksamheter som redan finns. En annan idé är att du som samhällsmedborgare skulle få använda arbetstid till att läsa in dig på planeringsfrågor och delta i processerna.

– Något som jag ser behövs är öppna samtal där invånare sätter agendan, samtal om hur samhället i stort är organiserat. Då handlar frågorna i slutändan om makt, ideologi och normer.

– Ett intressant exempel på politisk kontext och konkreta mål är konstnärerna Johanna Gustavsson Fursts och Eva Arnqvists arbete i Haninge. I en medborgardialog kring ett torg diskuterade de gentrifiering, samhällsplanerarnas roll, vad ett torg egentligen är, samt tog fram konkreta förslag för just det torget. Både invånare och tjänstemän deltog och uppskattade det. Jag har själv märkt att tjänstemän ofta är genuint intresserade, men har begränsat handlingsutrymme.

– Sedan tyckte i och för sig politikerna i Haninge att resultatet, som visades i form av en utställning, blev för politiskt – så de stängde ned utställningen...

Kan du tänka dig att arbeta med medborgardialoger igen?

– Mina studenter på KTH har frågat mig kring att det behövs personer som är kritiska, men ändå vågar arbeta med det i praktiken. Det kan jag hålla med om. Just nu ser jag dock mest det komplexa i det, och om villkoren ska bli annorlunda måste hela samhället förändras.

”DET BEHÖVS ÄR ÖPPNA SAMTAL DÄR INVÅNARE SÄTTER AGENDAN, SAMTAL OM HUR SAMHÄLLET I STORT ÄR ORGANISERAT. DÅ HANDLAR FRÅGORNA I SLUTÄNDAN OM MAKT, IDEOLOGI OCH NORMER”.

– Som forskare kan jag få en plattform tillsammans med andra personer som har samma visioner och idéer – dels inom forskning, men också inom aktivism och politik.

Intervju: Sarah Degerhammar och Amalthea Frantz.

Sofia Wiberg är redaktör för en antologi om medborgardeltagande som kommer ut i höst.

Illustration: Linda Emily Al-Ghussein

ULRIKA DAHL, NÄTVERKET LINJE 19

BOENDEDIALOGEN
- ETT SKENDEMOKRATISKT JIPPO

Stockholms stad bjöd in dem som bor eller arbetar i Högdalen till dialog, och alla synpunkter sammanställdes i en rapport. Men i politikernas egen redovisning fattades det synpunkter – de flesta och starkaste.

”När Stockholm utvecklas är det viktigt att det sker i dialog med dig som bor och jobbar i en stadsdel.” Så presenteras den så kallade boendedialogen på Stockholms stads hemsida. Det låter som ett demokratiprojekt, men är något helt annat. Ett spektakel framtaget av ett eventföretag, som turnerar runt i utvalda stockholmsförorter med lila skärmväggar, matchande ballonger, ansiktsmålning och clowner.

I september 2013 kom boendedialogen till Högdalen. Under två dagar fick alla som bor och arbetar i stadsdelen möjlighet att lämna synpunkter rörande sin förort. Rubrikerna var redan satta (i lila förstås) och handlade om miljö, trivsel, skola, fritid, trygghet och boende. Alla som fyllde i en lapp fick en kanelbulle. Någon dialog var det definitivt inte. Vi uppmanades beskriva hur vi ville att Högdalen skulle utvecklas, men politikerna vägrade svara på samma fråga.

Stadsbedragarna

När jag och mina vänner i det lokala nätverket *Linje 19* försökte förstå vad dialogen handlade om anade vi oråd. Resultaten från boendedialogen i andra områden där dialoger genomförts och redovisats verkade mest handla om ny färg i tunnlar, bättre belysning och slyröjning. I stadsdelar som utarmats och blöder efter alliansens och riskkapitalisternas framfart de senaste åren med nedlagda skolor, minskade kulturanslag, ombildningar och utförsäljningar av hyresrätter som följd, erbjuds alltså nymålade gångtunnlar. Det är som klassråden i skolan. Lärare begick övergrepp på elever, barn mobbades och undervisningen kunde varit bättre, men det vi i bästa fall fick vara med och

”I STADSDELAR SOM UTARMATS OCH BLÖDER ERBJUDS NYMÅLADE GÅNGTUNNLAR.”

bestämma om var vilka glasspinnar som skulle köpas in till skolavslutningen eller vilken väggfärg toaletterna skulle målas i.

Precis som i boendedialogen. I Högdalen pyr ilskan och missnöjet mot det som sker. Många bor i lägenheter som sålts från de kommunala allmännyttiga bolagen till Ikano, IKEA:s egna bostadsbolag. Deras kök har rivits och ersatts med billiga IKEAkök – och hyrorna höjts med mellan 40 och 60 procent. Fria teatern har fått halverat kommunalt anslag två gånger på två år och sjunger på sin sista refräng. Simhallen har lagts ut på entreprenad, så nu gäller det tidigare rabatterade badkortet i alla Stockholms stads simhallar – utom i Högdalen. Högdalens centrum har sålts av

Stockholms stad först till skandalbolaget Boultbee, sedan vidare till riskkapitalbolaget *Citycon* (översatt till svenska *Stadsbedragare*). Centrumet ”rustades upp” 2012 genom att stolpar målades grå och nya lampor sattes upp vilket firades med en ljusfest ledd av Citycons vd och Stockholms trafikborgarråd Ulla Hamilton. I dag är hyrorna så höga i centrum att inga butiker har råd att vara kvar. Men när de boende ges möjlighet att vara med och styra utvecklingen i sitt område handlar det om glasspinnar. När vi lämnade synpunkter som handlade om de för oss stora och viktiga frågorna, deklarerade en av stadens representanter att det inte var den typen av frågor de önskade. I stället hoppades de få information om ifall det till exempel fanns ett trasigt trappsteg nånstans, eller nåt annat som de kunde åtgärda.

”VI UPPMANADES BESKRIVA HUR VI VILLE ATT HÖGDALEN SKULLE UTVECKLAS, MEN POLITIKERNA VÄGRADE SVARA PÅ SAMMA FRÅGA.”

I maj i år återkom eventbolaget, politikerna och tjänstemännen för att redovisa resultatet av boendedialogen i Högdalen. De hade sammanfattat resultatet i tre punkter:

- Samverkan för ökad trygghet i centrum
- Upprustning av Högdalens centrum
- Hastighetsmätning på Harpsundsvägen

”EN AV STADENS REPRESENTANTER DEKLARERADE ATT DET INTE VAR DEN TYPEN AV FRÅGOR DE ÖNSKADE.”

När jag sa att jag inte kunde se att sammanfattningen stämde överens med synpunkterna från september fick jag till slut löfte om att hela rapporten skulle mejlas till mig. När jag läste rapporten var resultatet något helt annat än det som redovisats i centrum.

De allra flesta synpunkterna, över 50 procent, handlade om de höga hyrorna, både i bostäder och i centrum. Någon hade föreslagit att staden skulle köpa tillbaka centrum, vilket också redovisades i rapporten. Nästan lika många synpunkter, 43 procent, handlade om avsaknaden av kultur i området och oro för att teatern skulle läggas ned. Ingenstans hittade jag uppgifter om att någon ville att centrum skulle rustas upp eller att hastigheten på någon väg skulle sänkas. Men politikerna har alltså mage att tolka och välja fritt ur den sammanställning av synpunkter de boende lämnat in, för att sedan kunna fortsätta på den linje de redan bestämt sedan länge.

Ni tyckte till, vi gör (något annat)

Nu dyker skyltar från eventbolaget upp lite varstans i Högdalen med texter som ”Ni tyckte till, vi har arbetat”, ”I den här porten har vi bytt lås” och ”Här röjer vi sly”. Samtidigt bemöts skyltarna av andra skyltar med texter som ”Ni ville ha lägre hyror – vi röjer sly”, ”Här har handlare tvingats stänga ner” och ”Här har simhallen privatiserats mot folkets vilja”.

Boendedialogen har äntligen blivit en dialog.

Ulrika Dahl arbetar som språkutvecklare på utbildningsförvaltningen i Stockholms stad, bor i Högdalen sedan 1993 och är aktiv i nätverket Linje 19.
www.linje19.se

Bild: SIFAV

DANIEL STRAND

BORTOM DEN LIBERALA DEMOKRATINS HORISONT

Den rådande och alltför snäva förståelsen av demokrati i väst förblindar den radikala vänstern och tvingar den att förhålla sig till sakernas tillstånd. Daniel Strand föreslår: skippa demokratin som politiskt mål eller hävda bestämt att den inte har någonting med EU-val, frihandelsavtal och avregleringar att göra. Det är dess motsats.

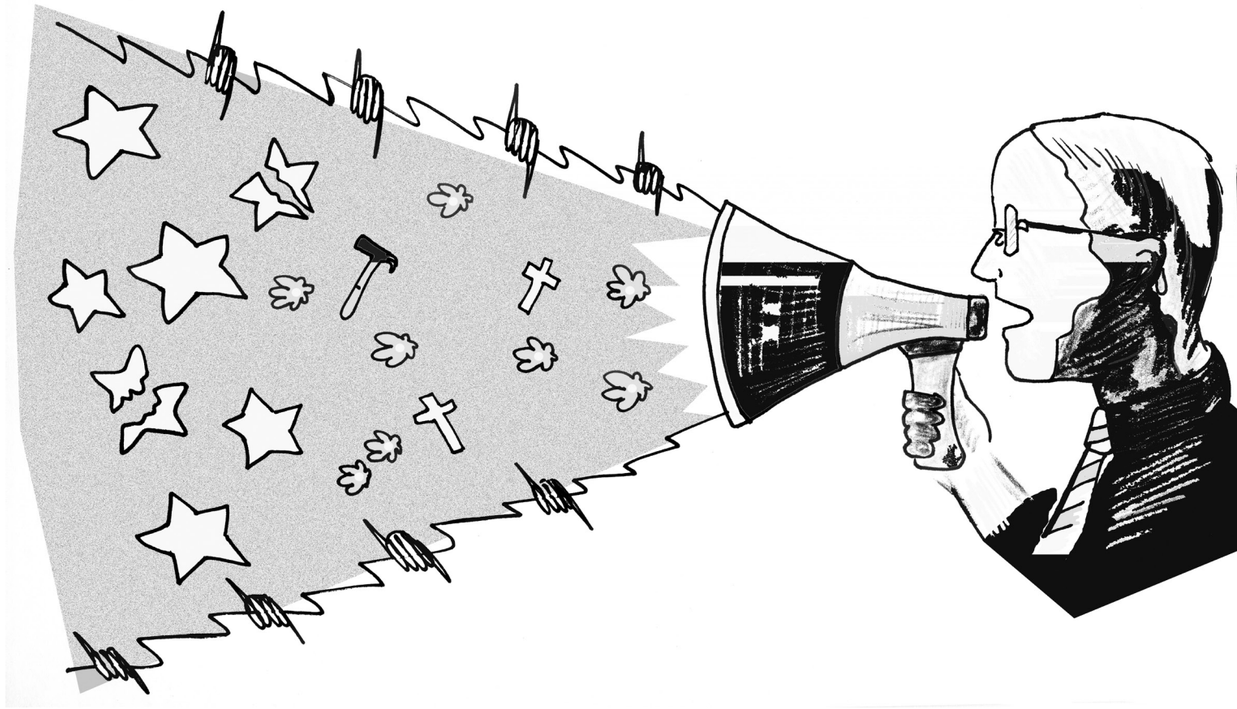

I sommar är det 25 år sedan Francis Fukuyama i sin ökända artikel ”The End of History?” utropade historiens slut och förutspådde den liberala demokratins globala triumf. Även om mycket har hänt sedan 1989 tycks vi på sätt och vis fortfarande leva i skuggorna av Fukuyamas profetia. Trots globala rättviserörelser, arabiska vårar och Occupy-protester framstår den liberala demokratin alltjämt som en absolut politisk horisont som ingen radikal rörelse förmår tränga igenom. Vänstern har i förhållande till den liberala demokratin genomgått en anpassningsprocess där en mer demokratisk demokrati, snarare än ett samhälle bortom demokratin, blivit det politiska målet. Detta gäller inte bara de socialdemokratiska partier som sedan länge gett upp de traditionella anspråken på att omdana det kapitalistiska samhället, utan även de postkommunistiska partier som idag tycks se det som sin huvuduppgift att reformera demokratin inifrån. Denna tendens blev tydlig under vårens EU-val, då många radikala vänsteraktivister uppfattade det som en demokratisk plikt att rösta i en av de mest odemokratiska politiska institutioner som någonsin upprättats.

I denna situation bör det understrykas att den liberala demokrati som dominerar i Västvärlden idag inte är någon naturlig avkomma av den ursprungliga grekiska demokratin. Till skillnad från vad Fukuyama och hans apostlar hävdar är 1900-talets liberala demokrati ingen historisk nödvändighet, utan ett statsskick som vuxit fram genom en långdragen kamp mellan olika samhällsklasser. Som den amerikanska teoretikern Wendy Brown har påpekat kan inget övertygande argument göras för att demokratin per se skulle innebära representation, konstitutioner, överläggningar, fria marknader, rättigheter eller universalitet – kort sagt de egenskaper som kännetecknar den liberala demokratin. Begreppet demokrati, skriver Brown, innebär helt enkelt att folket styr sig självt. Utifrån en sådan förståelse kan man tänka sig en rad olika former av demokrati, från rådsdemokratiska system där den beslutsfattande makten överförs till enskilda arbetsplatser och bostadsområden till direktdemokratiska praktiker där var och en omedelbart aktiveras i den politiska processen.

> ”VÄNSTERN HAR I FÖRHÅLLANDE TILL DEN LIBERALA DEMOKRATIN GENOMGÅTT EN ANPASSNINGSPROCESS DÄR EN MER DEMOKRATISK DEMOKRATI, SNARARE ÄN ETT SAMHÄLLE BORTOM DEMOKRATIN, BLIVIT DET POLITISKA MÅLET.”

I en tid då ekvationen ”demokrati = liberal demokrati” obevekligt reglerar det politiska tänkandet är sådana praktiker dömda att avfärdas som hopplöst utopiska. Få saker kan emellertid ha framstått som så utopiska som när demos – de ”vanliga” människor som inte hade någon plats i Atens aristokratiska samhällsordning – krävde att erkännas som fullvärdiga politiska subjekt. Enligt Platon, den grekiska demokratins mest välformulerade motståndare, utgjorde demokratin ett skandalöst tillstånd där barn slutade lyda sina föräldrar, elever upphörde att lyssna på sina lärare, och hästar och åsnor sprang lösa på gatorna och knuffade undan allt i deras väg. Det enda som kunde motverka detta anarkistiska kaos var upprättandet av en harmonisk stat där maktutövningen skedde enligt en tydlig och statisk hierarki mellan olika samhällsgrupper.

Enligt den franske filosofen Jacques Rancière har detta förakt mot demokratin kännetecknat hela den tradition som gått under namnet ”politisk filosofi”. Från Platon till Marx har den politiska filosofin strävat efter att ersätta den grundläggande osäkerhet som folkstyret innebär med en statisk samhällsordning där alla grupper har tilldelats en tydlig roll eller där den politiska makten ör onmärkts åt vissa specifika aktörer. Samma inställning kan skönjas hos de samtida politiker som försöker stämpla varje handling som avviker från den liberaldemokratiska referensramen som ”odemokratisk”. Enligt Rancière får demokrati emellertid inte reduceras till ett specifikt statsskick eller en konstitutionell ordning. Istället bör demokrati förstås som en praktik som med jämlikheten som utgångspunkt gör det möjligt för samhällsgrupper som uteslutits ur den politiska gemenskapen att göra sig till politiska subjekt. Enligt Rancière motsätter sig den demokratiska praktiken varje form av grundläggande princip enligt vilken maktutövning i ett samhälle ska ske. Det är just detta som gör den så avskydd av filosoferna, som alltid försökt att omöjliggöra den politiska konflikt mellan uteslutna och härskande grupper som utgör den demokratiska praktiken.

Rancières teorier om demokratin har beskrivits som *an-arkistiska* i det att de inte erkänner någon maktordning som slutgiltig. Denna anti-utopism är inte enbart riktad mot marxismens visioner om den konfliktfria kommunismen eller liberalismens drömmar om den självreglerande marknaden, utan lika mycket mot de samtida liberala demokratier som enligt Rancière i själva verket bör karakteriseras som postdemokratiska. I 2000-talets postdemokratiska stater har den politiska konflikt som utgör grunden för den demokratiska praktiken trängts undan till förmån för en politik som bara går ut på att uppnå konsensus, samförstånd och överenskommelser mellan olika grupper. Eftersom varje enskild individ anses äga politisk subjektivitet – det vill säga handlingskraft och aktörskap – genom politiska och juridiska rättigheter behövs inte längre den demokratiska praktik som gör det möjligt för uteslutna grupper att träda in på den politiska arenan. Eftersom arbetarklassen, kvinnorna, migranterna och andra grupper som tidigare stått utanför politiken nu anses ha inkluderats i den politiska gemenskapen är allt som återstår ett förvaltande av sakernas rådande tillstånd. Vi befinner oss, för att återvända till Fukuyama, vid historiens slut.

> ”I 2000-TALETS POSTDEMOKRATISKA STATER HAR DEN POLITISKA KONFLIKT SOM UTGÖR GRUNDEN FÖR DEN DEMOKRATISKA PRAKTIKEN TRÄNGTS UNDAN TILL FÖRMÅN FÖR EN POLITIK SOM BARA GÅR UT PÅ ATT UPPNÅ KONSENSUS, SAMFÖRSTÅND OCH ÖVERENSKOMMELSER MELLAN OLIKA GRUPPER.”

Jag tror att den radikala vänstern kan konfrontera det postdemokratiska, konfliktlösa tillståndet på två olika sätt. Antingen ger vi helt och hållet upp demokratin till förmån för ett annat politiskt mål – oavsett om vi kallar detta för kommunism, ett samhälle av allmänningar eller något annat. Eller också omfamnar vi demokratin som historiskt föränderlig praktik, och ställer denna i direkt motsättning till den postdemokratiska styrningsform där demokrati blivit synonymt med EU-val, Almedalsveckor, frihandelsavtal, avregleringar och en politisk kultur där PR-byråer utformar politiken samtidigt som politikerna intar PR-byråerna. En vänster som tandlöst klamrar sig fast vid den liberala demokratin kommer möjligen kunna fördröja nedmonteringen av välfärdsstaten, men aldrig presentera ett övertygande alternativ till den globaliserade kapitalismen. Enbart genom att visa på glappet mellan demokratin som praktik och dagens postdemokratiska styrningsformer kan den radikala vänstern mobilisera tillräckligt med krafter för att finna vägar bortanför den liberaldemokratiska horisont som vi just nu inte kan se bortom.

Daniel Strand är doktorand i idéhistoria. Hans avhandling handlar om de politiska ideologiernas död och liberala föreställningar om ett postpolitiskt tillstånd.

Illustration: Amalthea Frantz

WENDY BROWN

VI ÄR ALLA DEMOKRATER NU

ÖVERSÄTTNING AV DANIEL STRAND OCH SAM CARLSHAMRE

Trots att demokratin kommit att bli en världsreligion som alla bekänner sig till präglas vår tid av en djupgående avdemokratisering. Statsvetaren Wendy Brown manar vänstern till att konfrontera de krafter som reducerat demokratin till en skugga av sitt forna jag.

1. Demokratin som tom symbol

Trots att demokratin aldrig har varit mer otydlig som koncept eller urholkad till sitt innehåll åtnjuter den idag en historiskt unik popularitet. Kanske beror demokratins nuvarande popularitet på det vaga eller rentav innehållslösa i dess betydelse och i hur den utövas. Demokrati har på samma sätt som Barack Obama blivit en tom symbol som var och en kan projicera sina drömmar och förhoppningar på.

Eller också är det så att kapitalismen, den moderna demokratins alltid mer förslagna och listiga dubbelgångare, en gång för alla har reducerat demokratin till ett ”varumärke” i den där senmoderna typen av varufetischism där en produkts image helt och hållet frikopplas från dess innehåll. Kanske (…) har demokratin trätt fram som den nya världsreligionen; den framstår inte som en viss form för politisk makt eller kultur, utan som ett altare inför vilket Västvärlden och dess beundrare knäböjer, en gudomlig högre kallelse som formar och rättfärdigar västvärldens imperialistiska korståg.

Demokratin hyllas idag inte bara oberoende av geografisk hemvist utan också av politisk tillhörighet. Tillsammans med de nya styrelsemän som kommit till makten efter det kalla kriget, de före detta Sovjetmedborgare som alltjämt vältrar sig i entreprenörskapets lycksalighet, de nyliberala apostlarna och de outtröttliga socialliberalerna är vi inom den västerländska vänstern trollbundna av varumärket. Antingen hyllar vi demokratin som en kompensation för hur Marx övergav det politiska i och med att han lämnade sina hegelianska frågeställningar, eller också hävdar vi att ”radikal demokrati” alltid var kommunismens sanna innebörd. Vi försöker återerövra demokratin för alltjämt obeprövade värden och syften. Vi talar om ”den kommande demokratin”, ”de oräknades demokrati”, ”en demokratisering av suveräniteten”, ”demokrati-workshops”, om ”att göra demokratin mångfaldig” och så vidare. Berlusconi och Bush, Derrida och Balibar, italienska kommunister och Hamas – vi är alla demokrater nu. Men vad återstår då av demokratin?

”KANSKE KAN DEMOKRATIN, LIKSOM IDEN OM MÄNSKLIG FRIGÖRELSE, IDAG ENBART KOMMA TILL UTTRYCK SOM PROTEST”

2. Ett styre av Demos

Det kan inte påpekas tillräckligt många gånger: den liberala demokratin, den västerländska modernitetens förhärskande form, är bara en av de typer av politisk maktdelning som betecknas av ”demokrati”, detta vördnadsvärda grekiska begrepp. Demos + kratos betyder att folket styr, och skiljer sig från aristokrati, plutokrati, oligarki, tyranni samt från olika slags tillstånd av kolonisation eller ockupation. Utifrån dess etymologiska och historiska rötter går det inte att på något övertygande sätt argumentera för att demokrati i sig skulle medföra representation, en konstitution, ömsesidiga förhandlingar, delaktighet, fria marknader, rättigheter, universella värden, eller ens jämlikhet. Snarare innebär begreppet ett enkelt och strikt politiskt anspråk, nämligen att folket styr sig självt: att helheten snarare än en del eller en Andre har den politiska suveräniteten. I detta avseende är demokratin en ofullbordad princip – den anger varken vilka makter som måste delas för att folkstyret ska kunna utövas, hur detta styre ska organiseras, eller genom vilka institutioner eller ytterligare omständigheter som en demokrati möjliggörs eller ställs på säkra grunder. Dessa otydligheter i definitionen av demokratin hör till de frågor som det västerländska politiska tänkandet har brottats med ända sen dess början. (…) Kanske är denna otydlighet ytterligare en anledning till att vi i vår tids entusiasm för demokratin så enkelt kunnat ignorera till vilken utsträckning själva dess föremål tömts på sitt innehåll.

3. Avdemokratisering

Oavsett om det kan vara svårt att säkert säga exakt varför idén om demokrati idag har blivit så populär kan vi ändå skissera de krafter som lett till att till och med den liberala (parlamentariska, borgerlig eller konstitutionella) demokratin kommit att reduceras till en skugga av sitt forna jag. Hur har det kommit att bli så att folket i delar av världen som under lång tid vägletts av demokratins stjärna inte i någon relevant bemärkelse ”styr sig självt”? Vilken kombination av senmoderna krafter och processer har lyckats tömma demokratin, till och med i dess moderna och begränsade form, på allt innehåll?

För det första: även om storföretagens makt under lång tid har tärt på det politiska folkstyrets löften och praktiker har denna process nu nått en historisk kulmen. Det handlar inte bara om att storföretag genom sin rikedom köper (eller är) politiker och öppet stakar ut länders inrikes- och utrikespolitik, inte heller om de kommersialiserade medier som gör narr av idealen om en välunderrättad allmänhet eller ansvarsskyldiga makthavare. Dagens stora demokratier kännetecknas av en situation där företagsmaktens och statsmaktens vägar inte bara möts, utan rentav smälter samman. Detta visar sig i outsourcandet och privatiserandet av statliga funktioner i allt från skola till fängelse- och militärväsende; i det ökade antalet riskkapitalister och företagsdirektörer som blir ministrar eller statssekreterare; i framväxten av stater som icke-styrande ägare av ofattbara summor finanskapital; och framför allt i en statsmakt som oblygt utnyttjas för kapitalackumulationens syften genom skatte-, miljö-, energi-, social- och finanspolitiska åtgärder och genom en strid ström av stöd och räddningsåtgärder för alla kapitalets sektorer. Medborgarna, demos, kan inte begripa vidden av eller följa med i merparten av dessa processer, än mindre ifrågasätta dem eller bemöta dem genom att ställa upp alternativa målsättningar. Berövade makten att säga nej till kapitalets behov står de för det mesta passivt och tittar på medan deras egna behov åsidosätts.

För det andra: demokratins viktigaste – om än mest ytliga – symbol, nämligen de ”fria” valen, har förvandlats till marknadsförings- och managementcirkusar. Valen har blivit spektakel som handlar om vem som kan samla ihop mest pengar eller vem som bäst kan mobilisera marginalväljarna. När medborgare uppvaktas av sofistikerade marknadsföringskampanjer som behandlar röstande som vilket konsumtionsval som helst, reduceras politiken i allt högre utsträckning till en fråga om medial och marknadsmässig framgång. Inte bara poli-

”VILKA TYPER AV TERRITORIELLT INNESLUTANDE ELLER GRÄNSDRAGNINGAR KRÄVER DEMOKRATIN? OM SÅDANA GRÄNSDRAGNINGAR INTE LÄNGRE EXISTERAR, ÄR DEMOKRATIN DÅ FORTFARANDE MÖJLIG?”

tiska kandidater förpackas av PR-experter, som vet mer om att lansera varumärken och hantera kommersiella medier än om demokratiska principer. Även politiska förslag och program säljs som om de vore varor snarare än offentliga angelägenheter. Det är föga förvånande att den växande klassen av VD:ar i olika regeringar har en direkt motsvarighet i de statsvetenskapliga institutioner som fylls av lärare och professorer från handels- och ekonomiskolor.

För det tredje har nyliberalismen som politisk rationalitet satt igång ett frontalangrepp på den liberala demokratins fundament genom att ersätta dess grundläggande principer om konstitutionella rättigheter, likhet inför lagen, politisk och personlig frihet, politisk autonomi och universalitet med marknadskriterier som ställer upp beräkningar av utgifter och inkomster, effektivitet och lönsamhet. Med hjälp av en nyliberal rationalitet kringgås eller åsidosätts tillgången till information och andra grundlagsstadgade skydd och rättigheter. Samma sak gäller frågor om regeringens transparens, ansvarsutkrävande och de vedertagna reglerna för den politiska processen. Samtidigt omvandlas staten helt öppet från att ha varit ett förkroppsligande av folkstyret till att bli en marknadsmässig affärsverksamhet. (…) Efter att ha smulat sönder demokratins politiska innehåll snor nyliberalismen åt sig begreppet demokrati för sina egna syften, med följden att *marknadsdemokrati* – en gång i tiden ett förhånande begrepp för det oreglerade kapitalets högerpolitik – idag är en vanlig beskrivning av en politisk form som inte har något överhuvudtaget att göra med att folket styr sig självt.

Men kapitalet och den nyliberala rationaliteten är inte ensamt ansvariga för att ha uttömt den liberala demokratins institutioner, principer och praktiker. För det fjärde: tillsammans med en utökad verkställande makt har de senaste decennierna bevittnat en växande makt och räckvidd hos domstolarna – både nationella och internationella. En uppsjö av politiska kamper och frågor (…) hanteras i allt högre utsträckning i domstolar, där juridiska experter trixar med politiska beslut på ett språk så komplicerat att det är obegripligt för alla förutom de som själva är specialister på området. Samtidigt har domstolarna gått från att besluta om vad som är förbjudet till att påbjuda vad som måste göras – i korthet, från en avgränsande till en lagstiftande funktion som i praktiken lägger beslag på den demokratiska politikens traditionella roll. Eftersom rättssäkerheten utgör en viktig hörnsten i de flesta sorters demokratier innebär detta domstolsstyre ett omstörtande av demokratin. Ett sådant styre omkullkastar den ordning som den folkliga suveräniteten bygger på – där domstolsbeslut underordnas lagstiftning – och stärker och politiserar en institution som inte utgörs av valda representanter.

För det femte – utöver kapitalets dominans över politiken, skiftet från en demokratisk till en nyliberal rationalitet, och *förrättsligandet* av politiken – är också globaliseringens upphävande av nationalstatens oberoende och frikopplandet av den suveräna makten från nationalstater avgörande för avdemokratiseringen i Västvärlden. Trots att nationalstaten alltid varit något av en fiktion vad gäller dess anspråk på absolut herravälde, fullständighet, etablerad och avgränsad jurisdiktion, våldsmonopol och beständighet över tid har detta varit en betydelsefull fiktion som präglat nationalstaternas inre och yttre relationer ända sen den uppstod i och med Westfaliska freden 1648. Under det senaste halvseklet har emellertid nationalstaternas monopol på dessa attribut allvarligt undergrävts av de ständigt ökande transnationella flödena av kapital, människor, idéer, tillgångar, resurser, varor, våld, samt politiska och religiösa lojaliteter. I och med att dessa flöden både nöter ned de gränser som de överskrider, och tar form som politiska krafter inom dessa gränser, leder de till att nationalstatens suveränitet undermineras. (…)

> ”DEMOKRATIN ÄR EN OFULLBORDAD PRINCIP – DEN ANGER VARKEN VILKA MAKTER SOM MÅSTE DELAS FÖR ATT FOLKSTYRET SKA KUNNA UTÖVAS, HUR DETTA STYRE SKA ORGANISERAS, ELLER GENOM VILKA INSTITUTIONER SOM EN DEMOKRATI MÖJLIGGÖRS.”

7. Möjligheter

Innebär det folkliga styrets prekära situation i vår tid att vänstern bör ge upp kampen för demokrati och istället påbörja ett kreativt projekt som handlar om att utveckla nya politiska former? Eller kräver det istället att vi förhåller oss till demokratin med en slags nykter uppskattning, som om den vore ett viktigt men för alltid ouppnåeligt ideal? Borde vi säga att demokratin – i likhet med friheten, jämlikheten, freden och tillfredställandet av våra behov – aldrig kan förverkligas, men ändå har fungerat och fortfarande kan fungera som en avgörande motvikt till en annars helt mörk bild av mänsklighetens möjligheter som kollektiv? Kanske kan demokratin, liksom idén om mänsklig frigörelse, idag enbart komma till uttryck som protest; i sådana fall bör vi utan omsvep hänskjuta demokratin från att vara en typ av politiskt styre till att vara ett slags motståndspolitik.

Här är jag uppriktigt osäker. Det jag hursomhelst vet är att vår tid inte lämpar sig för enkla slagord som avleder vår uppmärksamhet från uppsjön av avdemokratiserande krafter. Vänsterfilosofers och aktivisters uppmaningar till ”en fördjupad demokrati”, ”en demokratiserad demokrati”, ”en återtagen demokrati”, ”en mångfaldigad demokrati” eller till att sätta vårt hopp till den ”demokrati som ska komma” kan bara vara till nytta om de på ett direkt sätt tar itu med dessa krafter, och det gör de sällan. Om vi även framöver ska bry oss om demokratin i en tid då många krafter avdemokratiserar både staten och själen måste vi konfrontera dessa krafter. Vi måste också på allvar reflektera över vad som utgör de lägsta möjliga trösklarna för demokratisk maktdelning, huruvida och varför vi fortfarande tror på demokratin, huruvida demokratin är en livskraftig politisk form för 2000-talet och om det finns några alternativa visioner – vilka inte framstår som ännu värre – som kan tjäna till att hålla mörkret stången.

Finns det något sätt för oss att skaffa oss tillgång till den makt som folket måste besitta för att vi ska kunna bli åtminstone i någon mån självstyrande? Är det troligt att denna frihet kommer att skapa en god värld? Vilka typer av territoriellt inneslutande eller gränsdragningar kräver demokratin? Om sådana gränsdragningar inte längre existerar, är demokratin då fortfarande möjlig? Står sådana gränser i motsättning till vår förståelse av politiska problem som i allt högre grad globaliserade, eller till visioner om global rättvisa eller globalt medborgarskap? Även om vi skulle finna svar på dessa frågor kommer den svåraste av dem ännu återstå: hur kan demos identifiera, och försöka nå, den makt som måste vara vår gemensamma om ”demokrati” ska kunna bli något annat än en tunn fernissa som tjänar till att dölja dess egen motsats?

Wendy Brown är professor i statsvetenskap vid University of California i Berkeley. Texten är ett utdrag ur artikeln ”We Are All Democrats Now...” från antologin Enquete Sur la Democratie (La Fabrique, 2009), och har översatts av Daniel Strand och Sam Carlshamre.

Illustration: Amalthea Frantz

KLARA MEIJER

ATT LOVA ALLT

nya X skulle lanseras och uppdraget var att skapa uppmärksamhet som fick konsumenterna att provsmaka flingan. Målet var att öka kännedomen om x genom förtjänad media och nå konsumenter på nya arenor för x Strategin var att öppna världens första Instashop. En pop-up butik där konsumenterna bara kunde betala med social valuta. Ett Instagramfoto med hashtaggen #nyaX var betalningen för ett flingpaket. Kampanjen överträffade alla förväntningar resultatmässigt. Under Instashopens öppettider köptes ett flingpaket X med ett foto varannan minut. Konsumenterna gjorde personliga Instagraminlägg om nya X vilket bidrog till att skapa trovärdighet. Den totala räckvidden i traditionella medier var 21,6 miljoner. Kampanjen diskuterades i sociala medier över hela världen och nådde där totalt 5,9 miljoner personer. ROI för kampanjen var 10 000 %. Nielsens marknadsstatistik visar att X är den mest köpta flingprodukten i Sverige." [1]

[1] Primegroup.com

I företagsvärlden är trovärdighet helt kopplat till framgång. Tyvärr verkar inte detsamma gälla i den politiska världen. Här är det många partier som vill lova allt till alla. Man har förslag och tankar som är helt omöjliga att genomföra men som ändå skrivs i partiprogram och på plakat i demonstrationer. Det märkliga är att det verkar ha motsatt effekt. Ju mer man lovar, ju mer som blir gratis och ju mindre man skall behöva arbeta, ju fler röster får man. Spelar ingen roll om det är genomförbart eller inte. Det kanske är det som är den stora skillnaden mellan politiken och företagandet – att lova allt utan att behöva leverera. [2]

[2] relation.se
"förtroendekapital och trovärdighet"

Varje dag fyller ungefär 200 miljoner webbanvändare i så kallade "captchas" för att bevisa att de är människor och inte spam-robotar. Captchan består oftast av ett förvrängt ord som bara kan läsas av det mänskliga ögat. Men vad som verkligen skiljer människor från robotar är empati, och empati är också grunden för att upprätthålla och skydda mänskliga rättigheter. Civil Rights Defenders utvecklade därför en captcha baserad på just empati där användaren uppmanas beskriva sina känslor inför olika typer av brott mot mänskliga rättigheter. Resultatet nådde över 700 miljoner människor världen över. [3]

[3] Primegroup.com

Att yttra ord som kapitalism i en text kändes riktigt vulgärt. Explicit. Som att visa för mycket av något som om det skulle passera utan att väcka anstöt behövde döljas. Som att ord om hur kapitalet och marknaden styr utrymmet var pinsamma klyschor. Som att texten stannade där. Som att texten stannade i utvecklingen och istället för att sträcka ut sig likt en krokig stig (eller motståndslös motorväg) snarare stängde in läsaren. Inte som en text bör göra; leda läsaren framåt, försiktigt förföra och bara ibland genom en liten fyndighet eller ett slumpmässigt ordval få läsaren att stanna upp och fundera och därigenom se världen med nya – observera ***egna*** absolut inte påtvingade – ögon.

Det handlade, förstod jag, om att erbjuda en händelse som först ägde rum och som sen manade till eftertanke. Det vill säga möjliggjorde att det skedda – när det sedan skulle beskrivas, härledas eller begripas – kunde göra det utan att undergräva upplevelsen av att det som skett grundats på det egna fria valet. Det vill säga skett utan att någon blivit lurad och gjorde upplevelsen snarare till **en känsla av delaktighet**. Rätt typ av delaktighet. Det vill säga den som används i mätningen av mängden demokrati på en specifik yta – vidsträckt, avgränsad, separerad. Delaktighet träder då främst fram genom dess motsats; likgiltighet eller apati, med andra ord att *vara utan sinnesrörelse*. Eller bli medlöpare, bara löpa med och låta vad som helst hända det vill säga bli får eller robot och annat som synliggör mänsklighetens gränser. Varken text eller händelse kunde därmed ha som syfte att försöka luras. Istället handlade det om att väcka ett begär eller kanske en medvetenhet. Då kom frågan om det fanns

1 begär

vems var detta begär och varför just dennes begär och hur väcktes det och av vem. Då kom frågan om frihet och dess relation till förnuft (alltså ställa krav inom rimliga gränser). Och förnuftets relation till känslor och känslornas relation till orden – eller att vara resonabel. Det handlade också om ordens ursprung och mutationer, med andra ord; att förstå vad någon så att säga menar. Eller att i stunden gå med på att inte förstå men låta sig hänföras. En hänförelse som alltid föregicks av ett (om dock indirekt) godkännande eller just viljan att föras hän. **Det vill säga det egna agerandet.** *Eller varifrån kommer händelsen.*

Skeendet skulle samtidigt kunna härledas till något bortom det egna jagets kraft eller styrka, det vill säga något större än självet. Det handlande om att skapa en kollektivitet. En kollektivitet som inte handlade om att med orden märka utan snarare syftade till att så att säga uppmärksamma den egna situationen och knyta den samman med andra som kunde indelas i samma kategori. Men frågan om jaget som en del av något större ställde samtidigt frågan om tillit och dess relation till pengar (och annan typ av kapital) – eller bristen av tillit och pengar – *Eller tillitens skugga* som å ena sidan utgörs av besvikelsen besläktat med upplevelsen av att ha blivit bedragen det vill säga **att ha blivit snuvad på löftet** (kanske aldrig givet till dig och detta ständigt revolutionärt lovande glapp. *och annat att skamfyllt hoppas på*) Eller å andra sidan, tillitens skugga, när samhällets fiender ska (ut)märkas och separeras från samhället i samhället för att skapa samhället. Eller ordet samhälle.

Samtidigt är det viktigt att påpeka att rädsla och skam påverkar rörelsemönstret. *och att rädslan liksom skammen* ärvs så som även fängelserna, övervakningssystemen, polismakten och andra saker som ingår i att födas in i och genom ett kontrakt. Det måste därför anses vara av största vikt att ställa frågan om vad dessa (fängelserna, övervakningssystemen, polismakten etc) gör – inte om vad dessa *är* eller är

Eller så kanske texten istället mer subtilt dröjer sig kvar, blir meningar i det egna medvetandet för att sedan dyka upp i ett möte med något som påminner om det som läsaren varit med om. Texten smyger sig då liksom på som en upplevelse som lever upp i efterhand. **Eller varifrån kommer tankarna.** Allt handlar, slår det mig nu, om att försöka upprätta ett förtroende mellan läsaren och orden. Så att orden ser ut som om de på ett sätt yttras med en historisk tyngd men även utan och absolut utan uttalad vilja som om de, orden, alltid fick sin form i den svepande hoppfullt handlingskraftiga

glömskan.

~~Från tidiga barnsben blir vi ledda likt en *fårskock* från den ena hagen till den andra.~~
~~Liknelsen med en flock räddhågsna får LIGGER nära till hands [4], Ungdomarna ställer sig i den där långa kön som *en skock får* starkt beroende av ledarskap, färdriktning och en gemensam känsla av trygghet, Vi har förvandlats till en *fårskock*~~
klädda i kriminalvårdens kläder föses vi runt som *en skock får* mellan
avdelningen, verkstaden ~~Europas små stater – och alla är i globaliseringens perspektiv små – kan därför likna *en skock får* utan herde,~~
~~en hel hög med partier som driver omkring som en skock får. Som ena veckan försöker vara bäst på att vara moderater och som villigt låter sej vilseföras och fösas runt som *en skock får.*~~

~~Tänk om staten behandlade oss som *en skock får* en *skock får* som inte kan fixa protestaktioner på egen hand då skulle alla ha mat på borden~~
~~Att försöka upplysa en lurad och plundrad *får-skock* som blir utnyttjad av hänsynslösa psykopater om vad det är som pågår.~~
~~Vare sig vi är sjukskrivna eller arbetslösa eller bara röstbo-skap behandlas vi som en skock får i Sverige, där folk för-bannar politiska beslut men som sedan går som en *fårskock* till valurnan och röstar.~~
~~I skolan får man lära sig om hjältekonungar och ett folk som likt en *fårskock* lojalt har följt sina ledare. Inget kunde vara mer osant.~~
Han skildes från sin kompis, som gick mot sitt hem med sin *fårskock*. När Nael var ensam med sina får, kom plötsligt två israeliska bosättare.
~~Var och en av deltagarna i kommittén kan vara briljant inom sitt område, men i kollektivt är de lika framstående som en korkad *fårskock*. *En skock får* som går i en enda riktning, inte någon faller ur ledet.~~
~~Sätter man sitt hopp till folket måste man förr eller senare fösa det som en fårskock, om man ska få något gjort.~~
~~eller Jesus sa:~~
~~Jag har också andra *får, som* inte hör till den här fållan. Dem måste jag också leda, och de kommer att lyssna till min röst.~~
~~Ledare vill inte styra en *fårskock*, de vill ha tigrar som kan tänka, och agera, på egen hand inte behöva bo på Sunwings familjehotell eller chartras runt som *en skock får* av något charterbolag~~

~~som att säga det man vill säga genom att säga det man inte vill säga.~~
~~eller~~

~~öppet på gatan med dy rinnande ur munnen~~
~~skrek vi~~
~~*vem har möjlighet att känna empati och gentemot mot vem.*~~

ett uttryck för. I huvudtaget visade det sig sällan ställas hörbara frågor om vad som kan vara möjligt eller vilka alternativen är och för vem eller vad som ska göras med den informationen. Alltså informationen om den nuvarande formationen. I stället kom allt snarare att handla om att **skapa trovärdighet**. Det vill säga en upplevelse av att det inte fanns en större kamp mellan orden och de ansikten de framkallade.

Föreställ dig nu hur händelsen eller texten sker: Samtidigt som texten drar in läsaren i själva händelsen gör den även så att upplevelsen av att det kanske finns andra som står mer innanför och vet mer först föds och sedan intensifieras. I den hungern, efter att själv uppnå denna föreställda position uppstår även känslan av att det finns något annat än det som är nu. **Eller vad är egentligen det egna agerandet.**

[4] www.svd.se/naringsliv/en-skock-far-pa-sank-mark_4769879.svd#

välj rätt
välj rätt huvudkudde
välj rätt hårfärg
välj delar till din dator
välj startsida
välj TV-apparat
välj antenn
välj test
välj webbläsare
välj rätt löparsko
välj språk
välj skola
välj tandkräm
välj partner
välj identitet
välj bostadsområde
välj bank
välj bil
välj plånbok
välj lön
välj arbetsköpare
välj färg
välj tapet
välj badrum
välj land
välj president
välj dina föräldrar
välj förälder till ditt barn
välj livmoder
välj drivmedel
välj hantverkare
välj pensionsförsäkring
välj elbolag
välj telefon
välj utbildning
välj fond
välj gatsten
välj övning
välj vårdcentral
välj mera komfort
välj att se bort

om demokrati =
folkstyre, vilka är då
folket?

om representanterna =
marknad, lobbyister
och medier, vad
betyder då våra röster?

om representerad =
ett sken och 99% är
orepresenterade, vad
är då demokrati ?

socialdemokrati
liberal demokrati
politisk demokrati
skendemokrati
arbetsplatsdemokrati
parlamentarisk demokrati
ekonomisk demokrati
sverigedemokrati
nationaldemokrati
ny demokrati
kvasidemokrati
social demokrati
aktiv demokrati
atensk demokrati
bondedemokrati
direktdemokrati
borgerlig demokrati
kapitalistisk demokrati
representativ demokrati
socialistisk demokrati
brukardemokrati
deltagande demokrati

välj bort
välj bort dimman
välj att se
välj att tänka
välj att känna med
välj vem du lyssnar på
välj vilken historia
välj riktning
välj klass
välj mål
välj handling
välj gatsten
välj ett oss
välj allmänningen
välj dela
välj att lyssna
välj dem som ingen lyssnar på
välj solidaritet

akcg (anna kindgren och carina gunnars)

I skuggan av barrikaderna
I barrikadernas svalkande skugga
hörs revolutionens klocka ticka
och eldar flammar i mörkret, där fogarna
börjat spricka.
I vinden virvlar vita små flingor
från nåns iturivna samhällskontrakt,
som blev skrivet på löften om frihet, men
sviket i politikers pakt.

Världen snoozar sig sakta vaken
ifrån dvalan där sanningen göms;
ibland krutrök och kraschande börser
kan blott döva vaggas till sömns,
där vi tvångsmatas med kompromisser,
färgglatt paketerade i happy meal,
medan feta bankirer och snutar bygger
murar kring sin samförståndsdeal.
Ty kapitalismen har inget slutmål,
den fria marknaden har oändlig aptit.
Socialdarwinismens ekonomiska urval
fostrar människan till parasit.
Men bortom kamerornas allseende ögon
smids planer på hur man löser proble-
met:
medborgare, gör det rätta: sätt ett nack-
skott i det döende systemet!

Jack Bågenhammar

Vad säger du om plan b?
plan b går till på följande sätt:
jag springer hem till dig,
du öppnar dörren och omfamnar mig,
i ren lycka.
vi går in på det du kallar ditt rum och slår oss ner på det
du kallar din soffa.
du sitter upp och jag ligger ner i din famn.

du berättar om ditt liv, dig själv, dina tankar och dina
funderingar.
jag är genuint intresserad av att höra på.
sen somnar vi och skiter i att vakna,
för jag har fått lyssna och du har fått dela med dig.
*
Det lovar jag er
och det är nästan bara
kända rika, ägare och makten som får betalt för att
vara det dom är. sådana som försökt sälja allt dom har,
som försökt tjäna på allt dom stulit, dom har fått en
att tro att man kan få välja fritt men inte ens den illusionen
känns vacker. Jag spottar på världens lodräta styre.
*
Kvällspasset har börjat,
det dricks kaffe, té och mackor med ost.
En promenad ut på stan kan vara friskt.
Det ska kissas, bytas skydd och på morgonen simmas.
Det ska vara substans, det ska vara tunga ämnen,
munnar kallpratar djupa mörka vattendrag
Att vara där, fast i sin kropp.
kroppen vägrar lyda order.
bara hjärnan flyter fritt, skvalpar i skallen.
hakar, hakar upp sig emellanåt.
hålla ihop händerna,
som när man ber till gud,
hjälper mot skaket, rycken.
Kryckor!

Erik Lahti

DEN SVENSKA DEMOKRATINS HISTORIA ÄR INGEN STOR SAK

Troja är ett scenkonstkollektiv med ambitionen att, som en väloljad gerillacell, jobba konstnärligt med dagsaktuell politik för framförallt en ung publik. Sen hösten 2014 arbetar de med projektet Den svenska demokratins historia.

Den Svenska demokratins historia är historien om förhandling och omfördelning av makt. Den Svenska demokratins historia är historien om namninsamlare och stenkastare, om militär som skjuter skarpt rakt in i folkmassan, om hyckleri, skötsamhet, människovärde, frihet, outtröttliga studiecirklar och människor som kämpar för att få makten över sina liv.

Den Svenska demokratins historia är en klassrumsföreställning för gymnasiets tredje år.
Följande är en kort bit ur manus.

ASTRID:
Det är ett vanligt missförstånd att demokratins historia skulle vara storslagen
Något omfattande
Demokratins historia är inte speciellt lång
Mycket är längre
kungarnas historia, slaveriets historia, tulpanlökens historia
historien om Buddha eller pyramiderna
demokratins historia är ingen stor sak
demokratin är inte något historiskt lastfartyg
Den är ingen finlandsfärja
demokratin är mer som en liten båt
vi är små djur på den båten
Världshistorien är havet
Och båten försöker ta sig fram
Ibland kantrar den och våra kroppar sjunker mot botten
Ibland får den slagsida och blir drivande utanför Italiens kust
Och inget land är i sikte och himlen är oändlig
Och havet är ett hav av blod

ONE WORLD

We sped to a hasty halt
Not in our immediate
Control to make that
Decision that we did
Not that we wanted to
Or even had to
We needed to
This place rested in a
deep
Tunnel of our collective
Consciousness raised
It remembered the blood
Of generations of sol-
diers
Born into a variety of
clashes
To create this point we
strove
We were reborn in this
scene serene
A peace rested over us
like a screen
The constant surety of
the blue
Their smiles wore the
shore
Uncovering our sorrow
now and again

The light stretched to a
place
Resting peacefully in our
hearts
Where are we?
Was all our silent wonder
Silence like thunder
No words to ponder
touching each others
thoughts
Floating through the fla-
grant air
“You have come far”
Thoughts whispered
A trust in the voice deve-
loped
A born child to its mot-
her
With an incredible rea-
son
We followed the voice
We left all else behind
Brave soldiers in the
battle for peace

LARA REDDY

Lara Reddy arbetar som lärare i Sydafrika – tidigare främst i Johannesburg, men i dag bor hon i Kapstaden. Hon är engagerad i utbildning och social utveckling för arbetarungdomar, fabriksarbetare och andra längst ned i klasshierarkin. Anarkistkollektivet *Bolo Bolo* i Kapstaden, samt *Zabalaza Anarchist Communist Front* och andra icke-statliga organisationer runt om i landet, arbetar mycket med folkbildning, till exempel genom att trycka och distribuera litteratur.

Sydafrika kallas för ett jämförelsevis ”demokratiskt och stabilt” land av svenska utrikesdepartementet. Samtidigt är det enligt FN och Sida ett av världens mest ojämlika länder vad gäller klyftan mellan rika och fattiga. Lara Reddy uttrycker det så här: ”Efter tjugo år av demokrati frodas korruptionen, regeringspartiet är kapitalistiskt och nationalistiskt och har glömt bort dem som fortfarande hålls i kedjor av fattigdomen.”

Lara Reddy är även miljörättviseaktivist, författare, poet, och aktiv i punkscenen. Hennes poesi framförs ofta som spoken word, inspirerat av anarko-punk och ibland hiphop. Dessa två texter är valda från *Some Sort of Tremendous Power*, en antologi/självbiografi under arbete.

DEMOCRACY FOOLS!

Brave soldiers in the
battle to end war
We trusted and we
walked
This path led by the
voice
A treacherous one this
path
With the entire world’s
people
Yet a highway for each
A map read by a gentle
voice
Awakening
As real as a reality
You think to be a dream
As the wind lifted
The hair on our backs
We walked as fearless
lights

Accepting of our chosen
duty
Recollections and the
path
Broadened before us as
Each foot left the imprint
On the ground behind
Reason and understan-
ding
Blossoming, Boiling,
Being
Brewing, blistering
As seconds from a day
Leading us all to a still
truth
To lose the war within

Lara Reddy

When I see Education
That’s far from free
When I see inequality
Hanging from trees
The utopian constitution
Serves as nothing but a
boasting
All the grand ideals of
the struggles
Now a full-size power
money juggle
Up in parliament
And down
In our schools
Right here in the commu-
nity
And the precious family
Democracy becomes
tangled
In the hands of a few
And I still see slavery
In this lopsided view

Lara Reddy

VI HAR INGET VAL

Parlamentarismen handlar om att lura folk att tro att de avgör Sveriges politik genom allmänna val. Att politikerna i riksdagen gör vad folket vill. Att politikerna har den makt över landet som de påstår. Allt detta leder till parlamentariska illusioner. För även om parlamentarismen var **demokratiserad** och det hade betydelse vilket parti vi röstade på skulle det likväl vara en bluff, ett skådespel.
För makten finns inte i riksdan. Den finns i styrelserummen på de multinationella företagen.

INGEN MAKTEN TILL

TÄVLING!

VÄLTA VALSTUGOR -88

DET FINNS TVÅ GRENAR: 5- ELLER 10- MANNALAG. TÄVLINGEN GÅR TILL SÅ ATT DU OCH DITT LAG HOPPAR PÅ FÖRSTA BÄSTA VALSTUGA OCH VÄLTER DEN. TA TID PLUS ETT FOTO. SKICKA SEDAN IN DITT LAGS RESULTAT OCH FOTO TILL BRANDS SPORTREDAKTION: *OBS!* DET BETRAKTAS SOM FUSK ATT ANVÄNDA TRAKTOR. PRISER: ETT ANTAL RÖJJARHUVOR TILL BÄSTA LAG. TRÖSTPRISER LOTTAS UT I TUR OCH ORDNING. OM VALSTUGAN ÄR BEMANNAD FÅR NI DESSUTOM ETT EX AV *PACIFISMEN - EN ARGUMENTSAMLING av ULF NORENIUS*. NEJ DÅ, MEN NI FÅR NOG SNUTEN PÅ ER.
LYCKA TILL !

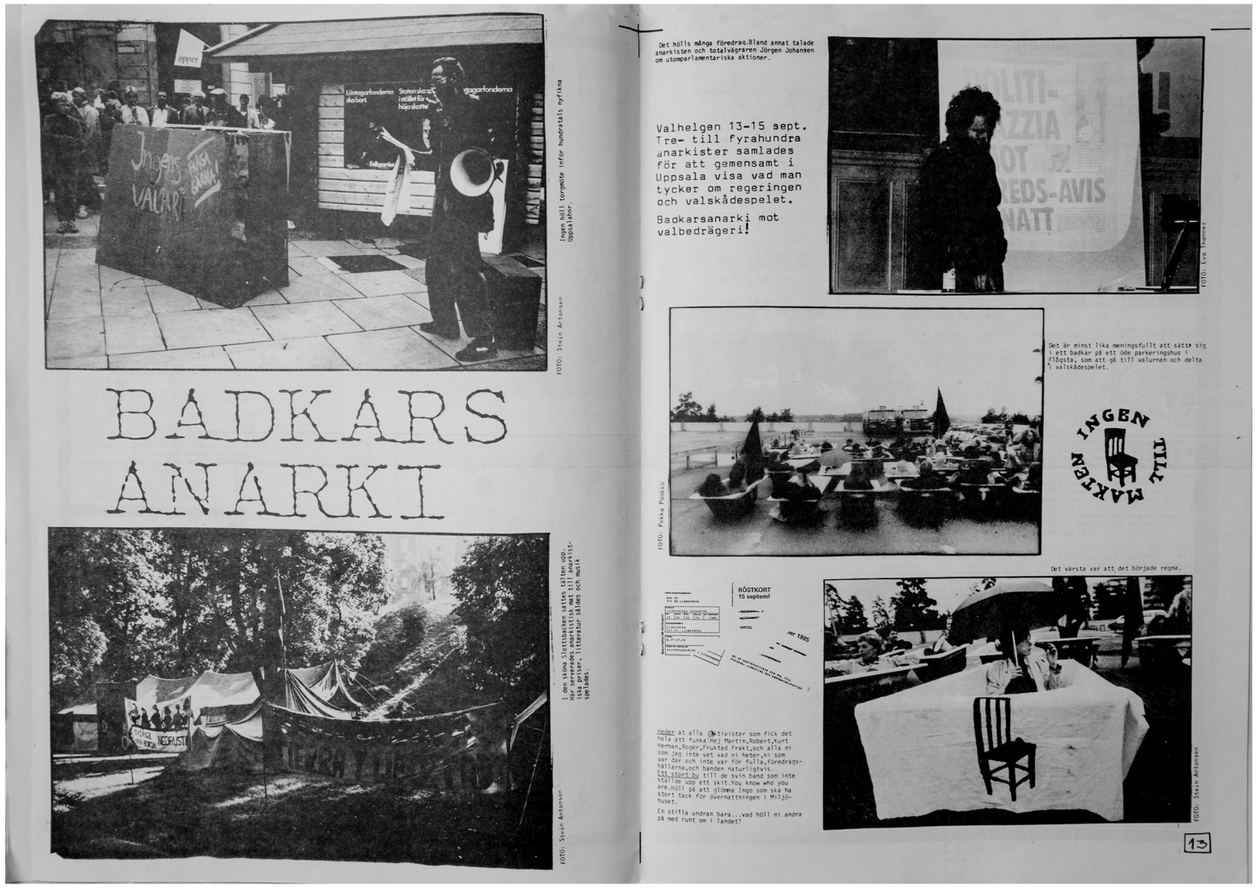

BADKARS ANARKI

Det hölls många föredrag. Bland annat talade anarkisten och totalvägraren Jörgen Johansen om utomparlamentariska aktioner.

Valhelgen 13-15 sept. Tre- till fyrahundra anarkister samlades för att gemensamt i Uppsala visa vad man tycker om regeringen och valskådespelet.

Badkarsanarki mot valbedrägeri!

Det är minst lika meningsfullt att sätta sig i ett badkar på ett öde parkeringshus i Fittja, som att gå till vallokalen och delta i valskådespelet.

Det värsta var att det började regna.

RÖSTKORT 15 september

Tack åt alla (!)tivister som fick det hela att funka:Hej Martin,Robert,Kurt Herman,Roger,Fruktad Frakt,och alla ni som jag inte vet vad ni heter,ni som var där och inte var för fulla,föredragshållarna,och banden naturligtvis. Ett stort by till de svin band som inte ställde upp att skit,tog know who you are,håll på att glömma Ingo som ska ha stort tack för övernattningen i Miljöhuset.

En stilla undran bara...vad höll ni andra på med runt om i landet?

13

VI HAR ETT VAL-
rösta inte !

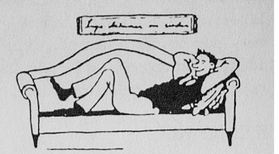

Ur arkivet, nr 19 -20 1988 och nr 5 1985

VAD GÖR VI EFTER GRANSKNINGARNA?

Sverigedemokraternas svarta bok
Red: Madelene Axelsson och Kristian Borg
Verbal (2014)

”De där jävla nassarna ska fan ut ur riksdagen och bort från gatorna – i Sverige, Europa och resten av världen!” Är det verkligen en till faktabok om Sverigedemokraterna vi behöver? Det är kanske med den ingången som vi antifascister öppnar Sverigedemokraternas svarta bok. Boken ges ut av Verbal förlag, i en tid när Sverigedemokraterna suttit i riksdagen i fyra år och precis fått ännu mer stöd i EU-valet. Denna bok kommer nu inför riksdagsval i höst och ökad närvaro av fascism på gatan.

Boken bjuder på en kort uppdatering om dagens fascism; järnrören under kostymen, kulturrasismen och etnopluralismen. En fascism inlindad i de fraser vi hört till leda, ”vi är inte rasister, vi tycker bara inte att kulturer ska blandas och vissa kulturer går inte ihop med den svenska”. Det är upp till essentiellt, alltså rasmässigt, svenska/vita att avgöra vilka som ska inkluderas i eller exkluderas ur det svenska samhället. En exkludering de kan framställa, eller tro, är för de exkluderades eget bästa. Så snälla nassarna är!

Om ideologin, om vad generisk fascism eller nyfascism egentligen är och om SDs riksdagspolitiska fokusfrågor skriver såväl Henrik Arnstad och Måns Nilsson, som Diana Mulinari och Anders Neergaard. I slutet av boken får vi dessutom en begreppsförklaring, dit du kan bläddra om läsningen blir för snurrig!

Genom bidrag av *Inte rasist men…* och Mats Deland får vi även lite koll på rasisternas tankesmedjor, mediastrategier och argumentationsmodeller. Om hur hela den bruna nätkulturen hade sin föregångare i små kopierade nyhetsbrev innan nätet. Vi får tips på hur vi kan bemöta deras hittepå-argument på nätet och i vardagen. Vi får reda på Sverigedemokraternas ursprung och deras interna strider. Mikael Ekmans visar i sitt bidrag på den roll Sjöbopartiet fick för motståndet mot flyktingförläggningar och hur musikindustrin, privata bidrag och kommunala mandat gett Sverigedemokraterna ekonomiska medel att sprida sin propaganda. Vi blir påminda om hur rasismen måste hanteras i de andra partierna, i närområdena och i samhället i stort (och i förlängningen även i våra egna rörelser, även om den biten aldrig tas upp i boken). Och så blir vi genom Brands Mathias Wågs bidrag påminda om hur de nazistiska åsikterna och gatukamperna inte bara gav upphov till partiet – utan även hur vitmaktrörelsen växte fram ur Sverigedemokraterna. Sverigedemokraterna ingår i ett sammanhang, vilket är skitviktigt att betona när partiet idag betraktas som rumsrent och många har köpt lögnen om att de rensat ut nazisterna, att de inte är rasistiska och att de ska behandlas som vilket parti som helst.

I teorin värnar Sverigedemokraterna om välfärdsstaten, pensionärer och ungas skyddsnät, vilka är extra hotade i ekonomiska kristider, men i praktiken röstar de med borgarna. Just om sambandet mellan ekonomisk kris och fascismens frammarch skriver Lovisa Broström. När nationalismen sätts främst är det på bekostnad av konflikten mellan arbete och kapital.

Det nazistiska hotet från sverigedemokrater och deras vänner drabbar alla, men främst rasifierade, kvinnor, hbtq-personer och (oftast röda) meningsmotståndare. Det är dessa kroppar som undanträngs eller elimineras, vilket beskrivs i den väldigt närvarande texten av Diana Mulinari och Anders Neergaard, likaså i Jason Diakités tal till riksdagen som återges i boken. Jag påminns om att vi drabbas olika av fascismen. Våra olika historier och kamper behöver komma fram och samarbeta utan att vi förminskar varandras upplevelser. Vi är många som hotas – men på olika sätt. Hoten tar formerna av utvisningar eller försämrade liv till följd av otrygghet, kulturcensur, försvagning av arbetarklassen när nationalism slätar ut klasskonflikter. De möter oss som angrepp, mord eller våldsamma ”medborgar”garden. Genom attacker mot oss beroende på vilka vi älskar och hur vi visar det. Överfall för att vi öppet visar vår vänstertillhörighet eller för att vi fötts med svart hår. Det är inte exakt samma situation vi är i, men det finns likheter: att leva under hot och riskera försämrade liv har vi gemensamt.

När det inte finns många politiska alternativ som bedriver en klasskamp underifrån, och vårdar den välfärd som många pensionärer nu ser avvecklas och beskyller rasifierade för, så blir det än mer upp till oss att stoppa utvecklingen. Det gör vi genom handling och solidaritet, i organisering och i vardagen. Kunskap är ett bra verktyg i denna kamp och kan komplettera den erfarenhet vi redan har. Så om du vill ge dig själv eller någon annan en bok som förklarar Sverigedemokraternas fascism, historia och sammanhang – läs eller ge bort denna. Men sen måste praktiken till, våra praktiska erfarenheter. Kanske kan du själv förklara detta vidare för andra, kanske hålla ett litet föredrag? Sitter du på ännu större kunskaper om fascism eller vill granska de andra partiernas rasism? Har du erfarenheter från 90-talets antifascistiska kamp, eller idéer och erfarenheter för framtiden, börja skriv och ordna workshops! Vi ska nog hitta ett sätt att nå nästa steg – en bred spridning av kunskaperna om metoder och praktiker för att kämpa antifascistiskt.

Samira Ariadad

BOKBÅL: RYSKA AMBASSADER, IDEALISTER OCH SOCIALISM 4.0

The History of Democracy – A Marxist Interpretation
Brian S. Ropers
Pluto Press (2014)

The Democracy Project – a History, a Crisis, a Movement
David Graeber
Allen Lane (2013)

Den ryska ambassaden i Havanna är utan tvekan hela Kubas fulaste byggnad. Mitt i en stad av vackra färgglada hus av alla möjliga stilar sticker en gigantisk grå koloss ut. Den andas oigenomtränglighet, makt och tristess. När jag såg den tänkte jag att kommunismen blev som den blev för att den började i Ryssland. Sen härmade alla andra länder den ryska modellen av kommunism. Om det hade varit kubanerna som börjat med kommunism hade den kanske sett helt annorlunda ut? Men när jag sa detta till en rysk tjej svarade hon: ”Har du aldrig tänkt att kommunismen lyckades just därför att det var vi ryssar som började med den? Ingen annan som försökte innan klarade det särskilt länge!”

Nu vet jag inte längre vad jag tror, förutom att hypoteser av dessa slag är meningslösa: marxister trodde runt förra sekelskiftet att revolutionen skulle genomföras av det industrialiserade proletariatet i Västeuropa, och istället kom den i jordbrukarländer som Ryssland och Kina. Är inte detta ett mysterium som är mycket större idag? Trots att vi har alla möjliga verktyg för att kommunicera och träffas, klarar vi inte vad illiterata bönder klarade för hundra år sedan – och de hade inte ens el! Är det inte pinsamt?

Detta Brandnummers tema är demokrati, och en bok som ger ett nytt perspektiv på temat är nya zeeländske Brian S. Ropers *The History of Democracy – A Marxist Interpretation*. Han menar att socialismen skulle vara betydligt lättare att genomföra idag än för hundra år sedan. Att det gick som det gick berodde enligt Roper på att alla ländernas, särvde maktmetoderna från tidigare regimer, att de isolerades av omvärlden, gick igenom krig och blockader, samt att de inte var tillräckligt socialt eller ekonomiskt utvecklad´e. Idag, i länder med utvecklad infrastruktur, vetenskap, kommunikationer, skulle socialismen inte degenerera. Utan vi har alla förutsättningar för att bygga en deltagande demokrati.

Det låter logiskt, och Ropers bok ger hopp, vilket är viktigt! Tyvärr tar det 274 sidor innan han kommer fram till detta, efter tradiga genomgångar av den atenska demokratin, Abraham Lincoln och fotnotsstinna tjafs med andra forskare. Det gör att boken inte är särskilt demokratisk tyvärr.

En annan relativt ny bok om demokrati är David Graebers *The Democracy Project – a History, a Crisis, a Movement* om Occupy-rörelsen. Graeber (som skrev boken Debt) var en av rörelsens grundare, och det var han som kom på det geniala mottot ”Vi är de 99 procenten.” Om hur det gick till, och vad som hände med rörelsen, berättar han i denna bok. Den är ett måste för alla som försöker grunda en rörelse. Lär av dem! Dock kan Graeber inte riktigt dra modiga slutsatser av det faktum att Occupy-rörelsen dog ut. Han menar att den inte alls dött ut, den fortsätter visst… titta bara på den här staden där trettio personer nyligen organiserade en aktion mot… och så vidare. Han är lyrisk och euforisk som de flesta idealister och fast i att *”vi hade varit med om något stort!”*. Därav svårigheten att analysera det kallt. Ja, Trotskij, Luxemburg, Lenin och gänget var också med om något stort, det måste ha varit hur häftigt som helst, men det hindrade dem inte från att kunna analysera det hela objektivt och peka på misstagen. Vad är det med folk idag?

Själv tror jag att problemet inte ligger i tekniken, infrastrukturen, utan i en väsentig skillnad. De som gör revolution i en diktatur har inga illusioner. De kan analysera fienden och utarbeta strategier. De som vill göra revolution i en demokrati är fast mellan två idéer: ”det här är inte demokrati” och ”det är ändå demokrati, någonstans.” Och de har rätt. Man kan inte göra revolution i en demokrati, i den bemärkelsen att en beväpnad massa rusar in och tar över regeringen. Detta kallas statskupp och är fundamentalt antidemokratiskt. Det man kan göra är att fördjupa demokratin. Utvidga den till att gälla arbetsplatserna, där det idag råder diktatur. Utvidga den till att gälla ekonomin och de ekonomiska resurserna, som idag är samlade hos några få. Och där det är möjligt, införa direktdemokrati i stora delar av samhället. Ta tillbaka husen, städerna, storföretagen, alla förortscentra, och besluta tillsammans om vad som ska ske med dem. Det här, om det genomfördes, skulle vara en verklig revolution.

Kajsa Ekis Ekman

ARBETSUPPGIFT: REPRESSION

”Väktarna ska arbeta repressivt och genom spaning och planering kunna, planlägga och dokumentera insatser mot de som systematiskt förstör SL egendom. Det repressiva arbetet ska sedan leda till en allmänprevention genom att risken för att bli avslöjad, gripen och lagförd är stor.”

Ur en av SL:s många upphandlingar av civila klottervväktare som gjorts under 2000-talet. Citerad i boken *Grip till varje pris* av Kolbjörn Guwallius. (Verbal förlag) Har du egna erfarenheter av att bli gripen av väktare under former som inte följer reglerna? Hör av dig till Kolbjörn på kontakt@kolbjorn.se

UNGDOM I EUROPA

Nu bor han i Paris. Magnolian håller på att slå ut på de små torgen i Marais. Han sitter på parkbänkar. Röker cigaretter. Han vandrar de stenbelagda gatorna. Han läser. Han påstår sig vara världens mest neurotiska människa och kan knappt ha något umgänge med omvärlden. ”Vad gör det?” Dricker han för mycket? Nej han har kanske slutat nu. För ett tag. Ett brev från en person som säger att hon tänker på honom ofta. Han har alltid undrat vad det är med honom och konstnärer. Han kom hit för tretton månader sedan. Paris gator vindlar liksom hans tankar snirkliga. Ett tillfälligt hem. En rastplats. Han tillhör den nya förlorade generationen nu. De prekariserade medelklassungdomarna, kosmopoliterna, språket, spriten, krisens Europa.

Det är inte nödvändigtvis så att han måste uppnå någonting. Det är mer flykten till något annat. Han hoppas kunna skriva en bok där han lyfter fram några samtida kvinnliga konstnärskap han finner övertygande. CSN betalar. Än så länge. Flykten till Paris har gjort honom tudelad. Med utmätt avstånd kan han väga och mäta det som tidigare varit. Mamman, neuroserna, skulden, våldet, samhällstjänsten. Politiken. Ett hemland i sitt nuvarande tillstånd. En familj på gränsen till nervsammanbrott. Ett brott. Han säger: ”I en mer övergripande mening har Sverige, efter årtionden av socialdemokratisk klasskorporativism åtföljda av en motstyckeslöst aggressiv högerpolitik, förvandlats till ett land jag inte kan bebo”. Det skrivs inte någon litteratur och det skapas inte någon konst värd namnet. Det försiggår i egentlig mening inget tänkande och av det i verklig mening moderna löfte som med kommunismen fann sitt rätta namn återfinns knappt någonting. Kort sagt, av det som är för honom viktigt finns ingenting kvar. Men till Paris har våren kommit. Nygrönskan spritter och ger honom energi att fortsätta tänka. Att fortsätta vandra den uppförsbacke som är livet. Han har varit på flykt länge nu. Parallellt en ständig resa i den samhälleliga utvecklingen. Katastrofen. Omstruktureringarna. Nyliberalismen. Han menar att det ändå finns ett motstånd i Europa. Han ser inget sådant motstånd i hemlandet. Han tror att årtionden av socialdemokratisk klasskorporativism omintetgjort alla ansatser till motstånd. I hela Europa vandrar nu extremhögern. Liksom jämsides med den förlorade generationen. Plöjer historiska fåror i Europas fårade ansikte.

Det blir tydligt från Paris. Han har hittat en bra utsiktspost uppe i Montmartre. Därifrån kan han följa stadens liv. Högerns framväxt. Europas fall. I förrgår ett attentat mot Libération, för några månader sedan mördades en antifascist och härom veckan mobiliserade sig en halv miljon i demonstrationerna mot homoäktenskap. Han säger: ”Och i Sverige svingar de järnrör”. Men här bryter också skillnaderna fram. Flykten. Till skillnad från Sverige fortgår faktiskt ett verkligt motstånd här. Därför har han flytt. På grund av allt detta. Han ser på hemstaden som en stad där han aldrig mött så många människor som mår så dåligt. Och inte undra på. Bostadsmarknaden för de som inte är förmögna att lägga handpenningen för bolån är en katastrof, universiteten och utbildningen är ingenting och prisläget har konstant stegrat de senaste åren - detta samtidigt som arbetslösheten växer och en marknad för improduktiva låglönearbeten öppnats upp. Han har jobbat med att städa toaletter, telefonförsälja kalsonger och jobba artontimmarspass i bar. Hans båda yngre syskon är till hälften paralyserade av lönlösa försök att finna arbete eller slussas genom de förnedrande åtgärdssystemen. Det här gör givetvis att folk bara sticker, menar han. Går i exil – runtom i Europas falnande städer, långt bort från vad de känner till. Nosar på äventyren bakom andra betongmurar, tills de blivit för välbekanta. Då är det dags att fly till nästa, av en själv, otrampade gator. Men i hemlandet finns också hans så kallade familj. Människor han, trots allt, älskar. Det gör ont i honom att tänka på dem. Den yngre brodern och systern är kvar i ett slags jordiskt helvete som han nu har undflytt. Enbart därför att han kunnat.

Han vandrar Europas gator nu. Skavsåren påminner om en barndom och ett helvete. De är svåra att skilja åt. Kanske känner han skuld. Han går snabbare nu. Vårkvällen sänker sitt blåa mörker över Marais gränder. Han tänder en cigarett. Fast han slutat. Så många gånger. Tänker han på M. Strarksprit, cigarettgula fingertoppar, kläder som är omöjliga att beskriva i efterhand eftersom de är så fula och formlösa att de blivit omärkvärdiga. De hade mötts förra sommaren. Han sorgsen och ensam, drucken på ett torg i Montmartre. Hon hade suttit en bit bort och skrivit. De studerade filosoferna tillsammans. Hon var galen. Med få eller inga möjligheter att hålla jämna steg med henne hade han nöjt sig med att stå i hennes skugga. Han hade bestämt för att stanna i Paris, på obestämd framtid. Nu passerar han krogarna för att titta efter M. Hon syns inte till. Han tänker att kanske är det dags att röra på sig igen. En ny stad. En ny kärlek. Livet alltför kort. Han alltför rastlös. Men Paris är fortsatt fint. Bereder honom utomordentliga historier, mörka såväl som ljusa. Han tar det som det kommer. Han bestämmer sig för att stanna en stund. I alla fall till nyår. Sedan får han väl se. ”You are all a ”génération perdue.”

Rebela Punkgirl

RÄTT MAN PÅ RÄTT PLATS

Res en Lenin staty mitt i Göteborg. Argumenten är givna. För det första är det miljövänligt, att på det här sättet återvinna ligger rätt i tiden. Fina påkostade statyer står och rostar i öst, skeppa in Vladimir i hamnen bara. Vidare är nörden inne, det är helt rätt med överintellektuella, kom igen nu att förneka Lenins insats som bokmal går inte. På så sätt blir han ett utmärkt komplement till Poseidon.

Sen är det väl så att du mest går fram och tillbaka på avenyn. Vem handlar egentligen och bär upp kommunens ekonomi. Jo,just det nyrika ryssar. Låt dom känna sig som hemma.

Ett synnerligen viktigt skäl är det faktum att kinesiska rödingar tagit över bilindustrin. Att då försöka fjäska med att Baude satt i kommunfullmäktige på 80 talet räcker inte långt. Här gäller att visa rödgardistfasoner och prompt kräva rysk gubbe på plats. Visa på framsidans traditioner som radikal, revolutionär och brutalvänster.

Jag tycker dessutom att Poseidonstatyn kan vara upplyftande för personer med mitt utseende. Men för andra kan han ge komplex. Då kommer Lenin som värsta medicinen. Äntligen en förebild för tunnhåriga. Varför inte köpa in en staty där han har keps? Vilken revansch för dem som känt sig utanför modesvängningar i sina grå gubbkepsar. För att inte tala om alla kortväxta som får se att även en liten man kan bli en stor staty.

Jag ser även stora möjligheter till sponsring. Ärligt talat Che Guevara är väl ett varumärke jämförbart med känd amerikansk hamburgerkedja. Hur stort värde har då inte ”the original and best” nämligen Lenin själv. Sockeln ska självklart upplåtas till sponsring. Kapitalet kommer nog att göra allt för att sola sig i glansen av denna spännande revolutionär. Det kanske kan låta lite bakvänt, men Lenins rekyleffekt går att lita på.

Jag tycker även att Göteborg förtjänar berömmelse. Detta pr-trick placerar stan på världskartan. Det går inte att tjata om uefa cupen 81 i tid och evighet. Pr-chock av högsta kvalite utlovas.

Pyongyang nämns ständigt i världspressen och vad har Nordkorea som Götet saknar? Jo statyer av kommunistledare. Framgångsrecept ska följas.

Statyn kommer att bli lik en levande internationalenmelodi. Som den värsta blåsorkestern kommer den att virvla i dina öron om löftet om en ny första maj. ”Men i Göteborg finns ju även en massa gamla mörkblåa muf:are”, invänder du. Äsch, en påminnelse om våren har inte skadat någon.

Anders Granö

PROFETIA DAGEN FÖRE

Så här tror jag det blir för mig som poliskontakt på demonstrationen mot nazisterna I Malmö imorgon:

Dialogpolisen: - Hej är det du som är Jonathan som ska vara vår kontaktperson under demonstrationen?

Jag, motvilligt: - ja...

Dialogpolisen, hurtigt : - Det här ska nog gå bra bara vi håller en öppen och ärlig dialog! Vi är här för att se till att båda sidor får chansen att utnyttja sin församlingsrätt och uttrycka sina åsikter!

Jag, trött : - Som det tydligt står i vår offentliga plan för idag tänker vi ju dock blockera Svenskarnas partis möte, eftersom vi har issues med att organisationen vars medlemmar försökte knivmörda flera av oss för några månader sedan, är här igen för att spy ut sitt hat, denna gången med polisbeskydd. Våra målsättningar för dagen är diametralt motsatta polisens och den här charaden är ganska meningslös.

Dialogpolisen : - Den är inte alls meningslös. Vi har med hjälp av konfliktdialog av den här typen lyckats ge polisen en offentlig bild av att man lyssnar och tar till sig demonstranternas åsikter, vilket både vaggar in demonstranterna i falsk trygghet och kan få dem att delge information som kan leda till lyckade arrester. Vi kan således officiellt säga att vi lyssnar på folket och samtidigt hugga er i ryggen.

Jag, lite nyfiken: - Är du säker på att ni får erkänna det där?

Dialogpolisen : - Skärp dig Jonathan, du vet att vi vet att du vet att vi vet att du vet varför vi är här.

Jag, uppgiven igen : - Så vi kör som vanligt med att jag låtsas att jag försöker stävja lagbrott från demonstranternas sida, medan ni låtsas att ni inte leder in oss i ett bakhåll där vi kommer åka på besinningslöst polisvåld utan dess like?

Dialogpolisen : - Jepp.

Båda : awkward tystnad.

Jonathan Pye

Brand

Anarkistisk tidning sedan 1898

Redaktörer: Sarah Degerhammar, Maral Shafeie och Johan Hellis Timmås

Redaktion: Kajsa Ekis Ekman, Samira Ariadad, Elliot Baron, Mathias Wåg, Amalthea Frantz, Anja-Lisa Rudka, Linn Ahlgren och Emma Tryti.

Medarbetare: Mani Shutzberg, Athena Farrokhzad, Linn Spross, Johanna Hillerbrand Rune, Indra Linderoth, Europa Europa, Lotta Rydén, Krigsmaskinen, Lovisa Kasström, Malcom Kyeyune, Hanna Höie, Rasmus Fleischer, Emma Dominguez, Nina Jeppsson, Sofia Wiberg, Ulrika Dahl, Daniel Strand, Wendy Brown, Klara Meijer, akcg, Lara Reddy , Rebela Punkgirl, Anders Granö, Jonathan Pye, Lucas Lima, Ian Matt.

Illustrationer: akcg (anna kindgren & carina gunnars), Linn Ahlgren, SIFAV, Amalthea Frantz, Sanna-Lisa Gesang-Gottowt, Sebastian Larsmo, Anja-Lisa Rudka, Albin Törnberg, Emelie Östergren, Linda Emily Al-Ghussein, Lucas Lima.

Stort tack till alla som hjälpt till med korrektur.

Grafisk form: Matilda Ruta, Ayman Osman

Bildredaktion: Anja-Lisa Rudka, Emma Tryti, Linn Ahlgren

Omslag: Sanna-Lisa Gesang-Gottowt

Webb: www.tidningenbrand.se
E-post: info@tidningenbrand.se
Tryck: Trydells, Laholm 2014.
Ansvarig utgivare: Mathias Wåg

Prenumeration:
200 kr för 4 nummer.

Box 150 15, 104 65 Stockholm
Plusgiro 478 24 80-0,
Kulturföreningen Brand
ISSN: 0284-9526

AY CARMELA

”När kärleken för medmänniskan försvinner, fylls tomheten med ondska”

Från Västra hamnen tog vi en omväg mot Norra och Oljehamnen. Cyklar sakta bredvid varandra, Olof och jag. Jag vill ta några bilder på mina gamla trakter i Oljehamnen där jag en gång hade fiskehydda och båt. För länge sedan. Där låg också Malmöhus båtklubb. Härliga tider. Alla hyddor och bryggor var omgivna av vilda rosenbuskar och äppleträd. Det luktade så gått året om. Förutom när gamla fiskare kom in i hamnen med sin fångst och började rensa fisk. Men det älskade jag det också. Speciellt när man förväntade sig några stycken feta ålar. Olof och jag återupptar gamla minnen. Båtklubben Malmöhus var ett utomordentligt ställe, med gamla fiskare, nykomlingar med stora blanka båtar, båtbyggare och arbetare. När Malmöfestivalen startade kom en massa danska arbetare, hela familjer i sina segelekor, och förtöjde där. Så skapades en fin vänskap mellan Danskarna och Malmöborna. Ett härligt ställe var det. Mina barn och mångas barn växte upp där. Jag har tusentals bilder från den tiden, en hel bok kan man säga. Men varje saga har sitt slut. Någon från Malmös högre makter bestämde sig för att hyddorna skulle rivas, båtklubben skulle försvinna, alt skulle utraderas från kartan. Varken förhandlingar eller advokater hjälpte. Allting var förbestämt. Att folk la en massa pengar, till och med liv, i det brydde sig ingen om. ”Flytta hyddor och båtar annars kör vi med bulldozer”, var ordern. Men var någonstans? Något nytt ställe erbjöds inte. Dom som hade det bättre ställt och hade bättre båtar hittade plats runtom i landet. Hundratals arbetare med tårar i ögon kunde bara titta på när deras liv förstördes. Och många av de blev hemlösa visade det sig på slutet. Kapitalet vann.

Vi närmar oss Norra hamnen och ett skrapande, obehagligt ljud träffar mina öron. Lukt av metall känns i näsan. Jag stannar, Olof märker inte det och fortsätter cykla ett femtiotal meter innan han uppfattar att han är ensam och vänder tillbaka.

Han stannar bredvid mig, tar sina cigaretter ur fickan och bjuder mig. Sedan tar han sin och tänder. ”Vad fan stannar du för, vad tänker du på?”, frågar han.

”Jag tänker på tobaksrökning och paradoxen”.

”Vad fan pratar du om?”, säger han och tittar på mig med ett odefinierbart utryck.

”Jo, jag undrar om en paradox kan vara försvarbar”.

”Va?!”

”Ser du den dammiga Stena Metall-kvarnen där. Den flyttades hit några år innan klubben och hyddorna förstördes. Den maler metaller dag och natt. Lätta metaller, tunga metaller, nickel, kadmium, cesium, järn, aluminium. Vi kunde inte urskilja färgerna på blommor och blad. Det finfina dammet la sig överallt, på hyddor, sängar, kastruller och båtar. Och vi andades in det. Under det sista året dog sju människor av lungcancer här. Så jag undrar om det kanske var orsak till att fördärva den fina klubben”.

”Äsch, dammet stannar inte bara här”

”Nej, när det blåser väst då flyger dammet mot Burlöv, när det blåser norr då tar vinden dammet direkt mot Malmö. Östvind tar det till Köpenhamn. Och folk andas in det omedvetna om hälsokatastrofen”.

”Och vad fan har det med tobaken att göra?”

”Det är just det som är paradoxen. Det är ramaskri när det gäller tobaksrökning, men att andas in sextonhundra olika och långt farligare ämnen, det pratar ingen om”.

”Men man kan inte förflytta Malmö. Eller Burlöv…”

”Nej”

”Äsch, nu cyklar vi mot Lomma…”

Vid Spillepängen får jag en solstråle i ögonen. Under ett ögonblick blir jag förblindad. Strålen kommer från den vackra, grönt inglasade, sopptippfabriken Sysav. Det ser mer ut som ett femstjärnigt hotell än en sopptipp fabrik. Vid den vackra Segeån.

”Vet du hur många timmar vi förlorar genom att sortera soppor gratis åt det här skräpet. Cirka tvåhundra. Varje hushåll. De avskedade arbetsfolk, men cheflönerna gick upp i taket”.

”Håll käften och cykla!” Och vi fortsätter mot Lomma hamn i hopp om att få se den amerikanska invasionsstyrkan anlända till Europa, till sina Quislingvänner.

Med en stark ”Ay Carmela”

Ian Matt

Illustration: Emelie Östergren

Vem vill du lägga din röst på?

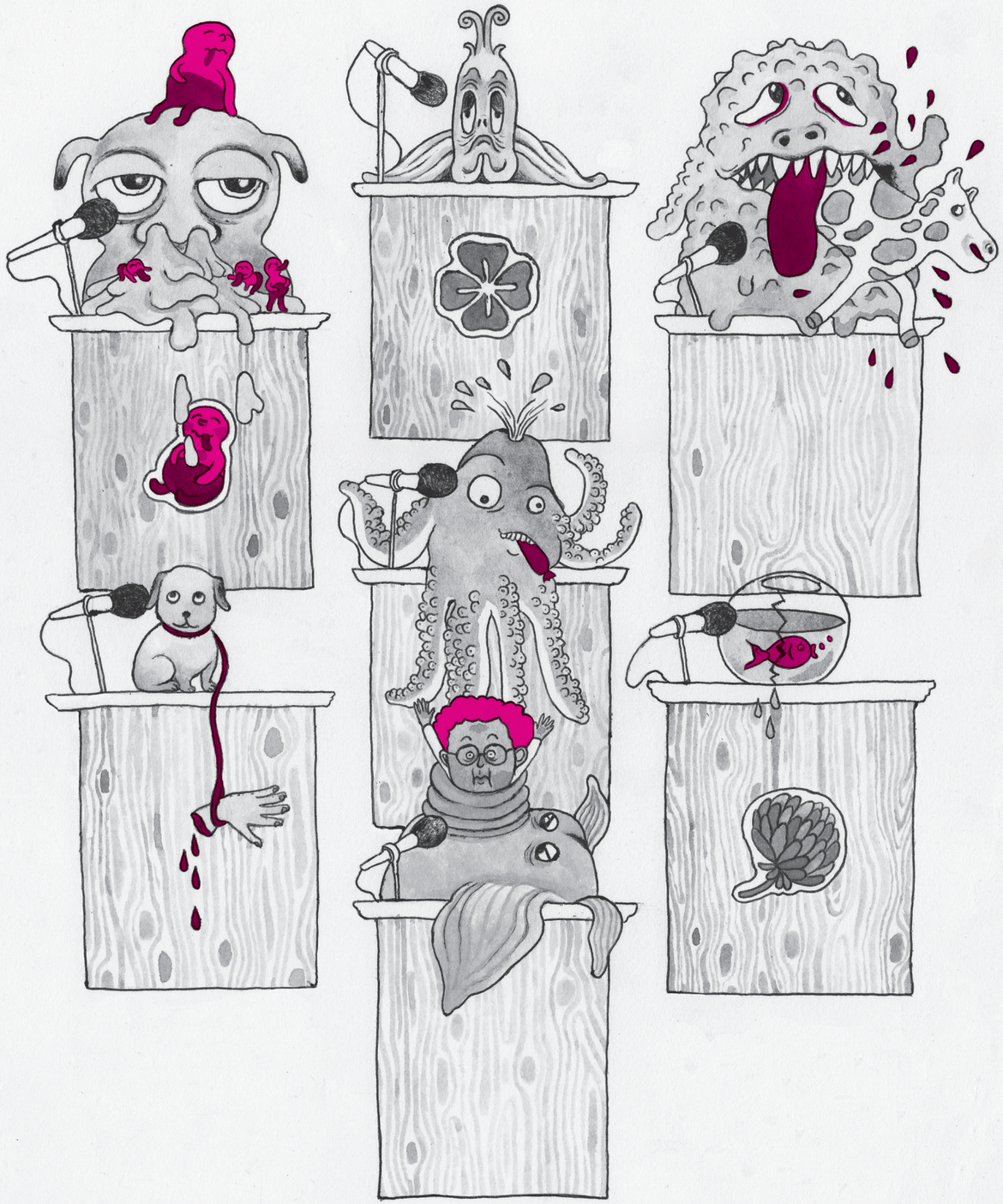

B POSTTIDNING
BRAND, BOX 150 15
104 65 STOCKHOLM